

وزیر علوم: خیرین با تاثیر کمی و کیفی در آموزش عالی کشور نام نیک خود را جاودانه می کنند

افزایش ۷۵ درصدی واحدهای تحقیق و توسعه در شرکت های صنعتی در سه سال آینده

زنده یاد دکتر صادق آیینهوند انسانای ایده ال و چهره ماندگار

مناطق ویژه علم و فناوری پیشران توسعه علمی هستند

دبیر کل شورای عطف با تأکید بر لزوم ارزیابی چالش ها و مشکلات پیش روی مناطق ویژه علم و فناوری گفت: خوشبختانه آذربایجان شرقی، جهت گیری خوبی در تحقق اهداف مناطق ویژه علم و فناوری دارد.

دکتر احمدی اظهار داشت: ضرورت الگوسازی برای سایر استان ها نیز در زمینه مناطق ویژه علم و فناوری احساس می شود.

گفتنی است در این جلسه، پنج استانی که مناطق ویژه علم و فناوری در آنها ایجاد شده، گزارشی از عملکرد خود ارائه کردند و در ادامه آیین نامه های مناطق و چالش های پیش رو بررسی شد.

بوشهر باید برای تداوم فعالیت این مناطق تلاش کنند. وی افزود: عده ای مخالف وجود پارک های علم و فناوری با وجود شهرک های صنعتی در کشور بودند اما تلاش ها نتیجه داد و دولت تدبیر و امید با ایجاد این مناطق موافقت کرد، لذا باید با کار و کوشش از تبدیل این مناطق به مجموعه های بی خاصیت جلوگیری و به اهداف ترسیم شده برای مناطق دست یابیم.

وی در ادامه گفت: اگر بخواهیم که این شروع مناسبی که در احداث مناطق ویژه علم و فناوری کلید خورده است به یک مورد بی خاصیت تبدیل نشود باید بیش از پیش برای تحقق اهداف تعریف شده آن تلاش کنیم.

دکتر وحید احمدی معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم و دبیر کل شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با بیان اینکه مناطق ویژه علم و فناوری با هدف مستند کردن تحقیقات علمی و اجرایی شدن این مستندات در کشور راه اندازی شده است، گفت: توسعه علمی کشور در گرو توسعه مناطق ویژه علم و فناوری می باشد.

به گزارش گاهنامه عطف، دکتر احمدی در جلسه هم اندیشی مناطق ویژه علم و فناوری کشور اظهار داشت: تصویب ایجاد مناطق ویژه علم و فناوری در دولت کار بزرگی بود اما نباید فراموش کنیم که ادامه کار بسیار دشوارتر از شروع کار خواهد بود و پنج استان آذربایجان شرقی، اصفهان، خراسان، یزد و

بخش اول

سرمقاله

برخی نیازهای فوری حوزه پژوهش و فناوری جهت نیل به تولید ثروت

دکتر حسن خوش قلب

امروزه در بخش پژوهش و فناوری اصلی ترین نیاز کشور، تجاری سازی دستاوردهای علمی و در نهایت تولید محصول و ثروت از علم می باشد اما این یک هدف غایی در این حوزه محسوب می شود که برای رسیدن به آن هدف یکسری مستلزمات و اقدامات زیر بنایی نیاز است. اصلی ترین نهادهای موجود در کشور که رسالت تولید علم، ایده، نوآوری و اختراع و تولید محصول اولیه را عهده دار می باشند شامل دانشگاه ها، پژوهشگاه ها، مؤسسات پژوهشی، پارک های علم و فناوری و سایر مؤسسات فناوری از جمله مراکز رشد و واحدهای فناور می باشند. نهادهای نامبرده به عنوان بستر تولید ایده تا تولید محصول اولیه، زمانی می توانند رسالت اصلی خود را انجام دهند که ساختار، شرح وظایف، مدیریت، مأموریت ها و حتی بهره وری از منابع انسانی آن تماماً مطابق با اصول علمی روز دنیا باشد. گرچه در استفاده از مدل ها و به ویژه پیاده سازی الگوهای پیشرفته علمی، بومی سازی آن قبل از اجرا در کشور ضرورت انکارناپذیر است. به نظر نگارنده برای پیشبرد امور پژوهشی و فناوری جهت نیل به تولید ثروت عمومی و برطرف کردن نیازهای جامعه، انجام اقدامات نامبرده ذیل ضرورت دارد:

۱. با مروری بر ظرفیت ها و پتانسیل موجود در کشور می توان فهمید که سالانه هزاران و شاید ده ها هزار پژوهش های دانشگاهی در قالب پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی در حال انجام است که در دهه های اول و دوم پس از انقلاب اسلامی بخاطر تعداد کم دانشجویان تحصیلات تکمیلی، این تعداد پایین بوده و تأثیرگذاری چندانی در جامعه نداشته است. انجام این حجم زیاد از پژوهش های دانشگاهی در قالب پایان نامه توسط قشر جوان و پر انرژی، می تواند منشأ شناخت خیلی از نیازها و مشکلات جامعه و نیز بر طرف کننده های تقاضای بخش صنعت، کشاورزی و حتی حوزه علوم انسانی بوده و نیز مبدأ خلق نوآوری های بسیار در جامعه دانشگاهی و پژوهشی کشور باشد. برای استفاده بهینه از این ظرفیت عظیم که سالانه بودجه هنگفتی برای آن صرف می شود، در مرحله اول ضرورت یک ساماندهی علمی مبتنی بر آمایش صحیح در انجام پایان نامه احساس می شود و در مرحله دوم با شناخت نیازهای اصلی کشور، سوق دادن این نوع پژوهش ها در راستای حل مشکلات اصلی کشور می تواند راهگشا باشد. متأسفانه هر ساله بخش زیادی از این نوع پژوهش ها مصروف شناخت انواع و اقسام موضوعات و پدیده های جوامع و کشورهای دیگر می شوند که هیچ نفعی برای جامعه ما ندارند. برای رسیدن به هدف نامبرده یک عزم و برنامه جدی در مدیریت آموزش عالی و سپس دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی لازم است که ساماندهی، جهت دهی و تخصصی کردن پژوهش های نامبرده را بر اساس نیازها، اولویت ها و بر اساس ظرفیت های و توان منطقه ای انجام دهد و می توان با فرهنگ سازی صحیح و سیاست های تشویقی این امر را تسهیل نمود.

۲. در کنار پتانسیل نامبرده تحت عنوان دانشجویان تحصیلات تکمیلی، چندین پژوهشگاه، پژوهشکده و مؤسسات پژوهشی بزرگ دولتی (که برخی از آنها از تعداد زیادی از دانشگاه ها بزرگ تر بوده و اعضای هیأت علمی بیشتری داشته و عنوان ملی نیز دارند) و صدها مؤسسه و واحدهای پژوهشی دستگاهی (زیر نظر سایر وزارتخانه ها) و غیر دولتی در کشور وجود دارند که از ارکان تحقیق و توسعه و خلق ایده در کشور محسوب می شوند. متأسفانه امروزه با وجود توانمندی ها و امکانات مناسب در برخی از مراکز پژوهشی و زحمات زیاد و بی دریغ اعضای هیأت علمی و پرسنل آن، بازده و عملکرد متناسب با توان و ظرفیت آن ها مشاهده نمی شود. با بررسی اجمالی می توان فهمید که اصلی ترین مشکل این مراکز عمدتاً ضعف بودجه به ویژه جهت انجام امور پژوهشی می باشد و همانند اکثر دانشگاه ها، سهم عمده بودجه مراکز نامبرده صرف حقوق، مزایا و امور عمرانی می شود. به نظر نگارنده با وجود چنین مشکلی با شرط افزایش سهم بودجه مراکز پژوهشی باز هم بعید به نظر می رسد رسالت خود را به شکل مطلوب بتوانند انجام دهند زیرا مشکل اصلی آنها عدم ساماندهی و تعریف مأموریت های دقیق و منطبق بر نیاز جامعه می باشد.

لازم بذکر است مدل بسیار موفق مراکز پژوهشی در کشور ما وجود دارد که نمونه بارز آن انستیتو پاستور می باشد. مرکز مورد اشاره اگر چه قدمت بالایی در کشور دارد ولی با تعریف صحیح مأموریت برای آن و تخصصی کردن وظایف بر اساس نیاز دقیق جامعه، توانست جایگاه واقعی خود را در کشور بدست آورد، تا جایی که اگر آن مرکز فعالیت خود را متوقف سازد ممکن است برخی از قشرهای جامعه دچار بحران شوند. با الگو قرار دادن مرکز نامبرده و با استفاده از سایر نمونه های موفق در دنیا می توان یک مدل مناسب و بومی برای مراکز پژوهشی تعریف نمود که مطمئناً ساماندهی، تخصصی کردن، مأموریت گرا کردن، تقاضا محور نمودن و انجام وظایف در راستای نیاز جامعه و از همه مهمتر تخصصی کردن و انجام تحقیق در چند مورد تعریف شده و مشخص برای هر کدام از این مراکز می باشد تا به جای پراکنده کاری و کم عمقی در محتوا، چند رسالت بنیادی و مشخص را عهده دار شوند. ۶۶ ادامه دارد...

۶

فن بازار جمهوری اسلامی ایران

۷

تحلیل علمی شتاب کمیت تولید علم شانزدهمین قدرت علمی دنیا و چالش های پیش رو

۱۲

دکتر فتح ا... مضطرزاده ما و آینده

۱۴

گفت و گو با دکتر مهدی ذاکریان جایگاه یا نقش علم و فناوری در صحنه بین الملل چیست؟

۳

ساختمان پارک علم و فناوری استان کرمان کلنگ زنی شد

۵

گزارش برگزاری سومین همایش سراسری قطب های علمی

۱۰

پیشینه انجمن های علمی ایران از ابتدا تا کنون

۱۱

گزارش نشست وزارت معدن و تجارت با پارک های علم و فناوری

افزایش ۷۵ درصدی واحدهای تحقیق و توسعه در شرکتهای صنعتی در سه سال آینده

معاون آموزش پژوهش و فناوری

وزارت صنعت، معدن و تجارت از افزایش واحدهای تحقیق و توسعه در شرکتهای صنعتی خبر داد. به گزارش گاهنامه عشق، دکتر علی اصغر توفیق گفت:

وزارت صنعت، معدن تجارت در یک برنامه سه ساله برای ۹۴ الی ۹۶ برنامه ریزی نموده تا در حدود ۷۵ درصد از واحدهای صنعتی بزرگ کشور، واحد تحقیق و پژوهش ایجاد کند.

دکتر توفیق افزود: در گذشته حدود یک هزار واحد تحقیق و توسعه در واحدهای صنعتی بزرگ کشور ایجاد شده و این آمار تا سه سال آینده به پنج هزار واحد افزایش خواهد یافت.

وی یادآور شد: برای اجرای این برنامه، تعداد واحد تحقیق و توسعه در شرکتهای صنعتی بزرگ در هر سال، شیوهنامهها، دستورالعملها و روشهای ایجاد آن مشخص شده است و باید شرکتهای افراد مورد نظر خود را معرفی کرده و این افراد آموزشهای لازم را برای راهاندازی واحد تحقیق و توسعه پیشبینی کنند.

وی گفت: از سوی دیگر از برنامههای وزارت صنعت پس از ایجاد واحد تحقیق و توسعه در شرکتهای صنعتی، سوق دادن این شرکتهای به سمت دانش بنیان شدن است، پیشبینی می شود حدود ۶۰ درصد از شرکتهای صنعتی که دارای واحد تحقیق و پژوهش می شوند، در ردیف شرکتهای دانش بنیان قرار گیرند. توفیق اظهار کرد: با دانش بنیان شدن شرکتهای صنعتی بهره مندی از مزیت های قانونی از جمله معافیت های مالیاتی، تسهیلات گمرکی و تمام مسایلی که در قانون شرکتهای دانش بنیان در نظر گرفته شده است.

وی در خصوص وضعیت راهاندازی واحد تحقیق و توسعه در شرکتهای صنعتی کشور نسبت به گذشته گفت: در زمانهای گذشته موضوع راهاندازی این واحدها در شرکتهای صنعتی از سوی وزارت صنعت آغاز شده بود و در آن زمان حدود هزارو ۵۰۰ واحد تحقیق و توسعه ایجاد شد، اما متأسفانه تعدادی از آن واحدها تعطیل و تعدادی نیز باقی ماندند.

معاون آموزش، پژوهش و فناوری وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه در چند سال گذشته توجهی به بحث تحقیق و توسعه در شرکتهای صنعتی نشده و هیچ حمایت، برنامه ریزی و تشویقی برای ایجاد و توسعه واحد تحقیق و توسعه در این شرکتهای صورت نگرفته است، افزود: از سال گذشته دوباره این کار در کشور شروع شده، اکنون ضوابط مورد نظر برای اجرا و آموزشهای لازم برای ایجاد این واحد در شرکتهای صنعتی دیده شده است، توقف گذشته اکنون به موجی تبدیل شده که باید در سه سال آینده ۷۵ درصد از شرکتهای بزرگ صنعتی ما واحد تحقیق و توسعه داشته باشند. ۶۶

برگزاری نمایشگاهی با هدف ارتباط دانشگاه و صنعت

در حاشیه افتتاح نمایشگاه ارتباط دانشگاه و صنعت در مجلس شورای اسلامی، مسعود شفیعی رییس دانشگاه فنی و حرفه ای با بیان اینکه این دانشگاه یک دانشگاه کارآفرین و تقاضامحور است، افزود: سعی داریم نیروهای را برای بازار کار تربیت کنیم و دانشجویان دانشگاه فنی و حرفه ای در رشته های تحصیلی می کنند که دانشگاه های دیگر این رشته ها را راه اندازی نکردند.

وی افزود: در دنیای پیشرفته ارتباط صنعت و دانشگاه بسیار مهم است تا نیازهای جامعه برطرف شود و ما نیز در دانشگاه فنی و حرفه ای سعی داریم نیروهایی را تربیت کنیم که نیاز صنعت را برطرف کند و در این نمایشگاه هم پروژه های خوبی را در زمینه های هنری، تاریخی و فنی ارائه کردیم.

شفیعی با بیان اینکه ۸۰ درصد فارغ التحصیلان دانشگاه فنی و حرفه ای جذب بازار کار می شوند، گفت: مجلس می تواند در تصمیم گیری ها برای بودجه به ما کمک کند زیرا ما با آماده کردن نیروهای بازار کار به اقتصاد کشور کمک می کنیم. ولی توانمندی های این دانشگاه طلب می کند که بیشتر برای دانشگاه ما زمان گذاشته شود زیرا کارهای فنی مدرسان دانشگاه فنی و حرفه ای در دنیا می درخشند.

شفیعی دانشگاه فنی و حرفه ای را یک مرکز توانمند و قطب علمی کشور برشمرد و عنوان کرد: انتظار داریم نمایندگان مجلس از مراکز دانشگاه فنی و حرفه ای در شهرستان های خود بازدید کرده و با مشکلات ما آشنا شوند.

حجت الاسلام و المسلمین مجید انصاری: دانشگاه فنی و حرفه ای حلقه وصل دانشگاه و صنعت

در همین راستا معاون پارلمانی ریاست جمهوری ضمن بازدید از این نمایشگاه با بیان اینکه دانشگاه فنی و حرفه ای حلقه وصل دانشگاه و صنعت است، گفت: دانشگاه های کشورمان به لحاظ توسعه کمی بعد از انقلاب بسیار توسعه پیدا کرده است اما در حوزه ارتباط دانشگاه با صنعت دچار نقص هستیم، بنابراین خلأهایی در این حوزه وجود دارد، اما این دانشگاه می تواند این خلأها را پر کند و هدف از بنیان آن نیز همین بوده است.

حجت الاسلام و المسلمین مجید انصاری در نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی این دانشگاه با بیان اینکه نمایشگاه نشان دهنده گوشه ای از فعالیت های دانشگاه فنی و حرفه ای است، خاطر نشان کرد: این نمایشگاه اقدام خوب و موثری است و برای شناساندن ظرفیت های بالقوه این دانشگاه به مسئولان کشور به خصوص نمایندگان مجلس که نقش مهمی در تصمیم گیری ها و تخصیص بودجه ها دارند موثر و تعیین کننده است.

وی با بیان اینکه بدون شک این دانشگاه می تواند تامین کننده تمامی نیازهای بازار کار باشد، تصریح کرد: پرداختن به مسایلی صرفاً ذهنی و تئوری که دانشگاه پاسخگوی نیاز ما نیست و در حال حاضر یکی از خلأهای موجود در کشور این است که بین فارغ التحصیلان دانشگاه ها و نیازهای عرصه اشتغال کشور به خصوص مسایلی فنی و حرفه ای ارتباطی برقرار نیست و همین موضوع موجب شده ما دچار عدم توازن در عرضه و تقاضای نیروی کار تحصیل کرده باشیم.

معاون پارلمانی ریاست جمهوری گفت: جمع بسیار زیادی از فارغ التحصیلان کشور مدراری گرفتند و تحصیلاتی را گذراندند

وزیر علوم:

خیرین با تأثیر کمی و کیفی در آموزش عالی کشور نام نیک خود را جاودانه می کنند

دکتر محمد فرهادی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در نخستین همایش خیرین و واقفین آموزش عالی خطاب به آنها گفت: شما با کار خیر خود تأثیری در گسترش کمی و کیفی آموزش عالی می گذارید که نام نیک شما را جاودانه می سازد.

به گزارش روابط عمومی وزارت علوم، دکتر فرهادی با اشاره به گسترش کمی آموزش عالی، جهت گیری های آینده وزارت علوم را حرکت به سمت مهارت اندوزی و کارآفرینی دانست و اعلام کرد: سال آینده با احداث ۴ پارک علم و فناوری و شکل گیری کربدوره های علم و فناوری امیدواریم که دانش آموختگان به گونه ای فارغ التحصیل شوند که بتوانند هرچه زودتر وارد بازار کار شوند.

وزیر علوم افزود: وسعت توسعه کمی آموزش عالی، طبعاً به اعتبارات بیشتری نیازمند بوده و در صورتی که اعتبارات کنونی وزارت علوم ۳ برابر شود می توان گفت که حداقل اعتبارات محقق شده است.

رئیس ستاد خیرین و واقفین گفت: در چنین شرایطی است که نقش خیرین و عظمت کار آنها بیش از پیش مشخص می شود و حمایت های خیرین در همه زمینه ها از حمایت از نخبگان کمبضاعت گرفته تا ساخت خوابگاه های مجردی و متأهلین می تواند به آرامش روحی دانشجویان بیانجامد و آنها بتوانند با فراغ بال به تحصیل بپردازند. وی عضویت خیرین در هیئت های امنای دانشگاه ها را گامی مثبت در جهت حمایت خیرین از دانشگاه ها عنوان کرد و از آنها خواست با حمایت های بی دریغ خود از آموزش عالی مسیر توسعه علمی را هموار ساخته و به تحقق اهداف ترسیم شده در اسناد بالادستی یاری رسانند. ۶۶

دیدار مدیر کل دفتر برنامه ریزی امور فناوری وزارت علوم با مدیر بین الملل وزارت علوم و فناوری آفریقای جنوبی

با آفریقای جنوبی اشاره کرد. همچنین در ادامه این دیدار مدیر امور فناوری آفریقای جنوبی بر علاقه مندی و آمادگی ارتقاء همکاری های علمی پژوهشی و فناوری در سطح وزارت بین دو کشور تأکید و به طور رسمی از دکتر پیری برای بازدید از آفریقا جنوبی دعوت کرد.

گفتنی است تعیین حوزه همکاری، انجام پروژه های مشترک و تبادل دانشجو، از جمله موارد مطرح شده در این نشست بود. ۶۶

دکتر خسرو پیری مدیر کل دفتر برنامه ریزی امور فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با خایا سیشوبا مدیر بین الملل وزارت علوم و فناوری آفریقای جنوبی در خصوص همکاری های علمی و فناوری فی مابین در محل وزارت علوم دیدار گفت و گو کردند.

به گزارش روابط عمومی وزارت علوم، در این دیدار دکتر پیری با اشاره به ظرفیت بالای علمی و دستاوردهای پژوهشی و تحقیقاتی مراکز آموزش عالی در ایران، به آمادگی کشور ما در خصوص توسعه روابط علمی، تحقیقاتی و فناوری

بازدید وزیر علوم از نمایشگاه ارتباط دانشگاه و صنعت

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در بازدید از دانشکده فنی و حرفه ای دخترانه دکتر شریعتی تهران گفت: در دانشگاه فنی و حرفه ای کار آفرینی و مهارت آموزی در آن به شکل عملی اجرائی شده است.

به گزارش روابط عمومی دکتر محمد فرهادی اظهار داشت: تقویت دانشگاه فنی و حرفه ای از اولویت های اصلی وزارت علوم است زیرا مسئله مهارت آموزی، کار آفرینی و رفع نیاز بازار کار محور برنامه های امروز وزارت علوم برای توسعه مراکز آموزش عالی و رشته های دانشگاهی است.

وی با اشاره به تصمیم درست دولت برای انتقال دانشگاه فنی حرفه ای به وزارت علوم گفت: پس از این انتقال برخی مشکلات نظیر انتقال ساختمانها و کارگاهها به دانشگاه بوجود آمده است که امیدواریم با هماهنگی بیشتر وزارت آموزش و پرورش مرتفع شوند.

دکتر فرهادی افزود: مسئله تصویب ساختار دانشگاه فنی و حرفه ای و تبدیل وضعیت مدرسان این دانشگاه به عضو هیئت علمی در معاونت آموزشی و مرکز هیئت امنای وزارت علوم در جریان است و در آینده نزدیک نهایی می شود.

وزیر علوم با تأکید مجدد بر برنامه وزارت علوم بر مهارت آموزی رشته های دانشگاهی گفت: گذراندن دوره های چند ماهه کارورزی دانش آموزان سایر دانشگاه های کشور در مراکز

کرمان نیز در خصوص ویژگی‌های شاخص نقشه این ساختمان گفت: این ساختمان از نظر معماری دارای ویژگی‌های شاخصی است که مهم‌ترین آن سازگاری با اقلیم و معماری سنتی کرمان است به گونه‌ای که ساختار گنبد گونه بناهای کویری را تداعی می‌کند. وی افزود: در معماری این ساختمان سعی شده از تکنولوژی‌های روز دنیا استفاده شود و از باغ در باغ به صورت پلکانی و زیگوراتی استفاده شده که تداعی کننده باغ‌های معلق بابل است. گفتنی است این مراسم در حاشیه مراسم افتتاحیه چهل و هفتمین اجلاس معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها و رؤسای پژوهشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری و با حضور حجت الاسلام و المسلمین صباحی امام جمعه موقت کرمان و مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌های استان، دکتر نصرانی، گرامی معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی استانداری کرمان، دکتر فدایی رئیس دانشگاه باهنر کرمان، دکتر میرزایی سرپرست دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته، دکتر قوام رئیس پارک علم و فناوری استان و دکتر رجبعلی پور عضو هیئت امنای دانشگاه و جمعی از مسئولان دانشگاهی استان برگزار شد. ۶۶

هم‌اکنون در دانشگاه‌ها به سر انجام می‌رسد غیر کاربردی بوده و در جهت نیازهای کشور نیستند و ما برنامه‌ریزی کردیم در قدم اول ۲۰ درصد این پایان‌نامه‌ها بصورت کاربردی باشند.

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم با اعلام اینکه حدود ۵۰ درصد جمعیت دانشگاهی کشور در بخش علوم انسانی هستند گفت: شورای توسعه، پژوهش و فناوری در علوم انسانی و هنر، در معاونت پژوهش و فناوری ایجاد شده است و علاوه بر صدور مجوز ۱۹ نشریه علمی در گروه علوم انسانی، برنامه راهبردی ایجاد مراکز پژوهشی علوم انسانی نیز تدوین و ایجاد شده است.

وی در ادامه گفت: اولویت‌های پژوهشی دستگاه‌های اجرایی در شورای عتف تصویب و ابلاغ شده است و برای ۳۳ طرح کلان ملی نیز از میان دستگاه‌های اجرایی حمایت مالی جلب شده است زیرا این طرح‌ها قبلاً به دلیل نبود بودجه و اعتبار با مشکل مواجه شده بودند.

دکتر احمدی توسعه کسب و کار دانش بنیان و تجاری سازی دستاوردهای پژوهشی را برنامه راهبردی وزارت علوم دانست که برای اجرایی شدن آن، مشارکت در اجرای کامل قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان، انتقال کارگروه ارزیابی شرکت‌ها، هماهنگی فی مابین معاونت علمی، فناوری و وزارت به شورای عالی عتف، توسعه دفتر انتقال فناوری در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری و تأمین و پرداخت بخشی از هزینه ثبت اختراعات در دست انجام است.

وی افزود: تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه و مشارکت هدفمند دستگاه‌های اجرایی با دانشگاه‌ها برنامه راهبردی دیگری است که در این راستا در دولت یازدهم بیش از ۱۱ تفاهم نامه منعقد گردیده است. ۶۶

تحقیقات و فناوری، حجت الاسلام و المسلمین صباحی امام جمعه موقت کرمان و مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌های استان، دکتر نصرانی، گرامی معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی استانداری کرمان، دکتر فدایی رئیس دانشگاه شهید باهنر کرمان، دکتر میرزایی سرپرست دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته، دکتر قوام رئیس پارک علم و فناوری استان و دکتر رجبعلی پور عضو هیئت امناء دانشگاه و جمعی از مسئولان دانشگاهی افتتاح شد.

بر پایه این گزارش، در این نمایشگاه شرکت‌های تعاونی دانش بنیان طوفان ساز کرمان، وریا صنعت گستر کارمانیا، کرمان دوا، فناوران ارتباطات برتر، پنگان الکترونیک، لوتوس افزار گستر جنوب و گروه صنعتی رادمان صنعت ایرانیان محصولات دانش بنیان خود را معرفی و عرضه کردند. ۶۶

دکتر محمد میرزایی دبیر اجرایی چهل و هفتمین اجلاس سراسری معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها و رؤسای پژوهشگاه‌ها و مراکز پژوهشی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور خروج از این وضعیت را در رقابتی شدن اقتصاد دانست و گفت: تا رقابت سالم در عرصه اقتصاد ایجاد نشود نیاز به دانشگاه از سوی صنعت به صورت جدی حس نمی‌شود.

وی در ادامه خاطر نشان کرد: یکی از ویژگی‌های این اجلاس فرصتی مناسب جهت تعامل صنعت و دانشگاه است با حضور مدیران بخش صنعت دکتر توفیق معاون پژوهش و فناوری وزارت صنعت، معدن و تجارت و مهندس مراد علیزاده مدیر عامل شرکت ملی مس ایران می‌باشد. ۶۶

وی در ادامه افزود: این زمین به قطعاتی از ۴۰۰ متر تا ۲۰۰۰ متر مربع تفکیک شده که در اختیار شرکت‌های دانش بنیان و فناور مستقر در پارک قرار می‌گیرد تا بر حسب نیاز هر شرکت نسبت به طراحی و احداث بنای مورد نیاز شرکت اقدام کند.

سرپرست دانشگاه تحصیلات تکمیلی گفت: در فاز اول ساختمان پارک علم و فناوری ۴۳۰۰ متر مربع زیر بنا دارد و با اعتباری معادل ۹۰ میلیارد ریال در طی دو سال احداث خواهد شد. دکتر عباس قوام رئیس پارک علم و فناوری استان

با حضور معاون پژوهش و فناوری

وزیر علوم

ساختمان پارک علم و فناوری استان کرمان کلنگ زنی شد

در حاشیه چهل و هفتمین نشست معاونین پژوهش و فناوری مراسم کلنگ زنی ساختمان پارک علم و فناوری استان کرمان با حضور دکتر وحید احمدی، معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم تحقیقات و فناوری برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی وزارت علوم، دکتر میرزایی رئیس دانشگاه تحصیلات تکمیلی و فناوری پیشرفته در این مراسم گفت: بر اساس مصوبات هیئت امنای دانشگاه ۵۰ هکتار زمین به پارک علم و فناوری استان کرمان اختصاص یافته و در فاز اول زیر ساخت ده هکتار از این اراضی جهت واگذاری به شرکت‌های دانش بنیان و فناور آماده سازی می‌شود.

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم:

هزینه بیش از ۴۵ میلیارد برای کمک به پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد

نام برد و حمایت از ایجاد و توسعه شرکت‌های دانش بنیان توسط اعضای هیات علمی و دانشجویان، ایجاد دفتر انتقال تکنولوژی (TTO) و راه اندازی و تأسیس مراکز نوآوری را از جمله برنامه‌های در دست اقدام در این زمینه ذکر کرد.

دبیر شورای عالی عتف گفت: توسعه زیرساخت‌های پژوهشی، فناوری و نوآوری برنامه راهبردی دیگری است که در آن باید به ارتقاء نشریات علمی، انجمن‌های علمی و مؤسسات پژوهشی دست پیدا کنیم که ارتقاء وضعیت کیفی نشریات علمی در سطح مجلات معتبر جهانی، تدوین اولویت‌های صدور مجوز تأسیس مؤسسات پژوهشی در وزارت علوم و دستگاه‌های اجرایی و تدوین برنامه راهبردی و ساماندهی مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارت علوم بر اساس مأموریت گرای از جمله اقدامات در این راستا است.

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم افزود: برخلاف برخی گزارشات که منبع استناد آنها معلوم نیست، از سال ۲۰۱۲ تا کنون هیچ کاهشی در انتشار مقالات و ارجاع دیگران به مقالات دانشمندان ایرانی نداشته ایم. وی اظهار داشت: متأسفانه ۸۰ درصد پایان‌نامه‌هایی که

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم گفت: در دو سال اخیر بیش از ۴۵ میلیارد تومان در جهت حمایت مالی از پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد به عنوان زیرساخت‌های توسعه کسب و کارهای دانش بنیان هزینه گردیده است.

دکتر وحید احمدی در چهل و هفتمین همایش سراسری معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری با تأکید بر ضرورت بازنگری و مرور نقاط قوت و ضعف برنامه‌های حوزه پژوهش و فناوری کشور گفت: معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم جهت ایجاد تحول در این زمینه، ۱۶ برنامه راهبردی را تدوین کرده است. وی انسجام سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و امور اجرایی در حوزه علم، فناوری و نوآوری را اولین برنامه راهبردی معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم ذکر کرد و از مراحل نهایی تدوین و تصویب نگاشت نهادی نظام علم، فناوری و نوآوری با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری خبر داد.

دکتر احمدی از هدفمند سازی مأموریت مراکز دانشگاهی، پژوهشی و فناوری بر اساس رویکرد پژوهش، فناوری مبتنی بر نوآوری به عنوان دیگر برنامه تدوین شده

از برگزاری مراسم افتتاحیه چهل و هفتمین گردهمایی معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و رؤسای پارک‌های علم و فناوری سراسر کشور با حضور دکتر وحید احمدی معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم

نمایشگاه دستاوردهای پارک علم و فناوری و دانشگاه‌های استان کرمان

هم‌زمان با برگزاری چهل و هفتمین اجلاس معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و رؤسای پارک‌های علم و فناوری سراسر کشور نمایشگاه دستاوردهای پارک علم و فناوری و دانشگاه‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی برگزار شد. به گزارش روابط عمومی وزارت علوم، این نمایشگاه پیش

پیام وزیر علوم به چهل و هفتمین اجلاس معاونان پژوهش و فناوری

دکتر محمد فرهادی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به مناسبت برگزاری چهل و هفتمین اجلاس معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها و رؤسای مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری سراسر کشور که در دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان برگزار شد، پیامی صادر کرد.

در پیام دکتر فرهادی که توسط دکتر جلال بختیاری مدیر کل دفتر حمایت و پشتیبانی امور پژوهشی و فناوری وزارت علوم قرائت شد، آمده است:

عباد نورانی شعبانیه که مصادف با آزاد سازی خرمشهر مقاوم و همچنین روز جانباز و ایثار می‌باشد را به همه ایثارگران و یادگاران دوران دفاع مقدس بویژه اساتید و محققان و دانشمندان ایثارگر کشور تبریک عرض می‌کنم. از اینکه امروز چهل و هفتمین اجلاس معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها و رؤسای پژوهشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری کشور که مصادف با عباد نورانی شعبانیه در دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان آغاز به کار کرده است، فرصت را مغتنم می‌شمارم و به همه مسئولان پژوهش و فناوری کشور اعلام می‌دارم سند علم و فناوری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری که به عنوان یک سند ملی و راهگشا در ارتباط با مسائل فناوری محسوب می‌شود، نصب‌العین خود قرار داده و از انجام هیچ گونه سعی و تلاش جهت اجرایی شدن این سند راهبردی دریغ نکنید و بی شک گذر از گردنه دشوار مسائل و چالش‌های پیش روی، جز با محوریت و توجه به پژوهش‌گران و فناوران جامعه امکان پذیر نیست و کشور ما امروز بر خود می‌بالد که مهد فضلا و دانشمندان است که آوازه آنان در جهان علم و فناوری طنین‌انداز شده است. ملت بزرگ ایران با اتکا به خداوند متعال و با تکیه بر سرمایه‌های عظیم فکری و فرهنگی خود بویژه اساتید و دانشجویان، عزم خود را برای رشد و توسعه علم و فناوری کشور، پاسخ‌گویی به نیازها و مسائل جامعه و سهیم شدن در تولید علم و فناوری در سطح جهانی جزم کرده و رسیدن به قله‌های دانش و فناوری را دور از دسترس نمی‌داند. در عین حال جامعه دانشگاهی، در سالی که از سوی مقام معظم رهبری به نام همدلی و هم‌زبانی ملت و دولت، نام‌گذاری شده، همه تلاش خود را برای پاسخ‌گویی به مطالبات مردم بزرگ کشورمان در حوزه علم و فناوری به کار خواهد گرفت. در باب یادآوری بر خود لازم دیدم موارد اساسی ذیل را که از سرفصل‌های برنامه پیشنهادی اینجانب به مجلس شورای اسلامی که منطبق با اسناد بالادستی می‌باشد حضورتان اعلام کنم و سرانجام رساندن این برنامه‌ها را از تمامی شما عزیزان خواستارم:

- ۱- توجه به برنامه‌های کلان ملی کشور با استفاده از توان اساتید و محققان مجرب کشور
- ۲- ایجاد و توسعه زیر ساخت‌های پژوهش و فناوری و نظام‌مند کردن آنها
- ۳- توسعه آزمایشگاه‌های مرکزی و مرجع مطابق با استانداردهای داخلی و بین‌المللی
- ۴- توسعه شبکه‌های علمی و فراهم ساختن دسترسی محققان به این امکانات
- ۵- توجه جدی برنامه‌های اعلامی وزارت در ارتباط با برنامه اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان
- ۶- هدایت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی نسل سوم کارآفرین و توسعه گرا
- ۷- ارتباط نزدیک دانشگاه با صنعت بخصوص گذراندن فرصت‌های مطالعاتی اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی با صنعت و رفع موانع و مشکلات صنعت
- ۸- هدایت پایان نامه‌ها بر اساس برنامه‌ها و سیاست‌های اولویت دار کشور

امید است با تلاش و همت همه شما همکاران عزیز و با سرلوحه قرار دادن این اولویت‌ها در سیاست‌گذاری‌های پژوهشی و فناوری بتوانیم در جهت اعتلای حوزه علم و فناوری کشور مقدس جمهوری اسلامی ایران گام‌های بلند و استوار برداریم. ۶۶

رئیس دانشگاه تحصیلات تکمیلی، صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان:

عزم دولت در خصوص ارتباط متقابل صنعت و دانشگاه

حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و فناور و همچنین ایجاد بستری مناسب در تعامل صنعت و دانشگاه جدی است. دکتر محمد میرزایی سرپرست دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته در ادامه بیان کرد: در خصوص ارتباط دانشگاه و صنعت چندین سال تلاش کرده ایم اما راهبرد مشخصی نداریم. عدم رابطه متقابل بین صنعت و دانشگاه یک مساله دو سویه است.

در چهل و هفتمین اجلاس سراسری معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها و رؤسای پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری و مؤسسات آموزش عالی کشور سرپرست دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی گفت: شرکت‌های دانش بنیان به وام‌های کم بهره و سهیل الوصول نیاز دارند؛ لذا دولت جهت رفع مشکل آنها صندوق شکوفایی و نوآوری را شکل داده است عزم دولت در

تأکید بر تنظیم برنامه‌ها در راستای دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های نسل سوم، کار آفرین و توسعه‌گرا

چهل و هفتمین اجلاس سراسری معاونین پژوهشی دانشگاه‌ها، رؤسای پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری و مؤسسات آموزش عالی کشور با صدور بیانیه‌ای به کار خود پایان داد. در متن بیانیه پایانی این اجلاس آمده است:

در سالی که به نام «دولت و ملت، همدلی و هم‌زبانی» نامگذاری شده است؛ چهل و هفتمین اجلاس معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها، رؤسای پژوهشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری کشور در دانشگاه تحصیلات تکمیلی و فناوری پیشرفته کرمان، با حضور دکتر احمدی، معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دبیرکل شورای عالی عتف و مدیران و معاونان حوزه پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها و رؤسای پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری کشور برگزار شد. در این اجلاس ضمن ارائه سخنرانی‌های کلیدی به مقوله توسعه کشور از منظر پژوهش، فناوری و تجاری سازی دستاوردهای پژوهش و فناوری در توسعه علمی و اقتصادی کشور پرداخته شد و شرکت کنندگان در این اجلاس، ضمن تأکید بر بندهای ذیل، اهتمام مسئولان را بر اجرا و پیگیری جدی آن خواستار شدند.

۱. با توجه به ابلاغ سند علم و فناوری از سوی مقام معظم رهبری ضروری است دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری برنامه‌های راهبردی خود را بر اساس آن سند تنظیم و اجرا کنند و در ضمن جهت سرعت بخشیدن به اجرای سند فوق از قوای سه‌گانه کشور تقاضا داریم مراکز دانشگاهی، پژوهشی و فناوری را در این راه مقدس مورد حمایت جدی خودشان قرار دهند.

۲. با توجه به تغییر و تحولات جهانی که در زمینه علم و فناوری در دنیا رخ داده است، از همه مسئولان دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری درخواست می‌شود برنامه‌های خود را بر اساس ساختارهای نوین جهانی و منطبق با شرایط ملی در راستای دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های نسل سوم (کارآفرین و توسعه‌گرا) برنامه‌ریزی کنند.

۳. با توجه به گسترش مراکز دانشگاهی و پژوهش و فناوری و نیاز محققان به تجهیزات تحقیقاتی و آزمایشگاهی ضروری است دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مؤسسات و مراکز آموزش عالی و پارک‌های علم و فناوری نسبت به اشتراک گذاری توان علمی، فنی و آزمایشگاهی خود بر اساس شیوه‌نامه مورد تفاهم اقدام

کرده و همچنین نسبت به ورود اطلاعات و تقویت شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران که مورد تأکید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد گام‌های موثری بردارند تا امکان استفاده از امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی کشور بر اساس چارچوب‌های تعیین شده برای همه محققان کشور فراهم شود.

۴. با توجه به فرسودگی و مستهلک شدن تجهیزات آزمایشگاهی و تحقیقاتی کشور ضروری است نسبت به تأمین اعتبار مورد نیاز برای بازسازی و نوسازی تجهیزات تحقیقاتی و آزمایشگاهی مراکز دانشگاهی، پژوهشی و فناوری اقدام عاجل و فوری به عمل آید.

۵. با توجه به نقش کلیدی آئین‌نامه ارتقاء در جهت دهی پژوهش و فناوری‌های کشور، لازم است بازنگری آئین‌نامه ارتقاء اعضای هیئت علمی با رویکرد توسعه مرز دانش، فناوری و رفع نیازهای کشور در اولویت قرار گیرد. ۶. با توجه به اهمیت هفته ملی پژوهش و فناوری که مسئولیت آن بر عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد، ضروری است تمام دانشگاه‌ها، مراکز پژوهش و فناوری در هفته مذکور شرکت فعال داشته و در ارائه دستاوردهای پژوهش و فناوری که حاصل تلاش دانشمندان فرهیخته مراکز فوق می‌باشند تلاش جدی کنند.

۷. با توجه به تفاهم نامه فی مابین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت، ضروری است دانشگاه‌ها و مراکز پژوهش و فناوری برنامه‌های اجرایی خود، در جهت فرصت‌های مطالعاتی استادان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی را تهیه و به معاونت پژوهش و فناوری وزارت متبوع اعلام دارند.

۸. از مسئولان قوای سه‌گانه تقاضا داریم از برنامه‌های موازی سایر دستگاه‌ها که موجب تضعیف حریم دانشگاه و

از ابزار ویدئو کنفرانس در این وزارت آغاز شده است. وی افزود: هم‌اکنون چند دانشگاه کشور از جمله دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر، صنعتی اصفهان، صنعتی شریف و پژوهشگاه دانش‌های بنیادی از امکانات رایانه‌ای محاسبات با حجم و سرعت بالا برخوردار هستند. قرار است با همکاری وزارت علوم، وزارت ارتباطات و معاونت علمی ریاست جمهوری امکانات به شکل ساماندهی شده و در قالب شبکه، در اختیار همه دانشگاه‌ها قرار خواهد گرفت. دبیر کل شورای عالی عتف با اشاره به ضرورت ثبت عملکرد پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در سامانه سمات گفت: بر اساس مصوبه شورای معاونان و ابلاغ وزیر علوم، همه دانشگاه‌ها باید ۱۵ درصد اعتبارات خود را به حوزه پژوهش اختصاص دهند که این اقدام پیش شرط تصویب گزارش تفصیلی بودجه آنها در هیئت امنای دانشگاه‌ها می‌باشد. وی افزود: بررسی گزارش عملکرد پژوهشی دستگاه‌های اجرایی در سامانه سمات مشخص کرد صرفاً یک و نیم درصد اعتبارات پژوهشی این دستگاه‌ها صرف انعقاد قرارداد پژوهشی با دانشگاه‌های کشور شده است.

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم ضمن تأکید بر بررسی دیدگاه‌های معاونان پژوهشی حاضر در این اجلاس در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری‌های وزارت علوم گفت: استفاده از خرد جمعی رویکرد مهم معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم است و در این راستا با برگزاری اجلاس سراسری معاونان پژوهشی به صورت دوار در هرسال، همایش مناطق پژوهشی ۹ گانه کشور و نشست‌های ویژه پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری از نظرات معاونان پژوهشی در تدوین برنامه‌ها و اصلاح آیین‌نامه‌ها استفاده می‌کند. ۶۶

معاون پژوهش و

فناوری وزیر علوم :

اتصال دانشگاه‌های کشور به شبکه علمی کشور

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم گفت: بزودی ۱۸ دانشگاه و مرکز پژوهشی به شبکه علمی کشور متصل می‌شوند و می‌توانند با هربار سرعت و پهنای باند کنونی و از طریق فیبر نوری از اینترنت پرسرعت بهره‌مند شوند.

دکتر وحید احمدی در دومین روز از نشست سراسری معاونان پژوهشی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علمی و فناوری در دانشگاه تحصیلات تکمیلی و فناوری پیشرفته کرمان گفت: برای سرعت بخشیدن و تسهیل مدیران دانشگاهی با مسئولان ستاد وزارت علوم، استفاده

دیدار دکتر وحید احمدی با امام جمعه کرمان

در این دیدار جناب آقای دکتر احمدی ضمن ارائه گزارشی از وضعیت علمی کشور گفت: ایران در سطح منطقه و جهان اسلام رتبه اول تولید مقالات علمی را دارد. کشور ما در بین کشورهای غیر متعهد بعد از هند رتبه دوم در این زمینه راداراست.

معاون پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری عنوان کرد: تأکید مقام معظم رهبری ایفای نقش اساسی علم در زندگی مردم است. معظم له بر اقتصاد دانش‌بنیان عنایت خاصی مبذول می‌فرمایند.

او در ادامه افزود صحنه رقابت اقتصادی در جهان امروز بر مبنای دانش و فناوری قرار گرفته و این موجب کم‌رنگ‌تر شدن اقتصاد سنتی در عرصه معادلات بین‌المللی شده است.

دکتر احمدی تصریح کرد: با ابلاغ سیاست‌های کلی حوزه علم و فناوری از سوی مقام معظم رهبری رویکرد وزارت علوم بر کاربردی شدن علوم جهت رفع نیازهای جامعه، تأسیس شرکت‌های دانش‌بنیان، تقویت پارک‌های علم و فناوری در راستای اقتصاد مقاومتی و توسعه علوم انسانی بر مبنای علوم اسلامی قرار گرفته است.

وی خاطر نشان کرد بر اساس سیاست‌های کلی نظام و خط مشی دولت به منظور تسهیل ورود بخش

مراکز پژوهشی و فناوری می‌شود جلوگیری کنند. ۹. با توجه به اینکه حوزه علوم انسانی بخش قابل توجهی از رشته‌های دانشگاهی و دانشجویی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی را تشکیل می‌دهد، بازسازی زیرساخت‌های پژوهشی آنها بر اساس برنامه‌های راهبردی آن مراکز از نظر مالی، نرم‌افزاری و سخت‌افزاری ضروری است.

۱۰. پیشنهاد می‌شود شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در طرح‌های کلان ملی از توانایی‌های تمامی مراکز دانشگاهی، پژوهشی و فناوری استفاده کند.

۱۱. با توجه به اهمیت جایگاه، قانون شرکت‌های دانش‌بنیان، از تمامی دستگاه‌های ذی‌ربط درخواست می‌شود نسبت به اجرایی کردن قانون فوق اقدام جدی به عمل آورند و شرکت‌های فوق از نظر نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و مالی مورد حمایت قرار گیرند.

۱۲. با توجه به ضرورت ساماندهی فعالیت‌های پژوهشی دوره‌های تحصیلات تکمیلی در جهت نیازهای پژوهش و فناوری کشور، لازم است مدیریت و برنامه‌ریزی رسائل و پایان‌نامه‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی پس از طی کردن دوره آموزشی به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها منتقل شود.

۱۳. به منظور عملیاتی کردن ارتباط بین دانشگاه‌ها، مراکز پژوهش و فناوری با جامعه و صنعت لازم است شورای ارتباط دانشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری، بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی در هر استان با حضور در دانشگاه‌های مادر و به ریاست استانداران تشکیل شود.

۱۴. ضروری است دانشگاه‌ها و مراکز پژوهش و فناوری در جهت جذب یک درصد سهم اعتبارات پژوهش و فناوری در دستگاه‌های اجرایی تلاش جدی به عمل آورده و مراحل پیشرفت کار را به معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گزارش کنند. ۶۶

خصوصی در عرصه رقابت‌های اقتصادی بر مبنای اقتصاد دانش‌بنیان و فناوری، صندوق شکوفایی و نوآوری در کشور تأسیس شده است

نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه کرمان اظهار داشت عناصر افراطی در هر کجا که باشند منشأ ضرر و زیان هستند

آیت‌الله جعفری اظهار داشت: در مسائل علمی و پژوهشی باید از طرح مسائل حاشیه‌ای اجتناب کرد و با همدلی و هم‌زبانی نسبت به پیگیری و اجرایی شدن منویات مقام معظم رهبری اقدام نمود.

وی در ادامه ضمن اشاره به اینکه برخی از دشمنان انقلاب سعی در القاء اختلاف بین مسئولین ارشد نظام را دارند گفت: اختلاف سلاطین و دیدگاه امری طبیعی است ولی این مسئله باعث اختلاف در سطح سیاست‌های نظام بین مسئولین نمی‌باشد.

او همچنین خاطر نشان کرد: برای پیروزی انقلاب افرادی نقش اساسی داشتند و در این راه متحمل شکنجه و آسیب‌های جسمی و روحی زیادی شده‌اند. آنها از ذخایر انقلاب هستند. وی همگان را به اعتدال و انتقاد سازنده و جلوگیری از تخریب چهره‌های انقلاب دعوت نمود.

نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه کرمان ضمن اشاره به مسائل و مشکلاتی که از سوی دشمنان به این نظام تحمیل می‌شود خواستار تداوم و پیگیری سیاست‌های کلی ابلاغ شده از سوی مقام معظم رهبری تا تحقق کامل آنها شد.

گفتنی است در این دیدار دکتر محمد میرزایی سرپرست دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته، حضور داشتند. ۶۶

رونمایی از اولین دستگاه فروش اتوماتیک نوشیدنی گرم

در حاشیه برگزاری چهل و هفتمین گردهمایی معاونان پژوهش و فناوری دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و رؤسای پارک‌های علم و فناوری سراسر کشور، با حضور معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از اولین دستگاه فروش اتوماتیک نوشیدنی گرم رونمایی گردید.

این دستگاه که اولین دستگاه فروش اتوماتیک نوشیدنی گرم تولید داخل است از سوی شرکت بازرگانی وریا صنعت گستر کارمانیا مستقر در پارک علم و فناوری استان کرمان تولید گردیده و در بازار عرضه می‌گردد. ۶۶

برنامه‌های قطب‌های علمی در جهت توسعه پایدار کشور تعریف و تبیین شود. معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، با اشاره به فعالیت نهادها و مراکز متعدد در حوزه علوم و فناوری بر ضرورت مرزبندی مشخص بین قطب‌های علمی، پژوهش‌کننده‌ها، انجمن‌های علمی، بنیاد نخبگان و فرهنگستان‌ها تأکید کرد. دکتر احمدی با تأکید بر استفاده حداکثری از توان قطب‌های علمی در راستای اهداف کلان نظام جمهوری اسلامی ایران و حل چالش‌های عمده کشور، اظهار کرد: دو امر اساسی نقش آفرینی در ارائه برنامه‌های عملیاتی و راهبردی سیاست‌های کلی علمی و فناوری و تدوین ماموریت‌های برنامه ششم توسعه و جایگاه علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان باید توسط قطب‌ها در زمان حاضر صورت گیرد.

معاون وزیر علوم همچنین با اشاره به فعالیت یک هزار مرکز پژوهشی، یک هزار نشریه علمی، بیش از ۱۵۰ انجمن علمی، ۱۵۴ قطب علمی، ۱۱۵ دانشگاه دولتی، بیش از ۱۵۰ مرکز رشد و ۳۶ پارک علم و فناوری در کشور، گفت: نقش آفرینان این منظومه علمی کشور باید بتوانند با هم هم‌افزایی داشته باشند.

معاون توسعه فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری:

نقش قطب‌های علمی کشور در رسیدن به اهداف اقتصاد دانش‌بنیان حائز اهمیت است

معاون توسعه فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری نقش قطب‌های علمی کشور در رسیدن به اهداف اقتصاد دانش‌بنیان و پیشرفت‌های فناوری را حائز اهمیت دانست.

دکتر علی وطنی، معاون توسعه فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در سومین همایش سراسری قطب‌های علمی در اصفهان، اظهار کرد: یکی از بهترین اقدامات صورت گرفته در کشور برای حمایت از اقتصاد دانش‌بنیان، تأسیس قانون شرکت‌های دانش‌بنیان و صندوق نوآوری شگوفایی است که باید از این دو قانون به صورت بهتری استفاده کنیم.

به گفته وطنی، قطب‌های علمی کشور به مسئولان نیازی ندارند بلکه این کشور است که به آنان نیازمند است. خوشبختانه در احکام بالادستی هم نقش و جایگاه رفیع آنان به درستی دیده شده است. بر همین اساس، تصویب نقشه جامع علمی کشور در شورای عالی انقلاب فرهنگی و تصویب قانون شرکت‌های دانش‌بنیان در مجلس شورای اسلامی را می‌توان در راس این نگاه مثبت خواند.

وی تصریح کرد: در نقشه جامع علمی کشور، سیزده راهبرد کلان، ۷۲ راهبرد ملی و ۲۵۲ اقدام ملی تعریف شده است که با اجرای کامل آن‌ها، تمام نیازهای اساسی و دورنمای حرکتی کشور برای نیل به مرزهای تعالی بشر، زندگی درست انسان و کرامت ایرانیان تأمین می‌شود. همچنین ۷۳ اولویت در نقشه جامع علمی کشور دیده شده که اگر دقت کنید، می‌بینید این اولویت‌ها در تمام رشته‌های علوم انسانی، پایه، کشاورزی، پزشکی، هنر و ... مدنظر قرار گرفته است.

معاون توسعه فناوری معاونت علمی با اشاره به فعالیت خوب ستاد توسعه فناوری نانو در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری گفت: این ستاد قرار بود تا پایان برنامه پنج ساله پنجم، مقام هشتم جهان را داشته باشد که هنوز در شرایطی که به پایان این برنامه نرسیده‌ایم، ایران در این زمینه به رتبه هفتم جهانی دست یافته که این موضوع مایه مباهات کشور است.

وی با تأکید بر توانمندی ایران در حوزه تولید محصولات دانش‌بنیان، یادآور شد: در حال حاضر ایران داروهای مختلفی که یکی از آن‌ها مربوط به بیماری‌های صعب‌العلاج است را به کشور روسیه می‌فروشد. همچنین سال گذشته به کشور چین که خود بزرگ‌ترین کشور تولید کننده و دارنده گیاهان دارویی است میزان قابل توجهی داروی گیاهی فروخته است. وطنی با انتقاد از بحث خام فروشی سرمایه‌های کشور گفت: اقتصاد ایران با خام فروشی نفت و محصولات نفتی آغاز شد اما نباید اجازه دهیم این خام فروشی به منابع و سرمایه‌های دانشگاهی برسد.

وی تصریح کرد: در ۲۰ سال اخیر بیش از ۱۷۰ هزار مقاله علمی تولید کردیم اما فاصله بسیار زیادی با تبدیل این تولیدات علمی به فناوری و ثروت و اثر بخشی آنها در جامعه داریم.

معاون توسعه فناوری معاونت علمی با بیان این که بر اساس اسناد بالادستی و نقشه جامع علمی کشور قرار است در پایان برنامه سند چشم‌انداز، ۵۰ درصد GDP کشور را از محل فروش محصولات دانش‌بنیان تأمین کنیم، افزود: البته تا رسیدن به این هدف راه طولانی در پیش داریم و نقش قطب‌های علمی کشور در رسیدن به این هدف متعالی حایز اهمیت است.

وی در پایان اظهار کرد: معاونت علمی و فناوری همیشه آماده خدمت‌رسانی به شرکت‌های دانش‌بنیان است و درهای معاونت به‌روی همه نخبگان و شرکت‌های دانش‌بنیان گشوده بوده و خواهد ماند. ۶۶

علمی کشور با دنیا شکل گرفت، اظهار کرد: در این ارتباط، روز آمد کردن دانشگاه‌ها به ویژه قطب‌های دانشگاهی از نظر دسترسی به اطلاعات علمی جهان، تأمین کتب، نشریات و تجهیزات آموزشی و پژوهشی و شبکه اطلاع رسانی در راهکارهای اجرایی برنامه سوم توسعه قرار گرفت. فرهادی در این پیام گفت: با توجه به ظرفیت آموزشی و تحقیقاتی و فناوری کشور و آمادگی اعضای هیات علمی برای مشارکت در پیشبرد این برنامه، قطب‌های علمی با وجود کمبودهای اعتباری زودتر از حد انتظار موجودیت یافت و به بار نشست.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری افزود: امروز با وجود قطب‌های علمی متعدد در زمینه‌های مختلف شاهد بارور شدن نهادهایی هستیم که در آینده نزدیک به چشمه فروزان باروری‌اندیشه، جستجوگری و نوآوری تبدیل خواهند شد و جایگاه ایران ۱۴۰۴ را به رتبه اول علمی و فناوری در منطقه ارتقاء خواهند داد.

وی همچنین از دبیرخانه قطب‌های علمی کشور خواست تا در شناساندن قطب‌های علمی دانشگاهی به جامعه به ویژه مخاطبان خاص و برقراری ارتباط و تعامل آنها با بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی کشور اهتمام ورزد. فرهادی اظهار امیدواری کرد که سومین همایش قطب‌های علمی کشور بتواند با طرح بی‌پرده مسائل و مناسبات حاکم بر تأسیس و فعالیت قطب‌های علمی، تعیین نقاط ضعف و قوت ساختار اداری و اجرایی و ارائه عملکرد واقع بینانه و راهکار برای حل مشکلات پیش رو، زمینه را برای تحقق کامل اهداف تشکیل قطب‌های علمی فراهم کند.

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم بر ضرورت توجه به نقش دیپلماسی قطب‌های علمی تأکید کرد

دکتر وحید احمدی معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر ضرورت توجه به نقش دیپلماسی علمی در دوره جدید و چهارم فعالیت این قطب‌ها و برنامه ششم توسعه تأکید کرد و گفت: مغفول ماندن این نقش یکی از چالش‌های حوزه علم و فناوری کشور است.

دکتر احمدی در آیین آغاز بکار سومین همایش سراسری قطب‌های علمی در دانشگاه اصفهان با بیان اینکه جامعه قطب‌های علمی قوی‌ترین مجموعه علمی کشور است، افزود: اکنون در پایان دوره سوم و آغاز دوره چهارم فعالیت این قطب‌ها قرار داریم و در این دوره رویکرد به عرصه بین‌المللی در ماموریت‌های جدید قطب‌های علمی مورد توجه قرار دارد. دکتر احمدی با اشاره به اینکه از این جامعه نخبه انتظاراتی خاص وجود دارد، گفت: لازم است با بررسی علمی عمیق و با بکارگیری مفاهیم، نگرش‌ها و مدیریت نو، نقش‌ها و

گزارش برگزاری سومین همایش سراسری قطب‌های علمی

اساس مقرر شده که وزارت صنعت از پایان نامه‌ها و توانایی استادان و دانشجویان فعال در قطب‌های علمی به شکل ویژه حمایت کند.

قطب‌های علمی با ساختاری فرا دانشگاهی از سال ۱۳۷۹ با رویکرد برنامه محور، ترویج فعالیت‌های علمی گروهی، ایجاد محیط پویا در بین دانشجویان و تخصصی کردن فعالیت‌های علمی زیر نظر وزارت علوم شکل گرفت.

این قطب‌ها در پنج گروه اصلی فنی و مهندسی، علوم انسانی و هنر، علوم پایه، کشاورزی و دامپزشکی دسته بندی می‌شود و دوره فعالیت هر یک پنج سال و متناسب با برنامه‌های توسعه است.

وزیر علوم در پیامی به همایش سراسری قطب‌های علمی خواستار حمایت بیشتر دولت و مجلس از قطب‌های علمی کشور شد.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری گفت: قطب‌های علمی، ارزان‌ترین مسیر تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی است که لازم است دولت و مجلس بیش از پیش چتر حمایتی خود را بر این قطب‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و فناوری بگسترانند.

دکتر فرهادی در پیامی به سومین همایش قطب‌های علمی کشور در دانشگاه اصفهان افزود: با توجه به جاری بودن فرایند تدوین و تصویب برنامه ششم توسعه از دولت و مجلس شورای اسلامی می‌خواهم که این چتر حمایتی را گسترش دهند و اطمینان داشته باشند که توسعه علمی کشور منجر به توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی می‌شود.

وی اظهار کرد: دستیابی به دانش نو، شناخت ناشناخته‌ها، محک زدن نظریه‌های موجود، ارائه نظریه‌های جدید و نوآوری در عرصه‌های مختلف در سایه هم‌افزایی دانش و تجربیات علمی گروه‌های هیات علمی در رشته‌ها و تخصص‌های مختلف قابل حصول است. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری بیان کرد: حلقه‌های علمی شکل گرفته در قطب‌های علمی، کانون و مرکز مهم و موثر برای برقراری مناسبات و ایجاد هم‌افزایی انداخته‌های دانشی و تجربی به‌شمار می‌رود. فرهادی با تأکید بر ضرورت ارتباط مداوم، موثر و تعامل مثبت و سازنده معاونت علمی و فناوری رییس جمهوری و قطب‌های علمی افزود: این تعامل و همکاری در تحقق اهداف نظام علم و فناوری کشور آثار مثبتی دارد.

وی از رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و فناوری نیز خواست با بهره‌گیری از ظرفیت‌های قانونی بند ب ماده ۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه، نهایت کمک را در جهت تقویت قطب‌های علمی مرتبط بکار گیرند.

وزیر علوم همچنین گفت: از مدیران قطب‌های علمی انتظار دارم با پرداختن به مباحث علمی و تحقیقاتی برای رسیدن به مرزهای دانش با برنامه‌ریزی‌های مناسب و استفاده از همه توانمندی‌های درون سازمانی و جلب مشارکت بیشتر اعضای هیات علمی برای مواجهه با چالش‌های پیش رو، بیش از پیش با حساسیت ویژه نسبت به حل مسائل و معضلات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی کشور اقدام کنند. وی، ایجاد قطب‌های علمی (Center of Excellence) در مراکز دانشگاهی و علمی معتبر جهان را مسیوق به سابقه دانست و افزود: بخش قابل توجهی از دستاوردهای نوآورانه علمی و فناوری مرهون فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی این مراکز است. وی با بیان اینکه مقدمات ایجاد قطب‌های علمی در ایران از اواخر دهه ۷۰ به دنبال اجرای برنامه سوم توسعه با هدف پیشگیری از افزایش فاصله

سومین همایش سراسری قطب‌های علمی که با حضور مدیران ۱۵۴ قطب علمی، مسئولین دانشگاه‌ها و مراکز استان اصفهان، استاندار و برخی از مسئولین استان، مشاور وزیر و مدیر کل دفتر وزارتی، معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم، معاون توسعه فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به مدت یک روز سی ام اردیبهشت ماه سال جاری که در دانشگاه اصفهان جریان داشت با تأکید بر حمایت همه جانبه از این سرمایه‌های علمی به عنوان یکی از رویکردهای دولت یازدهم به کار خود پایان داد.

در این همایش که با هدف هم‌افزایی و بهره‌گیری از توانمندی‌های قطب‌های علمی در حل چالش‌های عمده و رفع نیازهای اساسی کشور روز چهارشنبه با پیام وزیر علوم، تحقیقات و فناوری آغاز شد لزوم گسترش چتر حمایتی بیش از پیش دولت و مجلس بر این قطب‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و فناوری، ارتباط مداوم، موثر معاونت علمی و فناوری رییس جمهوری با این قطب‌های علمی به عنوان دو رویکرد آتی این قطب‌ها مطرح و مورد تأکید قرار گرفت.

سرپرست دانشگاه اصفهان در آیین آغاز بکار این همایش گفت: قطب‌های علمی در کشور منشأ خیر و برکات علمی زیادی برای دانشگاه‌ها شده‌اند. هوشنگ طالبی افزود: با وجود ظرفیت‌های زیادی که این قطب‌ها دارند هنوز از همه آنها به خوبی استفاده نشده است. وی با اشاره به ساختار فرا دانشگاهی و فرا ملی قطب‌های علمی اظهار کرد: این قطب‌ها در سال‌های گذشته نیروهای زیادی را برای جامعه علمی و نخبگان کشور تربیت کرده‌اند.

این استاد دانشگاه یکی از چالش‌های اساسی کشور در حوزه علوم را بی توجه به کارگروهی دانست و گفت: قطب‌های علمی با ترویج کارگروهی بر این مشکل چیره شدند. طالبی با اشاره به ماموریت گرا و تخصصی بودن قطب‌های علمی گفت: به این موضوع کمتر توجه شده و لازم است که این ماموریت‌ها در جهت رفع نیازهای جامعه تعریف شود. وی همچنین به موفقیت‌های کشورمان در سال‌های گذشته اشاره و تأکید کرد: با وجود تحریم‌ها توانستیم در بسیاری از عرصه‌ها مانند انرژی هسته‌ای شکوفای شویم.

دکتر شریفی: در اسناد بالادستی از قطب‌های علمی به عنوان مرجعیت علمی در توسعه مرزهای دانش یاد شده است دکتر محسن شریفی دبیر شورای قطب‌های علمی کشور گفت: حرکت به سمت دانش نو، ایجاد نظریه‌های تازه، نقد نظریه‌های گذشته و صرفه جویی در منابع از ویژگی‌های قطب‌های علمی است و در اسناد بالادستی از قطب‌های علمی به عنوان مرجعیت علمی در توسعه مرزهای دانش یاد شده است.

دکتر شریفی در آیین آغاز بکار سومین همایش سراسری قطب‌های علمی در دانشگاه اصفهان، سیاست‌های وزارت علوم، در خصوص قطب‌های علمی را تشویقی و حمایتی عنوان کرد و افزود: این حمایت‌ها شامل فراهم کردن زیرساخت‌ها، اعطای مجوزهای خاص و برگزاری دوره‌های مختلف است.

دکتر شریفی بر برقراری ارتباط معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت را دو اتفاق جدید و مهم در قطب‌های علمی کشور ذکر و اظهار امیدواری کرد که این ارتباط بتواند زمینه تحول و رشد هرچه بیشتر قطب‌های علمی را تضمین کند.

دبیر شورای قطب‌های علمی کشور در ادامه گفت: بر این

فن بازار

تعریف فن بازار

فن بازار یا بازار فناوری به عنوان محلی برای مبادلات فناوری و ساماندهی جریان خرید و فروش نظام‌مند، مستمر و پایدار فناوری در یک زمینه یا مجموعه‌ای از زمینه‌ها با استفاده از ساز و کارهای تجاری مشخص تعریف می‌شود.

مبانی حقوقی و قانونی فن بازار

الف چشم‌انداز علم، فناوری و نوآوری جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی: «توانا در تولید و توسعه علم، فناوری و نوآوری و به کارگیری دستاوردها در کلیه حوزه‌ها، حائز رتبه نخست منطقه در اولویت‌های علم و فناوری کشور، برجسته در حوزه فناوری‌های نوین در سطح جهانی، دارای تمدنی شکوفا، روزآمد و حکمت بنیان مبتنی بر هویت اسلامی- ایرانی».

ب بند «د»، ماده ۱۷ از فصل دوم قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی: «حمایت مالی از ایجاد و توسعه بورس ایده و بازار فناوری به منظور استفاده از ظرفیت‌های علمی در جهت پاسخگویی به نیازهای بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات».

ج اقدامات ملی ۱۰ و ۸، از راهبرد کلان ۳ (جهت دادن علم و فناوری و نوآوری به ایفای نقش موثرتر در اقتصاد) در نقشه جامع علمی کشور.

به استناد بند مذکور و دستورالعمل‌ها و برنامه اعلامی توسط مقام محترم وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در راستای فرهنگ‌سازی و ایجاد ساختارهای مورد نیاز، معاونت محترم پژوهش و فناوری از سال ۱۳۹۰، تصمیم به برگزاری فن بازار جمهوری اسلامی ایران گرفته و مسئولیت اجرای آن را به پارک علم و فناوری گیلان واگذار نمود.

فن بازار جمهوری اسلامی ایران با هدف بسترسازی برای معرفی و عرضه فناوری‌ها و توانمندی‌های فناورانه در حوزه‌های مختلف تخصصی به ویژه فناوری‌های پیشرفته و ایجاد فضای مناسب برای تجاری‌سازی دستاوردهای تحقیقات کاربردی و توسعه‌های از طریق ارائه فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری و ترغیب بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری‌های نوین در راستای تحقق اهداف توسعه اقتصادی دانش بنیان ایجاد و فعالیت خود را آغاز نمود.

اهداف برگزاری فن بازار جمهوری اسلامی ایران

- ایجاد بستر مناسب برای معرفی و عرضه فناوری‌ها و توانمندی‌های فناورانه در حوزه‌های مختلف تخصصی بویژه فناوری‌های پیشرفته
- ایجاد فضای مناسب برای تجاری‌سازی دستاوردهای تحقیقات کاربردی و توسعه‌های
- توسعه اقتصادی دانش بنیان از طریق ارائه فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری و ترغیب بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در حوزه فناوری‌های نوین و دارای توجیه اقتصادی
- فراهم آوردن فضایی برای اعلام نیازهای فناوری

خدمات تخصصی و مشاوره‌ای در فن بازار جمهوری اسلامی ایران

۱. استفاده از بازار یاب فناوری در مدت برگزاری فیزیکی فن بازار و متعاقب آن در فن بازار مجازی
۲. استقرار گروه‌های حرفه‌ای مذاکره کننده برای دستیابی متقاضیان به مدل مناسب همکاری و حصول نتیجه نهایی
۳. استقرار گروه‌های ارائه دهنده انواع مشاوره‌های حقوق فناوری در حوزه‌های مختلف ثبت مالکیت علمی، فنی و تجاری، مدیریت مالکیت فکری و قراردادهای انتقال فناوری و ...
۴. استقرار گروه‌های ارائه دهنده خدمات مرتبط با امور مالی و سرمایه‌گذاری اعم از معرفی مراکز مالی و اعتباری داخلی و خارجی
۵. استقرار گروه‌های ارائه دهنده انواع مشاوره‌های مدیریتی و اقتصادی نظیر تهیه طرح کسب و کار، گزارشات توجیهی فنی، مالی و اقتصادی، اخذ مجوزها و ...

مروری بر اقدامات انجام یافته در فن بازارهای فیزیکی برگزار شده:

تهیه سند جامع راهبردی فن بازار جمهوری اسلامی ایران و رونمایی از آن در سال ۱۳۹۱:

در دستور کار دبیرخانه فن بازار، تهیه سند جامع فن بازار جمهوری اسلامی ایران بود که بعد از مطالعه، تحقیق و مشاوره در مهرماه ۱۳۹۱ به اتمام رسید و در مراسم اختتامیه دومین فن بازار از این سند جامع راهبردی فن بازار جمهوری اسلامی ایران رونمایی شد. در این سند مأموریت، اهداف و ساختار فن بازار جمهوری اسلامی ایران تبیین شده است.

مذاکرات و تفاهمنامه‌های منعقد شده

فن بازار جمهوری اسلامی ایران، که دبیرخانه آن در پارک علم و فناوری گیلان قرار دارد با هدف بسترسازی برای معرفی و عرضه فناوری‌ها و توانمندی‌های فناورانه در حوزه‌های مختلف تخصصی به ویژه فناوری‌های پیشرفته با ایجاد فضای مناسب برای مذاکرات سبب شد بیش از ۲۱۰ مذاکره و ۲۴ مورد تفاهم نامه همکاری منعقد شود.

مذاکرات و تفاهمنامه‌های منعقد شده

۳۸ کارگاه آموزشی، در طول برگزاری چهار دوره فن بازار جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های تجاری سازی، آینده پژوهشی، مدیریت مالی شرکت‌ها، ارزیابی سطوح آمادگی فناوری و مذاکرات و سایر موضوعات فناوری در ایام برگزاری فن بازارها برگزار شد.

ب. فناوری‌های قابل توسعه:

فناوری‌هایی هستند که از حیث همه یا برخی از موارد اشاره شده در بند مربوط به فناوری‌های آماده سرمایه‌گذاری با ابهاماتی مواجه بوده و به دلیل فقدان شروط لازم، آماده ورود به بازار و سرمایه‌گذاری نبوده و نیازمند ارزیابی بیشتر هستند. بر این اساس مخاطب این قبیل فناوری‌ها، بنگاه‌های اقتصادی و صاحبان صنایع نبوده و هدف از عرضه آنها در فن بازار، انتقال به شرکت‌ها و تعاونی‌های دانش بنیان و نیز جلب نظر سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر برای مشارکت در توسعه آنهاست. این دسته از فناوری‌ها در صورت دارا بودن شرایط زیر به عنوان فناوری‌های قابل توسعه در نظر گرفته می‌شوند:

- ثبت فناوری در نظام ثبت اختراع کشور یا نظام‌های مشابه بر حسب ماهیت فناوری، بر اساس ضوابط جاری کشور
- روش انتقال و ارزش فناوری معین باشد
- فناوری پیش از این از طریق روش‌هایی چون "فروش و انتقال قطعی مالکیت فکری" یا "لیسانس انحصاری" انتقال نیافته باشد

ج. ایده‌های نوین

به طرح‌هایی اطلاق می‌شود که علیرغم ارزش و اهمیت، برحسب ماهیت، در زمان ارائه، در قالب "فناوری" نگنجانده و هدف از ارائه آنها در فن بازار، آشنا نمودن صاحبان صنایع و بنگاه‌های اقتصادی با مبتکران و طراحان اینگونه ایده‌ها برای مراحل بعدی در فرآیند ایده تا محصول می‌باشد.

محصول می‌باشد.

محصول فروش فناوری

ایده و فناوری داروی گیاهی دامپزشکی آبریان که ماده ضدعفونی کننده سالم و مجاز پرورش آبریان از جمله فناوری‌های عرضه شده در فن بازار جمهوری اسلامی ایران بود که تجاری‌سازی آن با همکاری موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور و شرکت داروسازی باریج اسانس (دانش بنیان)، صورت گرفت.

مذاکره برای تجاری سازی این محصول از دومین فن بازار شروع شد و به عنوان یک محصول دانش بنیان در چهارمین فن بازار رونمایی شد.

این محصول اولین داروی گیاهی دامپزشکی آبریان با نام تجاری آوبشیت است که به تأیید سازمان دامپزشکی کشور رسید و موافقت اولیه تولید را دریافت شده است.

استقبال مسئولان عالی رتبه کشوری

با توجه به اطلاع رسانی گسترده در خصوص برگزاری فن بازارها، حضور مسئولان عالی رتبه کشوری از غرفه‌ها و محصولات ارائه شده همواره از موضوعات قابل توجه بوده است، از جمله می‌توان به بازدید معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، برخی از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، مدیرعامل محترم سازمان انرژی‌های نو ایران، نماینده محترم مقام معظم رهبری در امور دانشجویان خارج از کشور و برخی از مدیران و کارشناسان وزارت نیرو، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح وزارت نفت و ... اشاره کرد.

حضور و بازدید نمایندگان مؤسسات بین المللی

حضور و بازدید نمایندگان مؤسسات بین المللی، سفرا، نمایندگان کشورهای مستقر در تهران و ایرانیان خارج از کشور از رویدادهای مهمی بود که در طی برگزاری فن بازارها رخ داده است. با توجه به پیگیری‌های انجام شده، شاهد حضور سفرای برخی کشورها در فن بازار بودیم که می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- بازدید سفرای کشورهای چین، روسیه، ژاپن، هند، پاکستان، زیمبابوه، برونزی، ویتنام و یک هیات سرمایه گذاری و تجاری از ترکیه
- بازدید نماینده یونیدو (سازمان توسعه صنعتی ملل متحد) در ایران
- بازدید گروه سرمایه‌گذاران ترکیه: حضور هفت نفره از فرشتگان سرمایه‌گذاری کشور ترکیه و ۳ شرکت از پارک‌های علم و فناوری کشور ترکیه
- حضور شرکت‌های ایرانی فعال در خارج از کشور (دو شرکت از کشور آلمان)
- حضور اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان خارج از کشور: حضور ۲۱ دانشجوی خارج از کشور در غرفه‌های جهت ارائه فناوری‌های آماده تجاری‌سازی ۶۶

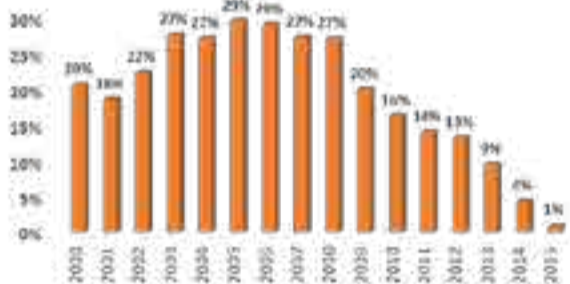

تحلیل علمی شتاب کمی تولید علم

۲۰۱۱ این سهم به ۱۳٫۵٪ (سیزده و نیم درصد) و در سال ۲۰۱۳ به ۹٪ (نه درصد) و در سال ۲۰۱۴ به ۴٪ (چهار درصد) تقلیل پیدا کرد. براساس اطلاعات آی.اس. آی از ابتدای سال ۲۰۱۵ تاکنون سهم مقالات کنفرانس‌ها از کل مقالات کشور به زیر ۱٪ (یک درصد) رسیده است.

درصد تولید علم کشور حاصل از شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی از کل تولید علم کشور (آی.اس.آی)

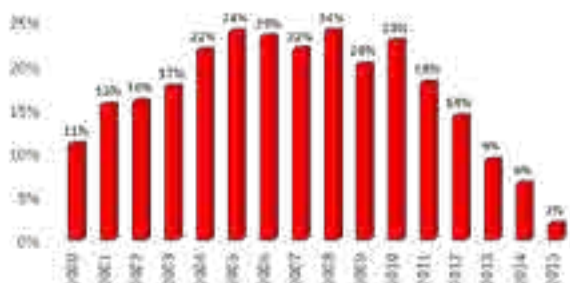
دهقانی خاطر نشان کرد: براساس اطلاعات پایگاه استنادی اسکوپوس وضعیت مشابهی در تولید علم کشور مشاهده می‌شود. تعداد مدارکی که توسط اعضای هیات علمی کشور در مجلات معتبر بین‌المللی منتشر شده‌اند به ترتیب برای سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ عبارتند از ۳۲۱۵۹ مدرک، ۳۴۵۷۴ مدرک، ۳۶۰۹۷ مدرک و ۳۷۴۰۴ مدرک که نشان از افزایش شتابان تولید علم کشور دارد. براساس مدارک منتشر شده در مجلات بین‌المللی، سهم تولید علم کشور در هر یک از سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ برابر با ۱٫۶٪ (یک و شش دهم درصد) از کل تولید علم دنیا بوده است. در سال ۲۰۱۴ این رقم به ۱٫۷٪ (یک و هفت دهم درصد) از کل تولید علم دنیا افزایش یافت که افزایش قابل ملاحظه‌ای است. از ابتدای سال ۲۰۱۵ تاکنون وی افزود: در مقابل، براساس اطلاعات پایگاه استنادی اسکوپوس در سال ۲۰۱۰ تعداد مقالات ثبت شده کشور در کنفرانس‌های بین‌المللی ۶۶۹۵ مورد، در سال ۲۰۱۲ برابر با ۵۶۲۷ مقاله، در سال ۲۰۱۳ به ۳۵۶۰ مقاله و در سال ۲۰۱۴ به ۲۵۱۴ مقاله کاهش یافته است. از ابتدای سال ۲۰۱۵ تاکنون تنها ۲۱۹ مورد مقاله کنفرانس از کشور در سطح بین‌المللی منتشر و ثبت شده است.

روند تولید علم کشور در مجلات علمی دنیا و مقالات کنفرانس‌های معتبر بین‌المللی (اسکوپوس)

سرپرست ISC خاطر نشان کرد: براساس اطلاعات پایگاه استنادی اسکوپوس، در سال ۲۰۱۰ حدود ۲۳٪ (بیست و سه درصد) کل تولید علم کشور حاصل شرکت اعضای هیات علمی و پژوهش‌گران کشور در کنفرانس‌های بین‌المللی بوده است. همچنین در سال ۲۰۱۱ حدود ۱۸٪ (هجده درصد) از کل تولید علم کشور نتیجه مقالات کنفرانس‌های بین‌المللی و در سال ۲۰۱۲ این رقم به ۱۴٪ (چهارده درصد) کاهش یافت. این روند کاهش مقالات ادامه یافته به گونه‌ای که در سال ۲۰۱۳ سهم مقالات کنفرانس‌ها از کل تولید علم کشور به ۹٪ (نه درصد) و در سال ۲۰۱۴ به ۶٪ (شش درصد) کاهش پیدا کرده است. این آمار از ابتدای سال ۲۰۱۵ تاکنون از کاهش شدید سهم مقالات به کمتر از ۲٪ (دو درصد) خبر می‌دهد.

درصد تولید علم کشور حاصل از مقالات کنفرانس‌های بین‌المللی از کل تولید علم کشور (اسکوپوس)

به گزارش اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICEST) و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، دکتر محمدجواد دهقانی، سرپرست ISC اعلام کرد: دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی کشور در چند سال اخیر فشارهای مختلفی را به دلیل تحریم‌های بین‌المللی تجربه کرده‌اند. اما ظرفیت و توان اعضای هیات علمی کشور مانع از رکورد علمی کشور شده است و رشد علمی ایران در عرصه‌های بین‌المللی همچنان ادامه دارد.

سرپرست ISC گفت: اطلاعات استخراج شده از پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و آی.اس.آی نشان می‌دهد که مشارکت اعضای هیات علمی و پژوهش‌گران کشور در کنفرانس‌های بین‌المللی و در نتیجه مقالات ثبت شده در کنفرانس‌ها به شدت کاهش یافته ولی علیرغم این کاهش، تعداد مدارک ثبت شده جمهوری اسلامی ایران در مجلات علمی دنیا همچنان روند صعودی طی می‌نماید.

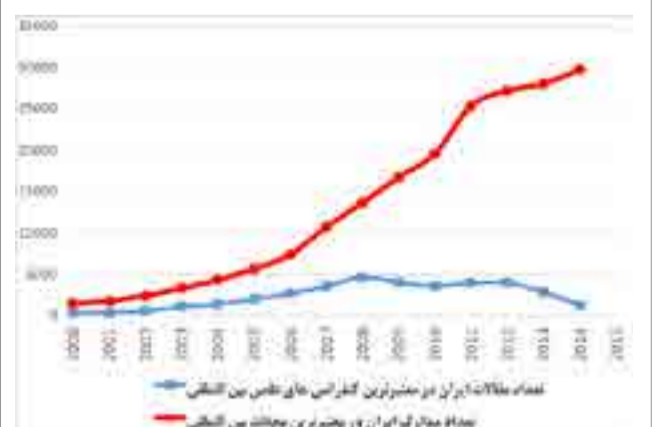
دهقانی بر اساس اطلاعات مستخرج از پایگاه استنادی اسکوپوس اظهار داشت: از ابتدای سال ۲۰۱۴ تا ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ جمهوری اسلامی ایران رتبه ۱۶ بین‌المللی و نیز جایگاه اول منطقه را دارد. بررسی اطلاعات مدارک ثبت شده در این پایگاه از سال ۲۰۰۰ تاکنون نشان می‌دهد که بالاترین جایگاه ایران تا قبل از سال ۲۰۱۴ رتبه ۱۷ بوده است، بنابراین در سال ۲۰۱۴ شاهد صعود یک پله‌ای علم کشور در سطح بین‌المللی هستیم. رتبه کشور از ابتدای سال ۲۰۱۵ تاکنون نیز ۱۶ است.

وی افزود: کمیت تولید علم در پایگاه‌های استنادی بین‌المللی به دو دسته کلی مجلات و کنفرانس‌ها تقسیم می‌شوند. انتشار نتایج پژوهش‌ها در مجلات به مراتب دشوارتر از کنفرانس‌ها بوده به طوری که چاپ یک مقاله در یک مجله با ضریب تاثیر بالا ممکن است به بیش از یک سال بیانجامد. برخی مجلات نیز بعد از برگزاری یک کنفرانس تعدادی از مقالات را گلچین کرده و در مجلات علمی به صورت ویژه‌نامه یا اشکال دیگر منتشر می‌نمایند. شرکت در کنفرانس‌ها باعث اطلاع از آخرین یافته‌های علمی شده و دامنه تعاملات محققان را گسترش می‌دهد. بنابراین شرکت در کنفرانس علاوه بر آن که به صورت مستقیم و غیر مستقیم موجب افزایش تعداد مقالات در مجلات علمی می‌گردد، در سال‌های گذشته بخش قابل توجهی از کمیت تولید علم کشور را تشکیل می‌داده است.

دهقانی در ادامه گفت: بر اساس اطلاعات مستخرج از پایگاه استنادی آی.اس.آی به تاریخ ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴، وضعیت تولید علم کشور در بخش مجلات معتبر علمی بین‌المللی همچنان به صورت شتابان در حال افزایش است، اما در مقالات کنفرانس‌ها وضعیت از کاهش شدید تعداد مقالات چاپ شده در مجموعه کنفرانس‌های معتبر بین‌المللی حکایت دارد. با توجه به اطلاعات آی.اس.آی مدارک ثبت شده جمهوری اسلامی ایران در مجلات علمی دنیا در سال ۲۰۱۱ تعداد ۲۵۳۳۶ مورد بود. این رقم در سال ۲۰۱۲ به ۲۷۱۵۱ مدرک و در سال ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ به ترتیب به ۲۸۰۱۰ و ۲۹۶۸۶ مدرک افزایش یافت که البته طبق تجربیات قبلی از زمان ثبت مدارک شده در پایگاه‌های استنادی باید گفت که تعداد مدارک کشور در سال ۲۰۱۴ مجدداً افزایش خواهند یافت.

وی تصریح کرد: در نقطه مقابل، سهم کشور از کمیت تولید علم ناشی از مقالات علمی منتشره در کنفرانس‌های معتبر بین‌المللی مخصوصاً در چند سال اخیر در حال کاهش بوده است. براساس مستندات موجود در پایگاه آی.اس.آی تعداد مقالات ثبت شده در کنفرانس‌های مزبور در سال ۲۰۰۸ برابر با ۴۶۸۱ مورد بوده است. این رقم در سال ۲۰۱۱ به ۳۹۶۱ مورد و در سال ۲۰۱۳ به ۲۸۷۰ مورد کاهش یافته است. در سال ۲۰۱۴ این میزان به کمترین مقدار خود یعنی ۱۲۸۸ مورد رسیده به طوری که از ابتدای سال ۲۰۱۵ تاکنون تنها ۷۴ مقاله کنفرانس از ایران در پایگاه بین‌المللی آی.اس.آی ثبت شده است.

روند تولید علم کشور در مجلات علمی دنیا و مقالات کنفرانس‌های معتبر بین‌المللی (آی.اس.آی)

رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICEST) گفت: براساس اطلاعات پایگاه آی.اس.آی حدود ۲۷٪ (بیست و هفت درصد) تولید علم بین‌المللی کشور در سال ۲۰۰۸ نتیجه شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی بوده است. در سال

دهقانی در ادامه گفت: متناظر دانستن شمارش تعداد مدارک نمایه شده در پایگاه‌های استنادی با پیشرفت علمی برای علم کشور آفتی بزرگ است. امروزه در سطح بین‌المللی بر پایه اطلاعات قابل دسترس در پایگاه‌های استنادی، شاخص‌های بسیار پیشرفته‌ای برای سنجش میزان پیشرفت و تعیین نقاط قوت و ضعف علمی تدوین شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند. کمیت تولید علم شرط لازم برای توسعه علمی است، اما به هیچ عنوان شرط کافی نیست.

وی گفت: سند سیاست‌های کلان علم و فناوری ابلاغی توسط مقام معظم رهبری چهار شاخص مرجعیت علمی، دیپلماسی علمی و اثرگذاری اقتصادی را در کنار کمیت تولید علم مورد تأکید قرار داده است. یکی از مهمترین دستورها برای سنجش این شاخص‌ها پایگاه‌های استنادی هستند. در همین راستا، یکی از اهداف پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) توسعه و بکارگیری شاخص‌های مناسب‌تر برای اندازه‌گیری میزان توسعه علمی و همچنین تعیین نقاط قوت و ضعف علمی است.

دهقانی به عنوان یک نمونه به کمیت تولید علم کشور سوئیس در پایگاه اسکوپوس اشاره کرد و گفت: در سال ۲۰۱۴ این کشور از لحاظ کمیت تولید علم بعد از ایران و در رتبه ۱۷ دنیا قرار دارد، اما بر اساس اطلاعات پایگاه استنادی اسکوپوس و آی.اس.آی جزو هفت کشور اول دنیا از لحاظ مرجعیت علمی است. از جهت دیپلماسی علمی، بعد از اتریش که در چندین سال اخیر در این حوزه فعال شده است، سوئیس دارای قوی‌ترین دیپلماسی علمی در جهان است. از لحاظ اثرگذاری اقتصادی، دانشگاه‌های این کشور ارتباط بسیار موثری با بخش صنعت دارند، به نحوی که انستیتو فناوری فدرال زوریخ در بین دانشگاه‌های دنیا از همین جهت رتبه ۳۶ را کسب کرده است. بر اساس همین شاخص موسسه پلی تکنیک فدرال لوزان در رتبه ۱۰۳ دنیا قرار دارد یا دانشگاه لوزان از همین حیث در رتبه ۱۶۶ دنیا قرار دارد.

سرپرست ISC ادامه داد: شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی نه تنها باعث افزایش آمار تولید علم کشور می‌گردد، بلکه اعضای هیات علمی را در انجام بهتر پژوهش به واسطه اطلاع از جدیدترین یافته‌های علمی و درک مسیرهای آینده علم یاری می‌نماید. این مسئله در خصوص سفرهای مطالعاتی و علمی نیز صادق است. با توجه به کاهش نسبتاً زیاد تعداد مقالات ثبت شده در کنفرانس‌های بین‌المللی در چند سال اخیر، افزایش آن نیاز به برنامه‌ریزی دارد.

وی ادامه داد: یکی از دلایل اصلی کاهش تمایل اعضای هیات علمی به شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی، امتیاز ناچیز چاپ مقاله کنفرانس‌ها در آیین‌نامه ارتقاءست به طوری که این امتیاز به کمتر از یک سوم امتیاز یک مقاله در مجلات معتبر می‌باشد. همچنین امتیاز کل چاپ مقاله در مجموعه مقالات کنفرانس‌ها دارای سقف مشخص (۲۰ امتیاز) می‌باشد.

دهقانی اظهار داشت: دلیل دیگر روند کاهشی سهم مقالات کنفرانس ناشی از تغییرات ایجاد شده در نرخ ارزهای خارجی در چند سال گذشته بوده است. برای شرکت در کنفرانس‌های معتبر خارجی هزینه ثبت نام، اخذ ویزا، هزینه بلیط رفت و برگشت، اقامت و سایر موارد بر مبنای ارزهای خارجی محاسبه می‌گردد. باید در نظر داشت که نرخ ارز در چند سال اخیر سه برابر شده است. در حال حاضر هزینه شرکت در یک کنفرانس با توجه به کشور محل برگزاری از شصت میلیون ریال تا صد میلیون ریال است و برای برخی از کشورهای و شهرها این ارقام بیشتر نیز هستند. وی تصریح کرد: دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی به دلیل محدودیت مالی امکان تامین کامل اعتبار پژوهشی برای شرکت اعضای هیات علمی در کنفرانس‌های بین‌المللی را ندارند و لذا مابه تفاوت مربوطه در اکثر مواقع به عهده هیات علمی است. افزایش شرکت در کنفرانس‌ها به معنی حفظ شتاب کمیت تولید علم کشور در این حوزه است، بنابراین پیشنهاد می‌شود که جبران مابه تفاوتی که توسط اعضای هیات علمی پرداخت می‌گردد در دستور کار هیات امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی قرار گیرد.

سرپرست ISC در پایان گفت: هسته اصلی سند سیاست‌های کلان علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری، تبدیل علم به ثروت و قدرت ضمن حفظ ارزش‌های اسلامی است. از همین رو، علاوه بر توجه به کمیت تولید علم، راهبرد مدیریت و هدایت این کمیت در جهت تبدیل به فناوری و نوآوری در جهت رفع نیازهای کشور با توجه به آمایش سرزمین و نوآوری باید محوریت یابد. ۶۶

اعطای جایزه ملی فاب به برترین‌های مراکز علمی در حوزه فناوری اطلاعات

❖ جایزه ملی فناوری اطلاعات برتر (فاب) در سومین همایش مدیران فناوری اطلاعات مراکز علمی کشور به دانشجویان، مدیران و وبگاه‌های برتر دانشگاه‌ها و مراکز علمی ایران که بهترین فعالیت‌ها را در حوزه فناوری اطلاعات داشته‌اند، ارایه می‌شود.

دکتر آزاده محبی دبیر علمی این همایش در خصوص جایزه ملی فاب توضیح داد: جایزه ملی فناوری اطلاعات برتر (فاب) از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سه سطح طلابی، نقره‌ای و برنزی در بخش‌های دانشجویی، مدیران و وبگاه‌های برتر اعطا می‌شود.

وی افزود: در بخش دانشجویی، دستاوردهای دانشجویی حاصل پژوهش دانشجویی در پایان نامه و پروژه در زمینه فناوری اطلاعات اعطا می‌شود.

دبیر علمی سومین همایش مدیران فناوری اطلاعات دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور خاطر نشان کرد: همچنین به مدیران فناوری اطلاعات و وبگاه‌های برگزیده نیز جایزه ملی فاب اعطا می‌شود.

به گفته محبی یکی از جامعه هدف این جایزه، مراکز علمی کشور و پارک‌های علم و فناوری است تا بتوان دستاوردهای فناوری را ارایه کنند و به نوعی فرصتی مناسب برای تجاری شدن دستاوردهای علمی ایجاد شود و از این طریق شرایطی برای افزایش تولید بومی و جلوگیری از ورود محصولات خارجی در کشور فراهم شود.

دبیر علمی سومین همایش ملی مدیران فناوری اطلاعات دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور هدف از برگزاری این همایش را تبادل نظر و اشتراک‌گذاری تجربه‌های حوزه فناوری اطلاعات به ویژه مراکز علمی کشور عنوان کرد و گفت: این همایش قصد دارد تا به صورت عملیاتی فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی را در اختیار این مراکز قرار دهد.

وی افزود: دستاوردهای فناوری اطلاعات شامل هرگونه ابتکاری در مراکز علمی کشور به خدمت نرم‌افزاری و یا ایده‌های شبکه‌ای معماری و روش‌شناسی، راهکارهای نوین مدیریت فناوری اطلاعات است.

وی تاکید کرد: دستاوردهای برتر حوزه فناوری اطلاعات ارایه شده است که با داوری آنها، دستاوردهای برگزیده معرفی و در قالب یک کتاب الکترونیکی منتشر می‌شود. گفتنی است، همایش مدیران فناوری اطلاعات مراکز علمی کشور ۲۰ خرداد سال جاری در تالار ایوان شمس برگزار می‌شود و مهلت ثبت نام در همایش تا ۱۲ خرداد ماه تمدید شد. ❖

ثبت بیش از ۵۴ هزار پایان‌نامه در پایگاه ثبت پژوهشگاه در سال ۹۳

❖ در سال ۱۳۹۳، بیش از ۵۴ هزار پایان‌نامه در پایگاه ثبت اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی کشور به ثبت رسید.

به گزارش روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، از ابتدای سال ۹۳ تا پایان آن، ۵۴ هزار و ۴۰۷ پایان‌نامه، در پایگاه ثبت اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی کشور در وبسایت پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران به ثبت رسید که از این میزان ۴۲ هزار پایان‌نامه توسط دانشگاه‌ها تأیید شده است.

در میان پایان‌نامه‌های تأیید شده توسط دانشگاه‌ها، بیش از ۲۸ هزار پایان‌نامه مربوط به مقطع کارشناسی ارشد و مابقی در مقطع دکترا بوده است.

در این بازه زمانی، بیشترین پایان‌نامه‌های ثبت و تأیید

شده در پایگاه ثبت پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی مربوط به گروه علوم انسانی با ۱۷ هزار و ۶۵۶ رکورد بوده و پس از آن به ترتیب گروه علوم پایه، علوم پزشکی، فنی و مهندسی، کشاورزی و هنر قرار دارند.

گفتنی است، در سال ۱۳۹۳، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه تبریز به ترتیب بیشترین آمار را در بین دانشگاه‌های کشور در تأیید پایان‌نامه به خود اختصاص داده‌اند.

لازم به ذکر است، از بهمن ماه سال ۱۳۸۷ کار ثبت پایان‌نامه در پایگاه ثبت پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی آغاز شده و از آن زمان تا پایان سال ۹۳ بیش از ۲۰۶ هزار پایان‌نامه در این پایگاه به ثبت رسیده است.

برای جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی پژوهشگاه به ganj.irandoc.ac.ir مراجعه نمایید. ❖

گزارش شش ماهه سامانه پیشینه پژوهش

افزایش چهار برابری بررسی سوابق پژوهشی تحقیقات در ایراندک

❖ با گذشت شش ماه از راه‌اندازی سامانه پیشینه پژوهش، به بیش از ۲۵ هزار درخواست در این سامانه پاسخ داده شده است.

به گزارش «روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران» بر اساس آمار به دست آمده، از تاریخ شروع به کار این سامانه در ۲۰ آبان ماه سال گذشته، به بیش از ۲۵ هزار درخواست در سامانه پیشینه پژوهش پاسخ داده شده است.

این در حالی است، که تعداد درخواست‌های پاسخ داده شده از ۶،۱۰۲ پاسخ (به روش دستی) به بیش از ۲۵ هزار پاسخ در سامانه پیشینه، افزایش یافته که شاهد رشد چهار برابری نسبت به گذشته بوده‌ایم.

برای کاربست این سامانه، دانشجویان و محققین پس از ثبت نام و تأیید آن، وارد سامانه پیشینه به آدرس pishin.irandoc.ac.ir شده و پس از ارائه اطلاعات و موضوع پژوهش خود و پرداخت پانزده هزار تومان برای هر جستجو، پاسخ خود را در ۴۸ ساعت دریافت می‌کنند. ❖

اصطلاح‌نامه‌ها از تدوین تا کاربردهای نوین در ایراندک

❖ اصطلاح‌نامه گنجینه‌ای از واژه‌هاست که علاوه بر نظم الفبایی متداول در فرهنگ‌ها، دارای نظامی شبکه‌ای و مفهومی بین واژه‌های یک یا چند حوزه از دانش بشری است. این نظام مفهومی که شامل انواع ارتباطات بین واژه‌ها می‌شود، در سازمان‌دهی و بازبانی اطلاعات، برنامه‌ریزی آموزشی و تحلیل اطلاعات و علم سنجی کاربردهای فراوانی دارد و همچنین در تولید آنتولوژی (هستان‌شناسی) به مثابه ابزاری برای وب‌معنایی، نیازی اساسی و غیر قابل جایگزین است.

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در سال ۱۳۷۶ به منظور سازماندهی اطلاعات و مدارک حوزه‌های مختلف علمی در کشور، کار تدوین اولین اصطلاح‌نامه خود تحت عنوان اصطلاح‌نامه فنی و مهندسی را آغاز کرد. به تدریج تا سال ۱۳۸۶، ۱۰ اصطلاح‌نامه با بیش از یک‌صد هزار واژه، تدوین و به جامعه علمی کشور ارایه شده است. در سال ۱۳۸۰ برای اولین بار و به صورت پایلوت، از توان اصطلاح‌نامه فنی و مهندسی در اکتشاف و استخراج اطلاعات علمی از پایگاه‌های اطلاعات استفاده شد. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در طول دو دهه کار تخصصی روی ساخت اصطلاح‌نامه‌ها، به این فناوری دست یافته و مسلط شد.

همچنین این پژوهشگاه موفق به توسعه نرم‌افزار توسعه اصطلاح‌نامه‌ها تحت عنوان **Thesaurus Builder** شد که جزء چند نرم‌افزار تولید اصطلاح‌نامه برتر جهان محسوب می‌شود.

اصطلاح‌نامه‌های تولیدی توسط پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران دو زبانه بوده و با همکاری و مشارکت متخصصین موضوعی و نظرخواهی از اساتید گروه‌های واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی تهیه شده است. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران با سازمان‌های بین‌المللی در حوزه اصطلاح‌شناسی مانند "ترمنت" و "اینفوترم" همکاری داشته و با کمک "یونسکو" موفق شده است تا برخی از اصطلاح‌نامه‌ها را در سایت‌های جهانی قرار دهد. اسامی اصطلاح‌نامه‌های تولید شده به قرار زیر است: اصطلاح‌نامه ارتقاء بهداشت؛ اصطلاح‌نامه جامعه‌شناسی؛

اصطلاح‌نامه ریاضیات؛ اصطلاح‌نامه شیمی؛ اصطلاح‌نامه علوم زمین؛ اصطلاح‌نامه علوم زیستی؛ اصطلاح‌نامه علوم کشاورزی؛ اصطلاح‌نامه فنی و مهندسی؛ اصطلاح‌نامه فیزیک؛ اصطلاح‌نامه ریاضی و اصطلاح‌نامه مدیریت بحران.

کاربرد در سازماندهی اطلاعات

- ذخیره و نمایه‌سازی انبوه مدارک
- بازیابی اطلاعات به کمک شبکه معنایی
- انتشار الکترونیکی اصطلاح‌نامه‌ها بر روی وب
- ایجاد و افزایش فراداده‌ها
- سرویس‌دهی به نظام‌های ترجمه ماشینی و نمایه‌سازی ماشینی
- معادل‌یابی فارسی
- ارائه اصطلاحات استاندارد

کاربرد در آنتولوژی

- ایجاد شبکه واژگانی
- ایجاد هستان‌شناسی بر مبنای اصطلاح‌نامه
- امکان مصورسازی اصطلاح‌نامه‌ها به کمک نقشه‌های مفهومی
- وب‌معنایی

کاربرد در آموزش

- سهولت در انتقال مفاهیم
- ارتباط منطقی مطالب جدید با مطالب پیش‌آمخته
- رفتار یادگیری تعاملی و خلاقانه برای کاربران
- سهولت در اصلاح ساختار و محتوا متناسب با نیازهای آموزشی
- امکان دسترسی سریع‌تر به مطالب مورد نظر با استفاده از انواع نمایه‌نامه‌ها
- قابلیت تبدیل متون آموزشی به سی‌دی‌های چندرسانه‌ای
- سهولت قرارگیری متون درسی بر روی شبکه اینترنت و اینترنت و کلاسهای آموزش مجازی
- سهولت در جستجوی مطالب مرتبط در شبکه اینترنت
- آشنایی کاربر بر رعایت استانداردهای رسم‌الخط فارسی و اهمیت آن در محیط رایانه‌ای

کاربرد در تحلیل اطلاعات و علم سنجی

- تحلیل متون و پردازش زبان علمی
- طراحی نقشه‌های مفهومی علم در حوزه‌های گوناگون معارف بشری
- داده کاوی و انجام تحقیقات بیشتر در جهت توسعه دانش
- پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران با استفاده از توانایی‌های متخصصان زبده خود، آمادگی دارد تا نسبت به طراحی، تولید، تدوین و روزآمدسازی اصطلاح‌نامه‌ها و نیز تدوین فرا اصطلاح‌نامه‌ها (متا تزاروس‌ها) اقدام نماید. ❖

پایگاه کانون درستی و اخلاق پژوهش ایران اخلاق علمی را ترویج می‌کند

❖ کانون درستی و اخلاق پژوهش ایران (کیان) با هدف ترویج و اشاعه اصول درستی و اخلاقی پژوهش در ایران راه‌اندازی شد.

به گزارش «روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران» کانون درستی و اخلاق پژوهش ایران (کیان) از سوی گروه اخلاق اطلاعات انجمن علمی مدیریت اطلاعات ایران، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران و مرکز تحقیقات و سیاست علمی کشور راه‌اندازی شد.

هدف اصلی این گروه «ایجاد کانونی ملی برای پشتیبانی از درستی و اخلاق پژوهش و رواج آن در زمینه‌های غیرپزشکی» از طریق درگاهی مجازی برای ارائه خدماتی به جامعه علمی است تا از این‌گذا، گامی مهم برای رویارویی با

چالش‌های مربوط به سرقت علمی و سایر مصادیق پدرفتاری پژوهشی شده برداشته شود و بر اعتبار اخلاقی پژوهش‌گران ایرانی در مجامع علمی جهانی افزود شود.

برای دستیابی به این هدف، برخی از وظایف این کانون عبارتند از:

- ارائه خدمات آموزشی و مشاوره در زمینه اخلاق و درستی پژوهش با ذکر نمونه
- بررسی کارشناسی شکایت‌ها و موارد مبهم در زمینه اخلاق و درستی پژوهش
- برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی در زمینه اخلاق و درستی پژوهش
- برگزاری گردهمایی‌های علمی به منظور رواج اخلاق و درستی پژوهش
- تولید انتشارات علمی در زمینه اخلاق و درستی پژوهش
- تدوین و انتشار آیین‌نامه، رهنمود و سایر مستندات مرتبط با اخلاق و درستی پژوهش

قرار است، پس از کسب مجوز از مراجع ذیربط این پایگاه به مرجع رسیدگی به تخلفات و بداخلاقی‌های پژوهشی شود. همچنین، در آینده این پایگاه با پذیرش اعضای حقیقی و حقوقی از تمامی پژوهش‌گران، استادان و دانشجویان برای تولید مستندات بهره‌بردار خواهد کرد.

گفتنی است، پایگاه وب کیان به آدرس <http://kian.irandoc.ac.ir> در هفته پژوهش سال گذشته در ایراندک رونمایی شد. ❖

پایان پروژه انتشار نسخه الکترونیکی کتاب‌های ایراندک

❖ پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) برای بهره‌مندی بیشتر جامعه علمی کشور از دستاوردهای علمی و پژوهشی پژوهشگاه، پروژه نشر الکترونیکی کتاب‌های خود را به پایان رساند.

به گزارش «روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران» دکتر محمود بابایی، معاون پژوهش پژوهشگاه و مجری این پروژه، با اعلام این خبر گفت: در گام نخست، نزدیک ۲۰۰ عنوان کتاب در پایگاه وب ایراندک به صورت تمام متن و رایگان در قالب‌های «بی.دی.اف» و «ای.پی.پاب» منتشر شد و در فاز دوم نیز متن کامل همه کتاب‌های این پژوهشگاه تا پایان سال ۱۳۹۲ در قالب این پروژه در دسترس همگان گذاشته شد.

عضو هیئت علمی ایراندک تصریح کرد: این مجموعه، نخستین کتاب‌های ایراندک را از آغاز کار خود (سال ۱۳۴۸) تاکنون در بر می‌گیرد که برخی از آنها، تنها جنبه آرشیوی دارند.

وی افزود: بر پایه سیاست نشر الکترونیکی پژوهشگاه، این روند در آینده نیز ادامه خواهد یافت و پس از گذشت مدت‌زمان در نظر گرفته شده پس از انتشار چاپی، به صورت الکترونیکی نیز منتشر شوند.

بابایی خاطر نشان کرد: در ارائه برودادهای این طرح، به دسترسی آسان و سریع به فایل تمام‌متن کتاب‌ها با توجه به امکانات فنی موجود کاربران ایرانی توجه شده است و برای این منظور، پردازش‌هایی شامل افزودن فراداده، بوک‌مارک، و پیوندهای فرامتنی فهرست مندرجات در فایل‌ها اعمال شدند که این پردازش‌ها آسانی دسترسی و کاربرد کتاب‌ها را در پی داشته است.

وی تاکید کرد: با توجه به امکانات موجود، بیشتر کتاب‌هایی که در دهه گذشته منتشر شده‌اند، با قالب استاندارد «ای.پی.پاب» نیز در دسترس قرار گرفته است که با توجه به امکانات و نوع نرم‌افزار مشاهده این قالب فایل، می‌توان از قابلیت‌های آن بهره برد.

این مجموعه در نشانی ebooks.irandoc.ac.ir در دسترس است. ❖

اختصاص ۱ درصد اعتبارات دستگاه‌ها به پژوهش، یکی از اقدامات مهم شورای عالی عتف است.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، در پنجاه و پنجمین جلسه کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و فناوری اطلاعات و ارتباطات، دکتر احمدی، دبیرکل شورای عالی عتف با اشاره به اینکه رسالت سنگینی در حوزه علم و فناوری بر عهده شورای عالی عتف است افزود: تصویب اختصاص ۱ درصد اعتبارات دستگاه‌ها به پژوهش و دائمی شدن این مصوبه یکی از اقدامات مهمی است که اخیراً توسط عتف انجام شده است.

وی در ادامه از تنظیم پیش‌نویس سیاست‌های برنامه ششم توسعه خبر داد و خاطر نشان کرد: در تنظیم این پیش‌نویس نظر کمیسیون‌های تخصصی ضروری است. دکتر احمدی اظهار داشت: با توجه به لازم الاجرا بودن مصوبات شورای عالی عتف، کمیسیون‌های عتف به تعبیری از کمیسیون‌های دولت قوی‌تر بوده و لذا تصمیم ساز نیز می‌باشند.

وی همچنین از تخصیص ۲۱ میلیارد تومان به طرح‌های کلانی خبر داد که از پشتیبانی مالی دستگاه‌ها برخوردار هستند. ۶۶

دبیرخانه شورای عالی عتف، مصمم به اعطای تسهیلات به مناطق ویژه علم و فناوری است

دبیر علمی ستاد مناطق ویژه در جلسه مشترک دبیرخانه و نمایندگان استاندارد آذربایجان شرقی، اعلام کرد: دبیرخانه در اعطای تسهیلات به مناطق ویژه مصمم است.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، جلسه‌ای با حضور دکتر ابوبی اردکان، قائم مقام دبیرکل شورای عالی عتف و مهندس پاکزاد معاون استاندار آذربایجان شرقی به منظور ارائه شرح فعالیت‌های منطقه ویژه علم و فناوری آذربایجان شرقی و موضوع تفاهم‌نامه‌های همکاری منطقه ویژه برگزار شد.

در ابتدای این جلسه مهندس پاکزاد، معاون توسعه مدیریت استاندارد آذربایجان شرقی، به تشریح فعالیت‌های استاندارد در حوزه مناطق ویژه علم و فناوری در چند سال اخیر پرداخت.

در ادامه مهندس جهانگیری مدیر کل دفتر آموزش و پژوهش استاندارد آذربایجان شرقی، در خصوص تفاهم نامه همکاری منطقه ویژه با شهرک‌های صنعتی نسخه اولیه پیشنهادی استاندارای را ارائه کرد. وی همچنین پیشنهاد کرد دبیرخانه شورای عالی عتف به منظور تسهیل امور مربوط به مناطق ویژه علم و فناوری تفاهم نامه‌های همکاری با ذی نفعان از جمله امور مالیاتی، گمرک، تامین اجتماعی و صندوق نوآوری منعقد نماید.

در بخش دیگر این جلسه مهندس وحدت، مدیر توسعه صنعتی و فناوری شرکت شهرک‌های صنعتی ایران گفت: تفاهم نامه ارائه شده بایستی تمامی موضوعات مربوط به شرکت شهرک‌های صنعتی را پوشش داده و مضاف بر آن دبیرخانه تسهیلاتی از جمله افزایش معافیت‌ها، اخذ مجوزهای حقوقی، راه‌اندازی آزمایشگاه‌های تخصصی در جهت ترغیب شرکت‌ها در تفاهم نامه پیشنهاد نماید. دکتر ناظمی دبیر علمی ستاد مناطق ویژه با بیان اینکه وظیفه دبیرخانه ایجاد هم‌افزایی در زمینه علم و فناوری است، اظهار داشت: علاوه بر اینکه ساختارهای قبلی تغییر پیدا نمی‌کند دبیرخانه مصمم است تسهیلاتی هم به مناطق ویژه علم و فناوری و کانون‌های اصلی اعطا نماید.

در پایان این جلسه مقرر گردید استاندارد آذربایجان شرقی، نقطه نظرات شرکت شهرک‌های صنعتی و دبیرخانه شورای عالی عتف را اخذ نموده و در تفاهم نامه لحاظ گرداند و پس از بررسی نهایی شود. ۶۶

اطلاعات مورد نیازشان دسترسی پیدا کنند. وی در ادامه گفت: برنامه مدیریت پروژه به مرحله قرارداد رسیده است و هدف از بکارگیری این برنامه مشخص شدن اقلام اطلاعاتی مورد نیاز دبیرخانه در هر طرح کلان ملی جهت کنترل پیشرفت فیزیکی و کنترل بودجه‌ای هر طرح، کدینگ زیرپروژه‌های هریک از طرح‌ها از طریق طراحی فرم‌های الکترونیکی خواهد بود.

دبیرستاد طرح‌های کلان ملی در پایان از آماده‌سازی پیش‌نویس دستورالعمل مدیریت راهبردی طرح‌های کلان خبر داد و اظهار داشت: پس از دو جلسه با معاونین پژوهشی دستگاه‌های عضو کارگروه تدوین، اصلاحات این دستورالعمل صورت گرفته و در حال تنظیم برنامه نشست کارگروه اصلی هستیم.

وی همچنین به مصوبه جلسه شانزدهم شورای عالی علوم تحقیقات و فناوری اشاره کرد و گفت: مقرر شد کارگروهی با حضور وزرای علوم، تحقیقات و فناوری، نیرو، نفت، صنعت، معدن و تجارت، ارتباطات و فناوری اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، معاون علمی و فناوری رئیس جمهور، معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، رؤسای دانشگاه‌های تهران، صنعتی امیرکبیر، علوم پزشکی تهران، علامه طباطبائی و آزاد اسلامی تشکیل شود.

وی ادامه داد: کارگروه مذکور موظف است پیشنهاد خود را در خصوص نحوه تامین اعتبار هر یک از طرح‌های کلان تأیید شده در قالب سهم عتف، دستگاه اجرایی و بخش خصوصی (در صورت وجود) و اصلاح ساختار اجرایی آنها براساس نتایج کارگروه‌های ارزیابی به جلسه آتی شورای عالی ارائه نماید. ۶۶

تدوین آیین‌نامه مکان‌یابی و استقرار کانون‌های اصلی و پهنه‌های علم و فناوری

دبیرخانه شورای عالی عتف، در راستای تدوین آیین‌نامه مکان‌یابی و استقرار کانون‌های اصلی و پهنه‌های علم و فناوری خواستار تشکیل تیم مطالعاتی متخصص در این حوزه شد.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، در راستای اجرای سازی مصوبه جلسه هفدهم شورای عالی عتف و به جهت تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه مکان‌یابی و استقرار کانون‌های اصلی و پهنه‌های علم و فناوری و همچنین ضوابط تدقیق کاربری‌های ذی‌ربط در پهنه‌های شهری جلسه‌ای با حضور نمایندگان شورای عالی شهرسازی و معماری و وزارت راه و شهرسازی برگزار شد.

در این جلسه در خصوص مواردی چون سطوح مناطق ویژه علم و فناوری، کانون‌های اصلی و ماموریت‌های مناطق ویژه بحث و گفت‌وگو شد.

صنایع خلاق شهری، صنایع و فعالیت‌های مجاز در پهنه‌های علم و فناوری و شرایط و محدودیت‌های آنها از دیگر موارد بحث در این جلسه بود.

در این جلسه مصطفی کاظمی معاون اجرایی دبیرخانه شورای عالی عتف، ایجاد یک تیم مطالعاتی متخصص در حوزه معماری و شهرسازی با در نظر گرفتن آئین‌نامه‌ها و ضوابط موجود و همچنین رویکرد دبیرخانه شورای عالی عتف در خصوص پهنه‌های علم و فناوری در داخل مناطق شهری را ضروری دانست.

کاظمی افزود: موضوع از بعد فنی و حقوقی نیز می‌بایست مورد بررسی قرار گیرد تا اقدامات و همکاری دو شورا در این خصوص با دقت و سرعت بیشتری صورت پذیرد.

در پایان این جلسه مقرر شد شورای عالی شهرسازی و معماری در اسرع وقت تیم مطالعاتی تعیین شده را به دبیرخانه شورای عالی عتف معرفی کند تا با رعایت زمان تعیین شده و با در نظر گرفتن رویکرد دبیرخانه عتف و آئین‌نامه‌های موجود پیش‌نویس آیین‌نامه مکان‌یابی و استقرار کانون‌های اصلی و پهنه‌های علم و فناوری را تدوین و جهت تصویب به دبیرخانه شورای عالی عتف ارائه شود. ۶۶

تخصیص ۲۱ میلیارد تومان به طرح‌های کلانی که از پشتیبانی مالی دستگاه‌ها برخوردار هستند

دکتر احمدی در پنجاه و پنجمین جلسه کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و فناوری اطلاعات و ارتباطات گفت: دائمی شدن مصوبه

سرمایه انسانی و اجتماعی را ارائه کرد. در پایان اعضا به بحث و بررسی احکام پیشنهادی برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور در حوزه پژوهش و فناوری پرداختند. ۶۶

اعلام اهداف و برنامه‌های ستاد اقتصاد علم، فناوری و نوآوری

مهندس زرنوخی دبیرستاد اقتصاد علم، فناوری و نوآوری در جلسه‌ای اهداف و برنامه‌های پیشنهادی این ستاد را ارائه کرد.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، جلسه‌ای با حضور مهندس کاظمی، معاون اجرایی دبیرخانه شورای عالی عتف و مهندس زرنوخی دبیرستاد اقتصاد علم، فناوری و نوآوری به منظور بررسی اهداف و برنامه‌های این ستاد برگزار شد.

تقویت زیرساخت‌های قانونی تامین مالی علم، فناوری و نوآوری، تقویت و توسعه نهادها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر و سازماندهی نظام تامین مالی طرح‌های کلان ملی مصوب، از اهداف مورد بحث این ستاد بود.

در این جلسه همچنین اعضا به بحث و گفت‌وگو در خصوص برنامه‌های پیشنهادی این ستاد اعم از طراحی و تدوین آیین‌نامه ساختار و تامین مالی طرح‌های کلان ملی، بررسی نقش بازار پول و سرمایه در تامین مالی علم و فناوری و ابزارهای تامین مالی اقتصاد اسلامی مورد کاربرد در نظام علم و فناوری پرداختند.

زرنوخی همچنین موضوعات پیشنهادی این ستاد در خصوص نشست‌های تخصصی ماهانه ستاد نظام مالی و اقتصاد علم را به بحث و تبادل نظر گذاشت. که از آنجمله می‌توان به بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری خطرپذیر کشور، نقش بانک‌ها در تامین مالی نوآوری و مالیات و اثرات آن بر تامین مالی نوآوری اشاره کرد.

در ادامه مهندس کاظمی با اشاره به قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان پیشنهاد کرد در جهت ایجاد هماهنگی و همگرایی بیشتر در موضوعات مشترک بین ستادها جلسه‌ای با دبیران ستادها مقرر برگزار شود.

در پایان این جلسه مقرر شد فعالیت‌ها و عنوانی نشست‌های این ستاد بر مبنای اهداف شورای عالی عتف الویت‌بندی شده و در جلسه بعدی این ستاد به دبیرخانه ارائه شود. همچنین ستاد اقتصاد علم، فناوری و نوآوری موظف شد در جهت هدفمند و مستند کردن پروژه‌های علم و فناوری و سهولت در پیش‌بینی خروجی‌های هر پروژه و ارزیابی آن، RFP پروژه‌ها را به دبیرخانه ارائه کند. ۶۶

آخرین وضعیت ستاد طرح‌های کلان ملی

دکتر سجادی فر دبیرستاد طرح‌های کلان از تخصیص ۲۱ میلیارد بودجه هزینه‌ای به طرح‌های کلان ملی خبر داد.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، دکتر سجادی فر دبیر ستاد طرح‌های کلان در خصوص آخرین وضعیت این ستاد از تخصیص ۲۱۰ میلیارد ریال بودجه هزینه‌ای سال ۹۳ به طرح‌های کلان ملی خبر داد و افزود مبلغ ۱۴۵ میلیارد ریال از بودجه هزینه‌ای را دریافت و اعتبار بودجه تملک دارایی هنوز تخصیص داده نشده است.

سجادی فر از توسعه نرم‌افزار CRM خبر داد و گفت این نرم‌افزار به عنوان یک پایگاه اطلاعاتی کارآمد در اختیار ستاد است و بوسیله این نرم‌افزار قادر هستیم اطلاعات کامل طرح‌های کلانی که در این برنامه قرار دارد بازایی کنیم و گزارش کلی از اطلاعات طرح‌ها را ایجاد نماییم. همچنین با تعریف سطوح دسترسی، دبیران کمیسیون‌ها، مدیران طرح‌ها و کارشناسان دبیرخانه طرح‌های کلان قادر خواهند بود به

نهایی شدن پیش نویس دستورالعمل مدیریت و راهبری طرح‌های کلان ملی

در جلسه‌ای با حضور دکتر محمد فرهادی نایب رئیس شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری پیش نویس دستورالعمل مدیریت و راهبری طرح‌های کلان ملی جهت طرح در جلسه آتی شورا نهایی شد.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، در راستای اجرای مصوبه شانزدهمین جلسه شورای عالی عتف کارگروهی با حضور دکتر محمد فرهادی نایب رئیس شورای عالی عتف جهت بررسی پیش‌نویس دستورالعمل مدیریت راهبردی طرح‌های کلان ملی مصوب شورای عالی عتف با حضور اعضا تشکیل شد که در این جلسه پیش‌نویس مورد بررسی و تأیید اعضا قرار گرفت.

در این جلسه دبیرخانه شورای عالی عتف به تشریح مهمترین موارد لحاظ شده در تدوین دستورالعمل پرداخت. این موارد در دو بخش ساختار اجرایی و تامین مالی ارائه شد. از موارد ذکر شده در بخش ساختار اجرایی می‌توان به دسته بندی طرح‌های کلان ملی بر اساس ماهیت پژوهش، جنس خروجی و بازار نهایی و تعیین سهم شورای عالی عتف در تامین منابع مالی طرح‌های کلان، متناظر با دسته بندی هر طرح اشاره کرد.

پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز برای طرح‌ها، به تفکیک سهم شورای عالی عتف و سهم دستگاه‌های سفارش دهنده و شفاف‌سازی تعهدات مالی طرفین (عتف و سفارش دهنده) از موارد ذکر شده در بخش تامین مالی این دستورالعمل است.

بر اساس مصوبه شانزدهمین جلسه شورای عالی عتف مقرر شد کارگروهی با حضور وزرای علوم، تحقیقات و فناوری؛ نیرو، نفت؛ صنعت، معدن و تجارت؛ ارتباطات و فناوری اطلاعات؛ دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح؛ معاون علمی و فناوری رئیس جمهور؛ معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، رؤسای دانشگاه‌های تهران؛ صنعتی امیرکبیر؛ علامه طباطبائی؛ علوم پزشکی تهران و آزاد اسلامی تشکیل تا در خصوص نحوه تامین اعتبار هر یک از طرح‌های کلان ملی مصوب در قالب سهم عتف، دستگاه اجرایی و بخش خصوصی (در صورت وجود) و اصلاح ساختار اجرایی آنها پیشنهادی به جلسه آتی شورای عالی ارائه شود. ۶۶

روشن‌شناسی تدوین فصل علم و فناوری برنامه ششم توسعه بررسی شد

شصتمین جلسه کمیسیون تدوین و هماهنگی سیاست‌های علم و فناوری شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، اعضا به بررسی تدوین فصل علم و فناوری برنامه ششم توسعه پرداختند.

به گزارش روابط عمومی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، در شصتمین جلسه کمیسیون تدوین و هماهنگی سیاست‌های علم و فناوری شورای عالی عتف، در راستای بازنگری منتخبین اعضای کمیسیون‌ها، دبیر کمیسیون علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر اعضای حقیقی کمیسیون در حوزه‌های معارف اسلامی، هنر، حوزه و دانشگاه و علوم انسانی را معرفی کرد.

در ادامه دکتر قاضی نوری به ارائه طرح تدوین احکام پیشنهادی برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور در حوزه پژوهش و فناوری پرداخت. وی به تحلیل محتوای اسناد بالادستی و برنامه‌ها پرداخت و اهداف سیاستی در سیاست‌های علم و فناوری و نوآوری را تشریح کرد.

قاضی نوری همچنین توضیحاتی در خصوص نمونه‌هایی از مواد تدوین شده اعم از بهبود عملکرد فناوری و نوآوری، افزایش هماهنگی و انسجام نظام ملی نوآوری، افزایش

پیشینه انجمن‌های علمی ایران از ابتدا تا کنون

سخن دبیر کمیسیون انجمن‌های علمی ایران

مرتضی براری*

اکنون که به لطف ایزد منان بیشتر از گذشته شاهد رشد و ارتقاء انجمن‌های علمی، این کانون‌های فکر، مشورت و تصمیم‌گیری در حوزه‌های مختلف علوم می‌باشیم و

جایگاه ارزنده انجمن‌های علمی در سیاستگذاری‌های علمی و برنامه‌های کلان تحقق یافته است. انجمن‌های علمی به جایگاهی برای نهادینه نمودن تفکر علمی و ارتقاء منزلت علم در جامعه مبدل شده است و اهداف پیش روی انجمن‌های علمی نه تنها به تدوین رسیده است بلکه با همت هیئت مدیره انجمن‌ها، این نخبگان و فرهیختگان علمی کشور به اجرا درآمده است.

توسعه دیپلماسی علمی مبتنی بر انجمن‌های علمی

امروزه دیپلماسی علمی به موازات دیپلماسی عمومی بسیار مهم و حائز اهمیت می‌باشد. با عنایت به تحولات گسترده و سریع در عرصه روابط بین‌الملل و فراهم شدن فضای جدیدی در توسعه دیپلماسی بین‌المللی، سازمان‌های علمی غیر دولتی از جایگاه ویژه‌ای در روند تصمیم‌گیری‌های ملی و بین‌المللی برخوردار شده‌اند که به موازات تولید علم، نقش کلیدی و محوری در جذب و انتقال علم و دانش جهانی نیز ایفا می‌کنند. انجمن‌های علمی ایران با بهره‌مندی از حضور نخبگان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز علمی و متخصصین کشور که بکارگیری و استفاده مطلوب از ظرفیت آنها، زمینه‌های نهادینه نمودن و سپردن امور تخصصی به متخصصان و صاحبان دانش را فراهم می‌نماید، آمادگی لازم را بررسی‌های لازم و ارائه راهکارها در این زمینه دارند.

توسعه کرسی‌های نظریه‌پردازی و آزاداندیشی در حوزه علم و فناوری

کرسی‌های آزاداندیشی یکی از جدی‌ترین مطالباتی است که مقام معظم رهبری در دیدارهایشان با دانشجویان و مجموعه‌های دانشگاهی مطرح فرموده‌اند. بررسی اهمیت و لزوم برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی می‌تواند دلایل این مطالبه مهم رهبر معظم انقلاب را آشکارتر سازد. برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی سبب ارتقاء فعالیت‌های آموزشی و علمی و در نتیجه ارتقاء سواد علمی دانشگاه می‌شود. کرسی آزاداندیشی باید محل بحث و تضارب آرا باشد و باید به گونه‌ای برگزار شوند که دیدگاه‌ها را شفاف کنند و سبب رشد علم و فرهنگ در کشور شوند. انجمن‌های علمی آمادگی برای برگزاری کرسی‌های متعدد در دانشگاه‌های کشور را دارند.

ارتقاء نقش انجمن‌های علمی در تحقق نقشه جامع علمی کشور، سیاست‌های علم و فناوری و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

رصد علم و فناوری: با توجه به راهبرد کلان ۴ نقشه جامع علمی کشور (ایجاد نهادهای رصد علم و فناوری در حوزه‌های اولویت دار با مشارکت انجمن‌های علمی و مراکز دانشگاهی و مؤسسات غیر دولتی) این آمادگی وجود دارد آینده پژوهی و روند توسعه علم و فناوری در دنیا انجام شود و رصدخانه علم و فناوری در هر حوزه تخصصی در انجمن‌ها ایجاد شود. اجرای سیاست‌های کلی علم و فناوری: این آمادگی وجود دارد تا نسبت به تحقق این سیاست‌ها در موارد مرتبط با فعالیت‌های انجمن‌ها، ارائه راهکارهای اجرایی، استخراج نقش دستگاه‌های مرتبط با این حوزه و ... تلاشهای جدی به عمل آید.

اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی: این آمادگی وجود دارد تا فرامین مقام معظم رهبری با برگزاری همایش و نشست‌های تخصصی، آسیب‌شناسی وضعیت موجود، ارائه راهکارهای اجرایی اقتصاد مقاومتی متکی بر دانش و فناوری، عدالت بنیان، پویا و پیشرو تحقق یابد.

کمیسیون انجمن‌های علمی که تا کنون در مسیر هدایت، حمایت و ارزیابی در کنار انجمن‌های علمی گام برداشته است امید آن را دارد تا با ایجاد بستر مناسب و نیز استفاده از تمامی استعدادها بالفعل و بالقوه در انجمن‌های علمی و ایجاد زمینه‌های جهت رشد هر چه تمام انجمن‌های علمی اقدام نماید. به امید آن که ایران اسلامی با همت نخبگان و اندیشمندان علمی کشور به بالاترین جایگاه علمی نائل آید. ۶۶

* دبیر کمیسیون انجمن‌های علمی ایران

و علوم انسانی فعالیت خود را آغاز کردند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال ۱۳۴۲ مسئولیت انجمن‌ها و مجامع علمی کشور به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری واگذار گردید و دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی، زیر نظر معاونت پژوهشی، اداره امور انجمن‌ها را برعهده گرفت. در سال ۱۳۶۶ نیز «آیین‌نامه نحوه صدور تأسیس انجمن‌های علمی کشور» تدوین شد. این آیین‌نامه به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اختیار داد مجوز تأسیس انجمن‌های علمی را صادر یا فعالیت‌های آنها را تأیید کند.

دوره سوم از سال ۱۳۷۰ آغاز شد در هفتم مهر ماه آن سال شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوبه شماره ۲۶۲ خود را صادر کرد. براساس این مصوبه صدور مجوز تأسیس انجمن‌های علمی، تجدید پروانه و نظارت بر حسن انجام کار آنها، بسته به مورد، برعهده وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و فرهنگ و ارشاد اسلامی نهاده شده‌است.

براساس مصوبه ۲۶۲، هم‌اکنون کمیسیون انجمن‌های علمی ایران در حوزه معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری صدور مجوز تأسیس انجمن‌های علمی غیر پزشکی را برعهده دارد.

تاکنون ۳۴۸ انجمن علمی از کمیسیون انجمن‌های علمی ایران مجوز دریافت کرده‌اند که از این تعداد ۳۰ انجمن در گروه علوم پایه، ۹۴ انجمن در گروه فنی و مهندسی، ۱۱۱ انجمن در گروه علوم انسانی، ۴۳ انجمن در گروه کشاورزی، ۷ انجمن در گروه هنر و ۶۳ انجمن در گروه بین‌رشته‌ای قرار دارند.

با توجه به اهمیت انجمن‌های علمی در آغاز هزاره سوم، به‌عنوان حلقه مفقوده «جامعه مدنی»، فراهم کردن بستر مناسب برای فعالیت این سازمان‌ها امری مهم است.

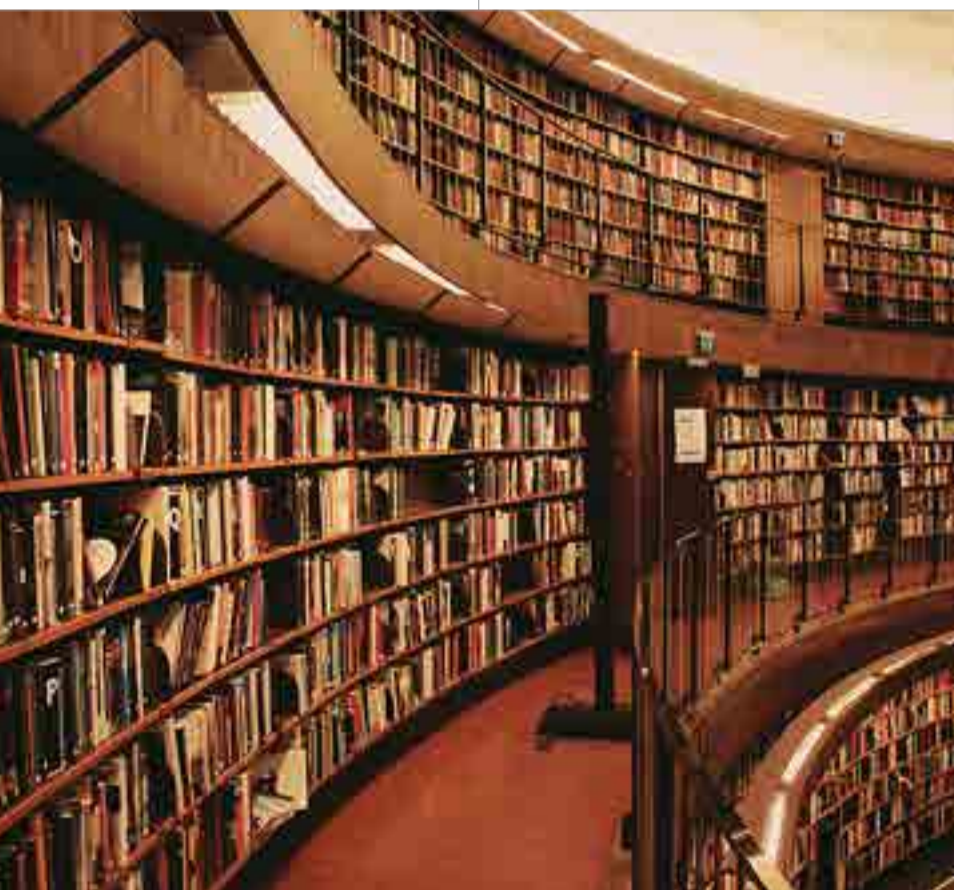
پژوهش‌های علمی امروز، بیش از پیش به کوشش‌های جمعی و مشترک تبدیل شده‌است. از این‌رو، ایجاد و گسترش انجمن‌های علمی و تخصصی، راهکارهایی ضروری برای

اگر نهاد علم را شامل مجموعه افراد (دانشمندان، پژوهش‌گران، نویسندگان، متخصصان و ...) سازمان‌ها و تشکلهای (دانشگاه‌ها، انجمن‌های علمی، مراکز تحقیقاتی و ...) و تجمعات (کنفرانس‌ها، سمینارها، کارگاه‌ها و ...)، امکانات و منابع (مراکز اسناد و کتابخانه‌ها، کتب، مجلات و ...) و هنجارها و «روابط» و قواعد و جو حاکم بدانیم، در می‌یابیم که یکی از عناصر اصلی و زیر بنایی در این نظام نهادی و سازمانی، مفهوم «اجتماع علمی» و وجود روابط و تعامل‌های فکری و تخصصی در بین اعضای این اجتماع و بین اجتماع‌های علمی در سطح دنیاست. وجود اجتماع علمی و همکاری‌های رشته‌ای و بین رشته‌ای، علاوه بر آشنایی با تحولات و دستاوردهای جدید، و تدوین معیارهای ارزیابی قوت و ضعف کار علمی، امکان نظارت بر اعمال و اجرای هنجارها و ضوابط و جلوگیری از انحرافات و انباشت و پیشرفت در محیط علم و پژوهش را فراهم می‌کند. یکی از ویژگی‌های مهم اجتماع علمی که - تحقیقاً پیشرفت در تولید و ترویج علم را سرعت می‌بخشد - فراهم شدن امکان ایجاد ارتباط بین دست‌اندرکاران علم و پژوهش است.

تاریخچه تشکیل انجمن‌های علمی در ایران با تشکیل «جمعیت فیزیک و شیمی ایران» در سال ۱۳۱۰ هجری شمسی با اجتماع تعداد کمی از فیزیک‌دانان کشور در آزمایشگاه فیزیک دانشکده علوم دانشسرای عالی آغاز شد. اما دیری نگذشت که به علت نبود ارتباطی منسجم و تعریف شده بین اعضا، فعالیت این انجمن متوقف شد.

در حدود سال ۱۳۲۰ «کانون مهندسی ایران»، «مجمع وکلای دادگستری» و «انجمن مامایی ایران» نیز فعالیت خود را آغاز کردند. در دهه ۱۳۳۰، «انجمن پزشکی» فعالیت خود را شروع و در سال ۱۳۴۰ به انتشار نشریات مختلف گروه‌های پزشکی اقدام کرد.

در این دوره، که دوره اول فعالیت انجمن‌های علمی ایران نامیده می‌شود، گروه‌های کشاورزی، علوم پایه و علوم انسانی فعالیت چشمگیری نداشتند. البته در این دوره، محفل‌های

شناسایی، تشکیل و تجهیز نیروهای متخصص و خلاق فراهم می‌آورد و باعث افزایش توان و کارایی علمی و پژوهشی می‌شود و سرانجام راه وصول به خود اتکایی پژوهش و فناوری کشور را هموار خواهد کرد.

انجمن‌های علمی از جمله نهادهای جامعه مدنی هستند که نقش مؤثری در تولید دانش و دستیابی به توسعه علمی کشور دارند. با توجه به اهمیت این سازمان‌ها در آغاز هزاره سوم به‌عنوان حلقه مفقوده «جامعه مدنی» فراهم کردن بستر مناسب برای فعالیت این سازمان‌ها ضروری است.

وظایف انجمن‌های علمی

نقش انجمن‌های علمی در فرایندهای توسعه قابل توجه است اولین رسالت انجمن بهره‌گیری از خرد جمعی برای

توسعه علم و تکنولوژی در جهت توسعه همه جانبه کشور است که به‌صورت تخصصی و بین‌رشته‌ای امکان‌پذیر است.

برخی از وظایف انجمن‌های علمی

- ایفای نقش مرجعیت و مدیریت علمی توسط انجمن در جامعه علمی کشور
- برگزاری همایش‌ها، کنفرانس‌ها، سمینارهای علمی و دوره‌های آموزشی و سخنرانی‌های علمی
- چاپ و انتشار مجلات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی و کتب علمی
- مشارکت در اجرای طرح‌ها و پروژه‌های علمی کلان و برنامه‌های مربوط به آموزش و پژوهش در زمینه علمی مرتبط با حوزه فعالیت انجمن
- انجام تحقیقات علمی و فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی با کمک محققان و متخصصان مربوطه
- همکاری با نهادهای اجرایی، علمی و پژوهشی در زمینه ارزیابی و بازنگری و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های مربوط به امور آموزش و پژوهش در زمینه علمی موضوع فعالیت انجمن.
- ترغیب و تشویق پژوهش‌گران و تجلیل از محققان و استادان ممتاز.
- ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و فنی
- برگزاری گردهمایی‌های علمی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی
- انجام مشاوره‌های علمی تخصصی در زمینه‌های گوناگون
- ارتباط با مراکز علمی و تحقیقاتی خارج از کشور
- ارزیابی تطبیقی برنامه‌های درسی
- اطلاع‌رسانی علمی - تخصصی

انجمن‌های علمی به عنوان کانون‌های نیروی متخصص و کارآمد در شئون مختلف علمی و پژوهشی وظیفه خود می‌دانند در کلیه زمینه‌های علمی، فکری، برنامه‌ای و نیز حکمت‌های علمی - تخصصی دولت جمهوری اسلامی ایران را یاری نماید و نتایج بررسی‌ها و پژوهش‌های خود را برای تصمیم‌گیری‌های دقیق در اختیار مسئولان ذیربط قرار دهد.

به‌طور کلی می‌توان گفت که انجمن‌های علمی در اشاعه علوم و فنون و ارتقاء سطح دانش بشری نقش به‌سزایی دارند. با توجه به نقش انجمن‌های علمی در اشاعه علوم و فنون به بررسی عملکرد انجمن‌های علمی ایران می‌پردازیم.

تعداد انجمن‌های علمی طی چهارسال متوالی یعنی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۴ رشد چشمگیری داشته‌اند به‌طوری‌که از ۲۵۹ انجمن در سال ۱۳۹۰ به ۳۴۸ انجمن در سال ۱۳۹۴ رسیده‌است که طی ۴ سال اخیر تعداد ۸۹ انجمن علمی در فهرست انجمن‌های علمی افزایش یافته است.

در گزارش ذیل آخرین زمان ارزیابی انجمن‌های علمی در سال ۹۲ صورت پذیرفته مقایسه اطلاعات و ارقام و امتیازات طی سال‌های ۹۱ و ۹۲ می‌باشد. همچنین ارزیابی عملکرد سال ۹۳ انجمن‌های علمی در سه ماه دوم سال ۹۴ انجام خواهد شد.

تعداد پایگاه‌های اینترنتی انجمن‌های علمی از ۱۸۲ پایگاه در سال ۱۳۹۱ به ۲۱۴ پایگاه اینترنتی در سال ۹۲ رسیده است. که بیانگر ۱۸٪ افزایش است.

تعداد جلسات هیئت مدیره برگزار شده ۱۹۵۹ جلسه در سال ۱۳۹۱ به ۲۰۳۱ جلسه در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است که بیانگر ۴٪ افزایش است.

تعداد اعضای انجمن‌های علمی از ۱۲۹۷۳۰ در سال ۱۳۹۱ به ۱۶۰۹۹۱ نفر در سال ۱۳۹۲ رسیده‌است که بیانگر ۲۴٪ افزایش است.

بیشتر فعالیت‌های انجمن‌های علمی طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۲، سیر صعودی داشته‌است که حاکی از گسترش فعالیت‌های انجمن‌های علمی در ابعاد گوناگون است. همایش‌های داخلی از ۴۲۵ همایش در سال ۱۳۹۱ به ۴۴۷ همایش در سال ۱۳۹۲ افزایش پیدا کرده‌است که بیانگر ۳٪ افزایش است.

انتشارات انجمن‌های علمی از ۲۳۵ مورد در سال ۱۳۹۱ به ۲۲۱ مورد در سال ۱۳۹۲ کاهش یافته است.

تعداد شاخه دانشجویی از ۳۴۲ شاخه در سال ۱۳۹۱ به ۳۵۴ شاخه در سال ۱۳۹۲ رسیده‌است که بیانگر ۴٪ افزایش است.

تعداد همکاری انجمن‌های علمی با دانشگاه‌ها و دستگاه‌های دولتی از ۶۸۶ مورد در سال ۱۳۹۱ به ۷۴۹ همکاری در سال ۱۳۹۲ افزایش داشته‌است که بیانگر ۹٪ افزایش است. ۶۶

وی افزود: در زمینه لیزینگ کالاهای دانش‌بنیان نیز تا کنون ۵۰۰ تقاضا در این بخش ثبت شده است، لیزینگ کالاهای شرکت‌های دانش‌بنیان با همکاری صندوق نوآوری و شکوفایی انجام می‌شود.

دبیر کارگروه ارزیابی، تشخیص و صلاحیت شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی ریاست جمهوری در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به سهم ۴۰ درصدی بخش صنعت، معدن و تجارت در اقتصاد گفت: تا زمانی که وزارت صنعت و معدن را متحول نکنیم نمی‌توانیم اقتصاد کشور را متحول کنیم.

وی بیان کرد: این وزارتخانه برنامه‌های متعددی برای توسعه فناوری در بنگاه‌های اقتصادی دارد و در تلاش است تا با ایجاد و حفظ وضعیت رقابتی، بنگاه‌ها را به لحاظ نوآوری، به روز کند. ❖

پارک‌های علم و فناوری حلقه واسط بین صنعت و دانشگاه هستند

❖ مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی فناوری وزارت علوم بر نقش پارک‌های علم و فناوری در ارتباط صنعت و دانشگاه تأکید کرد.

به گزارش گاهنامه عفت دکتر پیری در نشست "آشنایی با قانون، آیین‌نامه و فرایند حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان گفت: باید ظرفیت جذب فناوری در دانشگاه‌ها و بخش خصوصی را افزایش دهیم، باید بخش فناوری را در کشور مورد توجه قرار دهیم تا نوآوری رونق یابد.

دکتر پیری با اشاره به ظرفیت بالای جذب و پذیرش فناوری به ویژه فناوری پیشرفته در کشور بیان کرد: در این راستا وزارت علوم با ایجاد آزمایشگاه‌های مرکزی در دانشگاه‌ها اقدام به ایجاد ارتباط میان بخش‌های دانشگاهی با بخش‌های صنعتی کرده است.

مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی فناوری وزارت علوم در ادامه افزود: در اقتصاد دانش‌بنیان دانشگاه، صنعت و پارک‌های علم و فناوری دخیل هستند. پارک‌ها و مراکز رشد با هدف کاهش شکاف میان مراکز علمی با بخش‌های صنعتی راه‌اندازی شده‌اند.

دکتر پیری اظهار داشت: پارک‌های علم و فناوری قادر هستند با اجرای تحقیقات، حلقه واسطی میان بخش‌های دانشگاهی و صنعتی باشند. وی همچنین افزود: پارک‌ها و مراکز رشد بستری برای فعالیت شرکت‌های فناور هستند، در حال حاضر ۱۵۰۰ شرکت دانش‌بنیان با دریافت مجوزهای مربوطه فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. که تعدادی از این شرکت‌ها در مراکز رشد مستقر هستند. ❖

دانش نوآوری و فناوری مولفه اساسی در قدرت رقابت پذیری کشورهاست

❖ رییس پارک علم و فناوری استان گیلان بر نقش دانش نوآوری و فناوری در قدرت رقابت‌پذیری کشورها تأکید کرد.

به گزارش گاهنامه عفت دکتر مجید متقی‌طلب در نشست آشنایی با قانون، آیین‌نامه و فرایند حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان گفت: یک جامعه دانش‌بنیان، نوآوری و فناوری زمانی تأثیرگذار خواهد بود که تمامی اجزا دخیل در فرآیند نوآوری با یکدیگر همکاری کنند.

دبیر فن بازار ملی جمهوری اسلامی ایران با بیان اهمیت نقش فزاینده دانش، نوآوری و فناوری به عنوان مؤلفه اساسی در قدرت رقابت‌پذیری کشورها افزود: برای ارتقای شاخص‌های رقابت‌پذیری باید به سوی ایجاد زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری گام برداریم. ❖

ادامه در صفحه بعد ❖

بحث، تبادل نظر و ارتقاء دانش، اطلاعات و مهارت مدیران و کارشناسان تحقیق، توسعه و فناوری مهیا نمود.

محورهای نشست:

معرفی سرفصل‌های حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان
معرفی روش‌های تأمین مالی شرکت‌های دانش‌بنیان
ارائه برنامه‌های حمایتی و مدیریتی گسترش تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی اقدامات و برنامه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت در گسترش و توسعه شرکت‌های صنایع پیشرفته و دانش‌بنیان
نقش ارزش‌گذاری سرمایه‌های نامحسوس در بازار فناوری ❖

شرکت‌های دانش‌بنیان صنعتی در واحدهای صنعتی گسترش می‌یابند

❖ به گزارش گاهنامه عفت، مهندس آقا کثیری ضمن تعریف اقتصاد دانش‌بنیان، ماهیت آن و برشمردن مولفه‌های اقتصاد دانش‌بنیان بر اساس OECD به مقایسه جایگاه ایران و کشورهای منطقه در شاخص‌های اقتصاد دانش‌بنیان پرداخت.

آقا کثیری تصریح کرد: براساس تعاریف جهانی، رشد علم از دانشگاه و توسعه فناوری از بنگاه انجام می‌شود و به‌طور ویژه صنعت باید در این حوزه فعال شود. رییس مرکز توسعه فناوری و صنایع پیشرفته وزارت صنعت، معدن و تجارت تأکید کرد: در این مسیر دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و بنگاه‌های صنعتی و تولیدی باید دست به‌دست هم دهند تا هم‌افزایی بیشتری ایجاد شود.

ایشان همچنین با اشاره به برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته در وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر افزایش ۶۰ درصدی فعالیت‌های دانش‌بنیان و توسعه ۷۵ درصدی فعالیت‌های تحقیق و توسعه تا پایان سال ۹۶ در بنگاه‌های صنعتی و معدنی این نشست را فرصت مناسبی برای استفاده بهینه از ظرفیت سازمان‌های استانی و مشارکت فعال آنها در اجرای برنامه‌های تحقیق و توسعه و دانش‌بنیان صنعتی دانست.

ایشان از سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استانی خواست تا با شناسایی بنگاه‌های دارای پتانسیل فعالیت دانش‌بنیان در استان، ضمن آشنا نمودن آنها با حمایت‌های موجود، بر کلیه فرآیندهای دریافت حمایت‌های مادی و معنوی نظارت نمایند. ❖

«ثبت ۸۰۰۰ تقاضا در سایت دانش‌بنیان»

❖ به گزارش گاهنامه عفت دبیر کارگروه ارزیابی، تشخیص و صلاحیت شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی ریاست جمهوری با اشاره به راه‌اندازی سایت ثبت نام شرکت‌های دانش‌بنیان در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری گفت: اکنون در این سایت ۸ هزار شرکت ثبت نام کرده و اطلاعات خود را وارد کرده‌اند و کد رهگیری دریافت کرده‌اند. از این تعداد ۳ هزار و ۴۰۰ شرکت تکمیل اطلاعات کرده و وارد فرآیند ارزیابی شده‌اند.

دکتر صاحب‌کار در ادامه اظهار داشت: معافیت‌های مالیاتی، لیزینگ کالاهای دانش‌بنیان، معافیت گمرکی و ارائه تسهیلات برای فعالیت صادراتی و آموزشی شرکت‌های دانش‌بنیان و نیز تسهیلات سربازی برای افراد مشغول در شرکت‌های دانش‌بنیان از جمله حمایت‌های در نظر گرفته شده برای شرکت‌های دانش‌بنیان است. ❖

آیین‌نامه طرح پسادکتری صنعتی ابلاغ شد

❖ مدیر کل دفتر آموزش و پژوهش وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: آیین‌نامه طرح پسادکتری صنعتی که به موافقت وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و صنعت، معدن و تجارت رسیده است، برای اجرا به واحدهای استانی ابلاغ شد.

به گزارش گاهنامه عفت محمد نوری امیری گفت: در بخشنامه‌ای از رؤسای سازمان‌های استانی این وزارتخانه خواسته شده است که حداکثر تا ۲۰ تیرماه امسال نسبت به معرفی واحدهای متقاضی برای حضور اعضای هیات علمی داوطلب در دوره‌های پسادکتری صنعتی اقدام کنند. وی درباره جزئیات برگزاری و پذیرش متقاضیان دوره‌های پسادکتری صنعتی توضیح داد: مدت قرارداد دوره‌های پسادکتری صنعتی، یک ساله و به صورت تمام وقت خواهد بود و داوطلبان در طول دوره، حق اشتغال در سمت‌های رسمی و غیررسمی از جمله تدریس را نخواهند داشت. مدیر کل دفتر آموزش و پژوهش وزارت صنعت، معدن و تجارت افزود: داوطلبان میان‌فارغ التحصیلان مقطع دکتری عضو هیات علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی یا داوطلب عضویت در هیات علمی باید باشد که با تأیید و معرفی وزارت علوم تعیین خواهد شد. نوری امیری خاطر نشان کرد: حقوق داوطلبان از طرف دانشگاهی که آنها را معرفی کرده، پرداخت خواهد شد و بنگاه متقاضی، سایر پرداخت‌ها و امتیازات را در زمان تقاضا اعلام می‌کند و داوطلب با پذیرش شرایط متقاضی، متعهد به انجام خدمات خواهد بود. به گفته وی، طی کردن دوره پسادکتری، هیچ‌گونه تعهدی را برای بنگاه‌های متقاضی برای جذب یا نگهداری داوطلب به همراه نخواهد داشت اما در صورت توافق طرفین و تصویب شورای مدت این دوره تا یک سال دیگر قابل تمدید خواهد بود. مدیر کل دفتر آموزش و پژوهش وزارت صنعت، معدن و تجارت تصریح کرد: تمام واحدهای صنعتی و معدنی می‌توانند متقاضی اجرای دوره‌های پسادکتری باشند اما بنگاه‌های بزرگ و متوسط در اولویت قرار دارند. وی با بیان اینکه طبق هماهنگی‌های صورت گرفته، معرفی داوطلبان برعهده وزارت علوم و معرفی بنگاه‌های متقاضی برعهده وزارت صنعت است، افزود: سه نفر داوطلب به بنگاه متقاضی معرفی می‌شوند که بنگاه با رعایت شئون حرفه‌ای و علمی می‌تواند نسبت به مصاحبه داوطلبان اقدام و یک نفر را از میان آنها انتخاب کند و معرفی داوطلب پذیرفته نشده به دیگر بنگاه‌ها از طرف سازمان استانی امکان پذیر است. اجرای دوره‌های پسادکتری صنعتی به منظور تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه و در راستای پاسخگویی به نیازهای اساسی کشور در دستور کار قرار گرفته است. ❖

گزارش نشست صنعت با پارک‌های علم و فناوری

❖ پیشرفت بر مبنای مدل سوم توسعه اقتصادی یا به عبارت دیگر گسترش صنایع رقابت‌پذیر با رویکرد بکارگیری دانش و فناوری پیشرفته از ملزومات دستیابی به ثبات اقتصادی می‌باشد. مسوولین و مدیران کشور با علم به این موضوع با توسعه مکانیزم‌هایی مانند قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان زمینه تحقق این هدف را فراهم آورده‌اند. در این بستر شرکت‌های دانش‌بنیان نوپا بیش از سایرین امکان استفاده از خدمات دانش‌بنیان را داشته‌اند. لکن اثر دانش در اقتصاد زمانی متبلور خواهد شد که فناوری‌های پیشرفته و دانش‌بنیان در بخش صنعت و معدن نفوذ یافته و توسعه صنایع دانش‌بنیان محور توسعه اقتصادی کشور باشد. در این راستا یکی از مکانیزم‌های اطلاع‌رسانی در خصوص سرفصل‌های حمایتی قانون دانش‌بنیان، برگزاری نشست‌های تخصصی با حضور ذی‌نفعان و اثرگذاران این حوزه می‌باشد. معاونت آموزش، پژوهش و فناوری با آگاهی از این موضوع نشست "آشنایی با قانون، آیین‌نامه و فرایند حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان بویژه دانش‌بنیان صنعتی و توسعه واحدهای R&D" را در وزارت صنعت، معدن و تجارت برگزار نمود. این نشست که با حضور نمایندگان سازمان‌های استانی وزارت صنعت، معدن و تجارت، پارک‌های علم و فناوری، دانشگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی و انجمن‌های تخصصی برگزار گردید، فرصت مناسبی جهت

ادامه صفحه قبل

وی همچنین با بررسی مدل‌های مختلف همکاری دولت، دانشگاه و نگاه‌های صنعتی و اقتصادی، مدل روابط مارپیچ سه‌گانه را که با نوعی هم‌پوشانی در وظایف نهادهای سه‌گانه سبب هم‌افزایی و تسهیل در چرخه تولید نوآوری و تجاری‌سازی و در نهایت ارتقای توانمندی در عرصه رقابت‌های جهانی خواهد شد را تأثیرگذارتر از سایر مدل‌ها دانست. ۶۶

برگزاری نمایشگاه فن بازار در حاشیه نشست

با هماهنگی‌های بعمل آمده با فن بازار ملی جمهوری اسلامی ایران در حاشیه برگزاری این نشست، نمایشگاه فن بازاری با حضور حدود ۴۰ شرکت دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علمی و فناوری کل کشور و تعدادی از شرکت‌های صنایع پیشرفته در زمینه‌های دارویی، بایو تکنولوژی، الکترونیک و ... برپا و مورد استقبال نگاه‌های صنعتی حاضر در نشست فوق واقع گردید به نحوی که زمینه‌های انعقاد قراردادهایی مابین شرکت‌های دانش‌بنیان ارائه‌دهنده فناوری و نگاه‌های صنعتی فراهم شد. به طور حتم برگزاری این فن بازار می‌تواند زمینه ساز عرضه و رسوخ فناوری‌های برتر به نگاه‌های بزرگ صنعتی و معدنی و ایجاد تعامل نزدیک آنها با پارک‌های علم و فناوری و مراکز علمی و تحقیقاتی باشد. ۶۶

نحوه حمایت وزارت صنعت از پایان‌نامه‌های دانشجویی

مدیرکل دفتر آموزش و پژوهش وزارت صنعت، معدن و تجارت با تشریح جزئیات نحوه حمایت وزارت صنعت از پایان‌نامه‌های دانشجویی گفت: اجرای پابلوت شیوه‌نامه حمایتی در سال ۹۴ از طریق قطب‌های علمی کشور انجام

می‌شود.

به گزارش گاهنامه عتف محمد نوری امیری مدیرکل دفتر آموزش و پژوهش وزارت صنعت، معدن و تجارت با اشاره به ابلاغ جزئیات نحوه حمایت این وزارتخانه از پایان‌نامه‌ها به رؤسای سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها، گفت: با توجه به تفاهم‌نامه همکاری میان وزارت صنعت، معدن و تجارت با وزارت علوم قرار است اقدامات لازم برای حمایت از پایان‌نامه‌های برتر مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های تابعه وزارت علوم از طریق قطب‌های علمی کشور انجام شود.

وی افزود: جزئیات نحوه حمایت از پایان‌نامه‌ها به این صورت است که نگاه متقاضی عنوان پایان‌نامه و خروجی مورد انتظار را به وزارت صنعت اعلام می‌کند و عنوان پیشنهادی بنگاه از سوی وزارت علوم تأیید می‌شود. پس از آن استاد مشاور و دانشجو از سوی وزارت علوم تأیید و معرفی شده و حمایت به این صورت انجام می‌شود که ۴۰ درصد هزینه پایان‌نامه از سوی بنگاه متقاضی، ۲۰ درصد از سوی دانشجو و ۴۰ درصد از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت صورت می‌گیرد.

نوری امیری گفت: هزینه انجام پایان‌نامه و سهم هر یک از عوامل انجام‌دهنده پایان‌نامه از سوی وزارت علوم مصوب می‌شود و هزینه پرداختی از سوی متقاضی در زمره هزینه‌های پژوهشی مورد تأیید وزارت صنعت محسوب می‌شود.

وی اضافه کرد: نتایج حاصله نیز در اختیار متقاضی، وزارت علوم و وزارت صنعت قرار می‌گیرد.

به گفته وی اجرای پابلوت این شیوه‌نامه در سال ۹۴ از طریق قطب‌های علمی کشور و منبع تأمین آن از محل ماده ۲۹ ضوابط اجرایی بودجه سال ۹۴ است و تمام واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری می‌توانند متقاضی طرح پایان‌نامه‌های تخصصی باشد. ۶۶

آغاز پذیرش و ثبت نام طرح‌های هفدهمین دوره جشنواره جوان خوارزمی

مهلت ثبت نام در هفدهمین جشنواره جوان خوارزمی تا پایان تیرماه سال جاری در نظر گرفته شده است به گزارش گاهنامه عتف، طرح‌های قابل پذیرش در این دوره از جشنواره ۱۴ گروه تخصصی شامل فناوری‌های شیمیایی، مکانیک، برق و کامپیوتر، هنر و معماری، کشاورزی، منابع طبیعی و امور دامی، علوم پایه، عمران، مهندسی صنایع و مدیریت فناوری، مواد، متالورژی و انرژی‌های نو، زیست فناوری، محیط‌زیست و علوم پایه پزشکی، فناوری نانو، هوافضا، مهندسی نرم‌افزار و فناوری اطلاعات و مکاترونیک است.

بر پایه این گزارش، این طرح‌ها در ۵ محور پژوهشی شامل پژوهش‌های بنیادی، کاربردی، توسعه‌ای، اختراع و نوآوری به جشنواره جوان خوارزمی ارائه می‌شوند. ۶۶

ما و آینده

دکتر فتح الله مضطرزاده، نسیم نوسودی، محمدرضا تحریری دانشکده مهندسی پزشکی، دانشگاه صنعتی امیر کبیر
Email: moztarzadeh@aut.ac.ir

رابطه با آینده‌نگری گردیده است و سازمان‌ها و ساختارهایی در کشورهای مختلف جهان این مأموریت را به عهده گرفته‌اند. تا به جوانب مختلف ناشی از توسعه علم و فناوری بپردازند. به این جهت شاهد تحقیقات گسترده‌ای در این رابطه در جهان هستیم.

با توجه به مطالب فوق منابع فراوانی که حاصل آثار تحقیقاتی تعداد بیشماری از دانشمندان می‌باشد، هم‌اکنون در دسترس صاحب نظران می‌باشد، و اطلاع از این موضوعات و دامنه و وسعت آنها می‌تواند اطلاعات و آگاهی‌های لازم را برای برنامه‌ریزان فراهم نماید. از طرف دیگر انجمن‌ها و سازمان‌های مختلفی در این رابطه تأسیس یافته و در حال گسترش می‌باشند و هم‌اکنون متخصصان آینده‌نگری به مشاوران بلافصل سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان در کشورها تبدیل شده‌اند.

علاوه بر این، موضوع‌هایی چون ساخت خانه‌های مسکونی و نیروگاه‌های اتمی، فرودگاه‌ها، برنامه‌ریزی برای لوله کشی نفت و گاز و موارد نظیر آنها در زمره پروژه‌های دراز مدت محسوب گردیده و اجرای موفقیت آمیز آنها باید توأم با لحاظ نمودن تحولات آینده باشد.

آنچه تاکنون توسط دانشمندان و از نظر زمانی به عنوان برنامه‌های مربوط به آینده طبقه بندی شده، ذکر این موضوع است که موضوع‌های آینده‌نگری تا ۲۰ سال را کوتاه‌مدت، تا ۵۰ سال را میان مدت و بیش از ۱۰۰ سال را درازمدت طبقه بندی می‌کنند و مطالعات برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در کشورها نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی کشورهای مختلف با در نظر گرفتن مطالب فوق تنظیم و تدوین می‌گردد.

لازم به یادآوری است که نه تنها سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشورها برنامه‌های خود را در سطح ملی براساس چالش‌های مربوط به آینده تنظیم م نمایند بلکه هم‌اکنون حتی بخش خصوصی نیز باید جهت کاهش آسیب‌های ناشی از چالش‌های فوق بیش از پیش پارامترهای ذکرشده را در برنامه‌ها و استراتژی‌های خود لحاظ نماید. افزایش سرعت مهاجرت کالا در جهان، نظیر آنچه هم‌اکنون در رابطه با کالاهای چینی مشاهده می‌شود، تحولات پرشتاب فناوری‌های نو، مطالعه بازار و تجارت کالا و مبادلات بین‌المللی را وارد عرصه‌ای جدید نموده و به ویژه بخش خصوصی نیاز دارد که برای بقای خود، با استفاده از صا ح بنظران امر، به برنامه‌ریزی بپردازد تا حتی الامکان ریسک ناشی از سرمایه گذاری را کاهش دهد.

چالش‌های کلان ۱ آینده

از اساسی‌ترین بحث‌هایی که هم‌اکنون وجود دارد و فعالیت‌های بخشی از دانشمندان را به خود اختصاص داده است، این سؤال مهم است که چالش‌های کلان آینده کدامند و چگونه می‌توان آنها را شناخت و از همه مهمتر چگونه می‌توان برای مواجهه با آنها برنامه‌ریزی نمود. البته موضوعات فوق عمدتاً جهانی و یا منطقه‌ای و بعضاً و خصوصاً در کوتاه‌مدت و میان مدت می‌توانند حتی ملی تلقی شوند. شناخت این چالش‌ها و برنامه‌ریزی برای کنترل و هدایت آنها از عمده‌ترین مباحث در امر سیاست‌گذاری محسوب می‌شود. چالش‌های کلانی که موضوع آینده‌نگری می‌باشند باید براساس اجماع دانشمندان، دارای ویژگی‌های زیر باشند:

۱. تحولات ناشی از موضوعات «چالش‌های کلان» باید در محدوده ۲۰، ۵۰ و یا ۱۰۰ سال اتفاق بیفتد.
۲. در اثر تحولات ناشی از موضوع فوق باید تأثیر و تغییرات بنیادین در جامعه و یا طبیعت به وجود آید.
البته موضوع‌های منحصر به چالش‌های کلان نامبرده شده در فوق، می‌توانند به روش‌های گوناگون علمی از جمله روش دلفی و یا جمع بندی نقطه نظرهای صا ح بنظران مختلف در عرصه‌هایی مانند سیاست، اقتصاد، علوم، فناوری، جامعه و فرهنگ بررسی و الویت‌بندی شده و محدوده زمانی

در این مقاله ضمن اشاره به فعالیت‌هایی که در گذشته در ارتباط با آینده‌نگری صورت گرفته است، به روش‌های جدید برنامه‌ریزی برای آینده و تعریف چالش‌های کلانی که در زمره آینده‌نگری قرار می‌گیرند پرداخته شده است. علاوه بر این و برای نمونه به چند چالش مهم جهانی و اثرات آن اشاره گردیده است. در پایان به شرایط و الزامات تدوین و طراحی برنامه‌ریزی‌های درازمدت اشاره شده است و بالاخره برنامه‌ریزی درازمدت در ایران و سایر کشورها با نگاهی بر چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران با هم مقایسه گردیده است.

اگرچه بحث آینده و آینده‌نگاری به شیوه جدید آن سابقه چندان طولانی در کشور ما ندارد اما انسان‌ها از دیر باز سعی کرده‌اند. آینده را پیش‌بینی نموده و یا آینده مطلوب خود را ترسیم کنند.

توسط افلاطون و پرداختن، «آرمان شهر» طرح مباحثی مانند به موضوع‌های مهم دیگری از این قبیل، همگی بر این واقعیت دلالت دارد که بشر همواره نسبت به ترسیم آینده خود کنجکاو بوده و بعضاً تلاش هایش در این راه به افراط و تفریط منجر گردیده است. پرداختن به موضوع‌هایی خرافی چون طالع بینی حاکی از افراط بشر در رابطه با آینده و درگیری خصوصاً سیاست مداران به مسائل روزمره نشانه غفلت از چالش‌های عمده‌ای است که بشر در آینده با آن مواجه خواهد بود.

پیشرفت علم و فناوری و تحولاتی که خصوصاً از قرن‌های ۱۸ و ۱۹ به بعد در زمین‌های مختلف علمی ایجاد گردید، این واقعیت را تقویت نمود که، توسعه علم و فناوری می‌تواند تغییرات مهمی را در زمینه‌های نظامی و محیطی ایجاد نماید که قادر به دگرگونی‌های اساسی در آینده خواهند بود.

در این رابطه برخی از دانشمندان اعلام نمودند که قطعاً آینده شبیه به گذشته نخواهد بود و از آنجا این سؤال مهم برای سیاست مداران و دانشمندان مطرح شد که اگر آینده شبیه به گذشته نیست پس به چه چیز شباهت خواهد داشت و در این رابطه برای برنامه‌ریزان کشورها بیش از پیش روشن شد که جوامعی که آینده خود را نسازند، دیگران برایشان آینده را رقم خواهند زد.

براساس آنچه در بالا بدان اشاره رفت از قرن ۱۹ به بعد عمده فعالیت‌های مربوط به آینده‌شناسی مبتنی بر تغییر و تحولات ناشی از توسعه علم و فناوری می‌باشد زیرا از این راه دگرگون‌سازترین تغییرات در آینده به وقوع خواهد پیوست. براساس تحولات علم و فناوری باید در آینده انتظار داشت تا تغییرات نظامی - اقتصادی، بازار کار و کالا، و تحولات فرهنگی ناشی از مهاجرت و توسعه رسانه‌ها به چالش‌های عمده ملل جهان تبدیل شود؛ و از سوی دیگر تخریب محیط زیست، تحلیل منابع معدنی، تحولات جامعه شناسی ناشی از توسعه علم و فناوری همه و همه حاکی از این واقعیت خطرناک است که بشر در آینده از آرمان شهر ترسیمی توسط فلاسفه، فاصله و انحراف نگران‌کننده‌ای خواهد داشت. موضوع دیگری که از این منظر اهمیت پیدا میکند این پدیده است که تحولات علم و فناوری می‌توانند منجر به دگرگونی‌های عظیم اجتماعی در کشورها شوند و از آنجا که در گذشته عمدتاً انقلاب‌های واقع شده در جوامع مختلف دگرگونی‌های عظیمی را در جهان ایجاد نموده‌اند. این سؤال بیش از پیش اهمیت مییابد که تحولات علم و فناوری و عوارض حاصل از آن، از قبیل بسط شکاف بین فقیر و غنی، افزایش بیکاری در جوامع در حال توسعه، بیماری‌های ناشی از صنعتی شدن و عوارض دیگری از این نوع در آینده چگونه به وجود می‌آیند و چگونه می‌توان آنها را کنترل نمود. چالش‌هایی از این نوع، محور تحقیقات گسترده‌ای در

ما و آینده

با توجه به مطالبی که به آن اشاره شد، یکی از مباحثی که برای کشور ما از اهمیت زیاد برخوردار است، شناخت چالش‌های جهانی، بومی و منطقه‌ای و داشتن برنامه و استراتژی برای رویارویی و مواجهه با آنها است. البته ما شاهد بوده و هستیم که در کشور ما برنامه‌های پنج‌ساله توسعه، تدوین و به اجرا گذاشته شده است. همانگونه که قبلاً اشاره شد برنامه‌های پنج ساله در طبقه‌بندی‌های موجود در زمره موضوع‌ها و برنامه‌های مربوط به آینده‌نگری محسوب نمی‌شوند، اما می‌توانند به عنوان پیش‌نیاز و مقدمه آن منظور شوند.

علاوه بر این برنامه چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران که حدود چهار سال از ابلاغ آن می‌گذرد می‌تواند در زمره برنامه‌های آینده‌نگری محسوب شود و اخیراً اعلام تدوین و پایان یافتن نقشه جامع علمی کشور می‌تواند از موضوعاتی باشد که در این رابطه قابل مطالعه و ملاحظه می‌شود.

بر اساس گزارش‌های بین‌المللی و تجارب سایر کشورها، اصولاً کشورهایی می‌توانند به آینده‌نگری بپردازند که پیش زمینه و الزامات زیر را داشته باشند:

داشتن استراتژی و اهداف دراز مدت در هر کشور باید مطابق معیارها و شاخص‌های شفاف و دقیق تعیین و تدوین شود، با ذکر این نکته که این اهداف نباید شعارگونه و انشایی باشند، در غیر این صورت همان گونه که در بسیاری از برنامه‌ریزی‌های کشور شاهد آن هستیم، به علت مبهم و غیر شفاف بودن اهداف، هدایت، کنترل و نظارت بر تحقق این اهداف عملاً غیر ممکن شده و برنامه به فراموشی سپرده می‌شود.

مسئله دیگری که برای برنامه‌ریزی آینده حائز اهمیت فراوان است ثبات سیاسی - اجتماعی کشورهاست، چون تغییر مداوم در سیاست‌ها و اهداف، منجر به نوسانات کوتاه‌مدت در برنامه‌ها شده و دستیابی به اهداف بلند مدت مختل و غیرممکن می‌شود. اصولاً برنامه‌های دراز مدت در صورت وجود یک انتظام ملی قابل تحقق می‌باشد. اغتشاشات سیاسی و جریانی و تغییرات سلیقه‌ای آفت بزرگی برای برنامه‌ریزی‌های درازمدت محسوب می‌شوند. موضوعی که ما بعضاً در کشور با آن روبرو می‌باشیم.

تدوین برنامه‌های دراز مدت و تعیین جایگاه ایران در مواجهه با آن در صورتی تحقق می‌یابد که دانشمندان و برنامه‌ریزان کشور به آمار و ارقام ملی دسترسی داشته باشند. زیرا تعیین شاخص‌ها و اهداف بدون در دست داشتن آمارهای معتبر ملی امکان پذیر نمی‌باشد. متأسفانه به دلایلی محققان کشور ما از دسترسی به آمار مستند ملی محروم می‌باشند. اینکه به چه علت از انتشار آمار معتبر ملی خودداری می‌شود و یا اصلاً چرا آمار وجود ندارد، موضوع مورد بحث این مقاله نمی‌باشد و باید در جای دیگر مورد بررسی قرار گیرد. از طرف دیگر آمار که بعضاً و گاه توسط سازمان‌ها منتشر می‌شود به علت عدم به کارگیری روش‌های معتبر علمی در تهیه آنها، عمدتاً غیرقابل استفاده هستند و نمی‌توان به آنها استناد کرد و یا آنها را مبنای مقایسه در سطح بین‌المللی قرار داد.

تعیین موضوعات و برنامه‌های درازمدت باید توسط متخصصان و صاحب‌نظران بر اساس مدل‌های علمی تأیید شده انجام پذیرد. اینکه صرفاً افرادی هر چند دلسوز و قابل تأیید با هم برنامه‌ای را تدوین کنند که در آن به همه ابعاد چنین موضوعی پرداخته نشود، قطعاً نتیجه نهایی و مطلوب را به دست نمی‌دهد. در مدل‌های ارائه شده در سطح بین‌المللی و تجارب سایر کشورها می‌توان ترکیب مطلوب صاحب نظران و متخصصان واجد صلاحیت برای تدوین چنین برنامه‌ای را استخراج و استنتاج نمود. اگرچه در اینجا کمی کردن و تقلید از آنچه دیگران انجام داده‌اند مطرح نمی‌باشد و می‌توان در صورت لزوم عناصر بومی را در هر برنامه‌ای لحاظ نمود، اما باید چارچوب و شاخص‌های علمی و نظری در آن حتماً رعایت شود.

عمده‌ترین موضوع برای اجرای برنامه‌های دراز مدت، داشتن مدیریت و ساختار علمی لازم برای تحقق چنین برنامه‌هایی است. یکی از شاخص‌های مهم در این رابطه قرار گرفتن دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و علمی در مدار توسعه و برنامه‌ریزی کشور است. تجارب گذشته نشان می‌دهد که متأسفانه در کشور ما چنین ساختاری وجود ندارد و دانشگاه‌های ما علیرغم داشتن سرمایه‌های علمی مانند اساتید مجرب و دانشمندان و دانشجویان فوق‌العاده با هوش و زبانزد در سطح جهان به علت موانع متعدد که بارها مورد بررسی قرار گرفته نمی‌توانند به عنوان محور توسعه کشور و پشتیبان برنامه‌های درازمدت ملی عمل نمایند.

البته موارد متعدد دیگری نیز وجود دارند که قصد نگارنده پرداختن به همه عوامل مؤثر نمی‌باشد اگرچه مطالعات بسیار زیادی خصوصاً در سطح بین‌المللی به این موضوع، پرداخته‌اند. با توجه به موارد فوق هم‌اکنون می‌توان بر اساس مدل‌های ارائه شده پیش‌بینی نمود که برنامه‌های دراز مدت در جمهوری اسلامی ایران تا چه حد می‌توانند به تحقق اهداف خود امیدوار باشند. **۶۶**

نمود و دانیال هیلیس با هویت قائل شدن برای رابطه خود با کامپیوتر از این هم پیشتر می‌رود و می‌گوید: "دوست دارم کامپیوتری بسازم که به من افتخار کند."

چندی قبل گروهی از دانشمندان، فلاسفه و دانشگاهیان به رهبری جی رابرت اپنهایمر با نامه‌ای سرگشاده خطاب به کندهی، رییس جمهور وقت آمریکا در نیویورک تایمز خواستار گفت‌وگویی ملی در رابطه با تکنولوژی شدند و آنها اعتقاد داشتند که در تاریخ بشریت تاکنون در هیچ مقطعی چون امروز توزیع منابع اقتصادی متکی به ماشین نبوده است و بدین ترتیب باید عواقب و چگونگی شرایط جدید مورد ارزیابی و تحلیل قرار گیرد. هم‌اکنون برآورد می‌شود که هر روایت بتواند جایگزین چهار کارگر شود و این روایات می‌توانند در صورت استفاده ۲۴ ساعته از آنها، سرمایه را که صرف خرید آنها شده، یکساله مستهلک کنند.

براساس گزارش سازمان بین‌المللی کار در یک دوره ۲۵ ساله تولید (OECD) در کشورهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه فولاد فقط ۶ درصد افت کرده و این در حالی است که بیش از پنجاه درصد از شاغلین بخش فولاد کار خود را از دست داد هاند. در یک دوره ۱۵ ساله بیش

بشریت است که هم‌اکنون آغاز شده است و باید بررسی نمود که برندگان و بازندگان این مقطع از تاریخ چه کسانی هستند. رواج فناوری‌های پیچیده‌تر همراه با افزایش بهره‌وری به معنای آن است که اقتصاد جهانی می‌تواند با درصد کمتری از نیروی کار، کالاها و خدمات بیشتری را تولید نماید. البته بعضی از فلاسفه معتقدند که استفاده از ماشین‌های کارآمدتر و استفاده بهتر از زمان به آینده‌های بدون کارگر منجر خواهد شد، آینده‌ای که سرشار از فراوانی بوده و به اوقات آزاد و نامحدود می‌انجامد. و کارگران و سایر مردم می‌توانند با فراغ بال بیشتر زندگی خود را با آسودگی بیشتری بگذرانند و بدین ترتیب یک آرمان شهر جدید که مشهور به "بهشت تکنولوژی" است شکل خواهد گرفت.

هم‌اکنون این سؤال مطرح است که آیا انقلاب تکنولوژیک به تحقق رویای آرمان شهری دیر پا می‌انجامد که ماشین‌آلات جایگزین کار آدمی می‌شود و در نهایت با آزدسازی انسان او را به دوران پسا بازار "هدایت می‌کند؟ پاسخ به این پرسش به عهده فلاسفه و دانشمندان علوم اجتماعی می‌باشد.

تحولاتی که از نظر تاریخی در عرصه تکنولوژی صورت گرفته موجب دگرگونی‌های عمیق اجتماعی و اقتصادی

آنها مشخص شود. بر اساس مطالعات انجام شده تاکنون و مدل‌های ارائه شده در این رابطه و به صورت اجمالی می‌توان به نمونه‌های از عمده‌ترین چالش‌های کلان در زیر اشاره نمود:

۱. تحولات ناشی از نوآوری در علم و فناوری
 ۲. تحولات ناشی از تخریب محیط زیست، تحلیل منابع معدنی و فرسایش خاک
 ۳. تغییر و تحول‌های جمعیتی و دگرگونی‌های اجتماعی
 ۴. جهانی شدن اقتصاد، تغییرات بازار کار، مهاجرت و تأثیر آن بر جوامع
 ۵. تأثیرات ناشی از نابرابری‌های علمی، صنعتی، فرهنگی بین کشورهای درحال توسعه و سایر کشورها
- عرویکرد جوامع به زندگی فردی ۱ در جامعه و محیط کار و تهدیدهای مربوط به بنیان خانواده

همان گونه که مشاهده می‌شود می‌توان چالش‌های کلان پیش روی جامعه بشری را با استفاده از صاحب نظران تدوین و

تعیین نمود که این کار تا حد زیادی انجام پذیرفته است و خصوصاً در رابطه با چالش‌های کلان و منطقه‌ای بررسی‌های گسترده‌ای صورت پذیرفته است. برای روشن شدن مطلب و به عنوان نمونه می‌توان به برخی تأثیرات بعضی از چالش‌های فوق بر سازوکارهای زندگی بشر در آینده اشاره نمود. مثلاً در رابطه با چالش کلان مربوط به محیط زیست و منابع معدنی می‌توان آثار و عواقب زیر را پیش‌بینی نمود. در اثر تخریب محیط زیست روزانه حوادث زیر بر طبیعت تحمیل می‌شود:

- روزانه ۶۰ میلیون تن CO₂ وارد اتمسفر می‌شود.
- روزانه ۵۵ هزار هکتار زمین کشاورزی نابود می‌شود.
- روزانه ۲۰ هزار هکتار جنگل نابود می‌شود.
- روزانه صد الی دویست نوع گیاه و حیوان نابود می‌شود.

بر اساس آنچه در فوق به آن اشاره شد اگر وضع به همین منوال پیش برود به نظر می‌رسد که منابع طبیعی و معدنی در ۸۰ سال آینده از بین برود. در اثر تخریب محیط زیست و مسئله کم آبی پیش‌بینی می‌شود که در قرن بیست و یکم حدود ۲.۴ میلیارد انسان از آب آشامیدنی سالم محروم باشند (خصوصاً در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین).

به آثار ناشی از تخریب محیط زیست در گزارش‌ها و مجامع بین‌المللی به‌اندازه‌کافی اشاره شده است و جهت پرهیز از اطاله کلام در اینجا از پرداختن به همه موارد حاصل از تخریب محیط زیست و منابع طبیعی خودداری می‌کنیم. علی‌رغم مطالب فوق بایستی به مهاجرت ناشی از تغییرات آب و هوایی، آلودگی منابع آبی و انتشار بیماری‌های گوناگون ناشی از آلودگی آب و غذا اشاره نمود. در رابطه با چالش عمده مربوط به تغییرات اقتصادی و تحولات بازار کار می‌توان به موارد زیر اشاره کرد. به نظر می‌رسد که در اثر توسعه سریع ناشی از نوآوری علمی و تحولات اقتصادی در آینده بازار کار به کلی دگرگون شود. نگاهی به گذشته نشان می‌دهد که در اثر تحولات فوق تغییرات عظیمی در توزیع نیروی کار در جهان صورت گرفته است مثلاً در آغاز قرن نوزدهم با اختراع خیش فولادی، نیروی کار ملی کشاورزی از حدود ۳.۴ کل نیروی کار به ۱.۲٪ کاهش یافت و با ادامه توسعه علمی و نوآوری در فناوری شاهدیم که امروزه تنها ۳٪ کل نیروی کار در بخش کشاورزی مشغول به فعالیت می‌باشند.

نیروهایی که از بخش کشاورزی بیرون رانده شده‌اند بعضاً در بخش‌های جدیدی که فناوری ایجاد نموده مشغول به کار می‌شوند اما خصوصاً در کشورهای در حال توسعه بیشتر این افراد بیکار می‌مانند. گزارش‌های موجود نشان می‌دهند که در دهه‌های گذشته علیرغم اینکه تولیدات صنعتی افزایش چشم‌گیری داشته‌اند اما مشاغل ایجاد شده به نصف کاهش یافته است. هم‌زمان با افزایش تولیدات صنعتی، عرصه جدیدی از فناوری ظهور نمود که اگرچه قادر بود مشاغل جدیدی را خلق کند، اما هم‌زمان موجب بیکاری و حذف مشاغل فراوانی گردید. به وجود آمدن رایانه با آغاز قرن ۲۱ موجب گردید تا به سرعت، ماشین جای نیروی کار را بگیرد و تولید به صورت خودکار درآید.

پیامدهای جدید فناوری در سطح ملی و جهانی باید واقع‌بینانه مورد بررسی و تحلیل صاحب نظران قرار گیرد. عده‌ای معتقد هستند که فناوری موجب خواهد شد که رنج و مشقت لازم برای تولید و فراهم نمودن وسایل مورد نیاز بشر برای همیشه از دوش کارگران برداشته شده و بر دوش ماشین‌ها گذاشته شود و عده‌ای نیز اعتقاد دارند که جامعه بدون کارگر، بیانگر بیکاری و تنگدستی جهانی است که به ناامنی و شورش‌های جهانی مبدل خواهد شد. در هر حال آنچه که مورد توافق همگان است این است که ما یا به عرصه‌ای می‌گذاریم که ماشین‌آلات به تدریج وظایف آدمیان را به عهده می‌گیرند هم‌اکنون شرکت‌های بزرگ فراملیتی با شتاب به دنبال جایگزین کارگران خود با ماشین‌آلات می‌باشند و این امر آنچنان گسترده است که حتی مدیران میانی این شرکت‌ها در شرف اخراج شدن هستند. از نظر عده زیادی از دانشمندان، جهان بدون کار، مقطع جدیدی از تاریخ

از یک میلیون شغل در صنعت فولاد حذف شده است که علت عمده آن بهبود در (OECD) کشورهای بهره‌وری ذکر شده است. صنایع پلاستیک - معدن و ... نیز روندی مشابه را دارند که جهت پرهیز از اطاله کلام از ذکر آمار و ارقام هر یک از بخش‌ها به طور جداگانه خودداری می‌شود. هم‌اکنون ماشین‌های هوشمند سلسله مراتب اداری را طی می‌کنند و جانشین کارمندان می‌شوند و حتی سطوح مدیریت را اشغال کرده‌اند.

علاوه بر این رشته‌های علمی به تدریج به اشغال ماشین‌های هوشمند در می‌آیند. عرصه‌های آموزش، هنر و حتی نویسندگی تا حد زیادی به تسخیر ماشین‌های هوشمند درآمده‌اند و حتی نوازندگان ناظر ظهور نسل جدیدی از ماشین‌های هوشمند هستند که به سرعت شیوه نواختن و ساخت موسیقی را متحول می‌کنند.

هدف از عنوان مثال‌هایی در رابطه با چالش‌های کلان آینده این بود تا به اهمیت و دامنه این تغییر و تحولات تأکید بیشتری شود و این در حالی است که شرح کامل این تأثیرات می‌تواند موضوع مقاله‌ای جداگانه باشد و ذکر همه این تأثیرات از زوایای گوناگون در این مختصر نمی‌گنجد. آنچه که باید در این جا مورد تأکید قرار گیرد این است که برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران کشورها باید اطلاعات و شناخت خود را از تحولات آینده و آثار ناشی از آن گسترش داده و با استفاده از نقطه نظرات صاحبان اندیشه و فرهنگ به تحلیل تحولات آینده بپردازند.

برنامه‌ریزی مبتنی بر آینده‌نگری، موضوعی است که در کشورهای در حال توسعه به فراموشی سپرده شده و یا بسیار کم رنگ است و تأسیف برتر از آن، اینکه بعضاً برخی از سیاست‌گذاران به اهمیت چالش‌های کلان آینده اعتراف می‌کنند اما در عمل آنچه که انجام می‌دهند همانا روزمرگی و بی‌اعتنایی به ادعای خود می‌باشد.

گردیده است. کشف نیروی بخار در ابتدا توانست دگرگونی عظیمی را در عرصه تولید پدید آورده و سپس با جایگزینی ذغال سنگ با نفت و کشف الکتریسیته توانستند بار عظیم کار را از دوش آدمی برداشته و بر دوش ماشین بگذارند. و با پایان یافتن جنگ جهانی دوم، اختراع کامپیوتر و روایات، توسط عده‌ای از دانشمندان به عنوان سومین رویداد بزرگ جهان شمرده شدند که اولین رویداد پیدایش کیهان و دومین ظهور حیات و سومین ظهور هوش مصنوعی بوده است. اگر چه دانشمندان، فیلسوفان و منتقدان اجتماعی بر سر تفاوت بین "هوش مصنوعی" و "هوش واقعی"، هم داستان نمی‌باشند. اما بدون تردید کامپیوترها قادر به اعمال پیچیدگی‌های هستند که باید با برداشتی جدید با آنها برخورد نمود و هم‌اکنون عده‌ای معتقدند که به زودی توانایی‌های رایانه می‌تواند از هوش انسان پیشی گیرد. از هم‌اکنون ساخت رایان‌هایی آغاز شده است که قادر به خواندن متن، درک گفتار پیچیده، تفسیر و ایجاد اشارات چهره و حتی پیش‌بینی رفتار انسان می‌باشند. و بدین ترتیب و به‌رغم ادعای برخی از متخصصین، کارایی این ماشین‌ها از لحاظ پیچیدگی به گونه‌ای خواهد شد که می‌توانند از عهده پیچیدگی‌های خود برآیند و آنگاه ما با سیستم‌هایی سروکار خواهیم داشت که خودشان تکامل می‌یابند.

هم‌اکنون دانشمندان معتقدند که تا پایان نیمه اول قرن بیست و یکم این امکان وجود خواهد داشت که کامپیوترهای انسان‌گونه با ایجاد تصاویر سه بعدی لیزری و زنده قادر به ارتباط با انسان‌های واقعی در زمان و مکان واقعی شوند به نحوی که حتی شاید از انسان‌های واقعی هم قابل تشخیص نباشند و این موجودات جدید هوشمند سزاوار عزت و احترام خواهند بود این موضوع چند سال قبل که خانم مارگارت تاجر - نخست وزیر انگلستان - در ژاپن با یک روایت دست داد توجه جهانیان را به خود جلب

گفت‌وگو با دکتر مهدی ذاکریان

نقش علم و فناوری
در صحنه بین الملل چیست؟

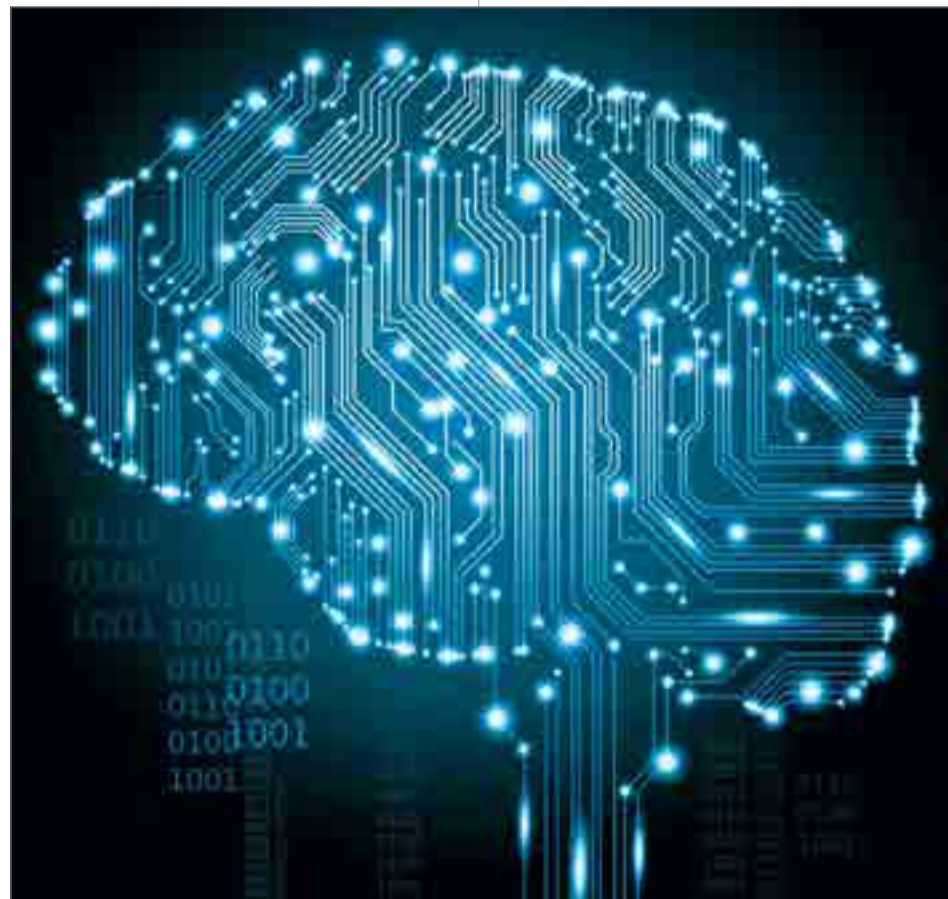
ثریا طیبی*

آنچه ما در جامعه خودمان می‌بینیم نگاه هنجاری به علم است که علم را با این نگاه مورد ارزیابی قرار می‌دهیم. علم مرزهای هنجاری ندارد. عدد دو به اضافه دو می‌شود چهار. شما هر دین و آئینی داشته باشید نتیجه چهار می‌شود، نباید در نتیجه دست برد، پس نباید نگاه هنجاری به علم داشته باشیم. هر آنچه واقعیت است باید بیان شود وقتی نگاه هنجاری حاکم باشد ارتباطات بین المللی هم بوجود نمی‌آید. در اینجا شما علم را به معنای universal یعنی جهان شمول نمی‌بینید. university از کلمه universe آمده و university مکانی است که کارش جهان شمولی و کائناتی است. یعنی پدیده‌ای را کائناتی یا جهانی کنیم. بنابراین، در حوزه دانشگاه نگاه هنجاری باید برداشته شود. البته ممکن است برخی یافته‌های علمی با هنجارها و ارزش‌های یک جامعه هماهنگی نداشته باشد، شما نباید از آن علم رادوری کنید بلکه باستی ببینید دلایل این تعارض و پل‌های آشتی یا راهکارهای جایگزین آن دانش چیست؟ این بهترین راه است. این نگاه که دانشجویان برخی کشورها نمی‌توانند در کشور ما درس بخوانند نمی‌تواند ما را بین المللی سازد. به همین نحو اینکه دانشجویان ما در برخی کشورها نمی‌توانند ادامه تحصیل بدهند نادرست است. در وزارت علوم هشت سال گذشته ادامه تحصیل در کشورهایی مانند چین و روسیه و مانند اینها تشویق می‌شد که عمل درستی نبود. نیابستی برای دانش جغرافیا ترسیم کرد. معیار باید علم باشد و نگاه علمی. البته موانع دیگر مثل اداری، فرهنگی و فکری هم وجود دارد. دانشگاه‌های ما نمی‌توانند یک مجله یا کتاب بخرند چطور می‌توانند یک استاد خارجی داشته باشند؟ چرا اینطور است چون بودجه آنها دولتی است و دولت هم بودجه اش از نفت است. دانشگاه خود بودجه ندارد، بودجه آنها مصنوعی است. مثلاً از طریق جذب دانشجو، اینها بودجه‌های ناپایدار است، دانشگاه‌ها باید دنبال بودجه‌های پایدار باشند برای همین شرکت‌های دانش‌بنیان را ایجاد کردند که بودجه‌های پایدار برای دانشگاه‌ها باشد که تا کنون در حد مطلوب نبوده‌اند. در کشورهای دیگر اگر جایی هزینه می‌شود در آینده نتیجه آن هم دیده می‌شود اگر کار علمی صورت می‌گیرد، جامعه را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد و کل جامعه منتفع می‌گردد. اینجا بیشتر هزینه می‌شود اما به آن صورت بازدهی ندارد. به علاوه، بازاریابی ضعیف است حتی در میان مجلات علمی پژوهشی و یا ترویجی کدامیک بازاریابی دارند؟ اگر کسی هم مقاله‌ای ارائه می‌دهد به قول آقای روحانی رئیس جمهور محترم برای حل مشکلات مملکت نیست بلکه برای این است که امتیازی بگیرد و رتبه علمی آن مثلاً از استادیار به دانشیار تبدیل شود. تولید دانش به سمت دیگری رفته، ولی مثلاً اگر هانتیکتون مقاله‌ای می‌نویسد برای ارتقاء رتبه علمی نبوده بلکه برای این بوده که امریکا به قدرت برتر در دنیا تبدیل شود به همین دلیل مقاله‌ای که در Foreign Affairs نوشت" برخورد تمدن‌ها" این مجله مبلغ سه هزار دلار به او پرداخت کرد. یا فوکویاما همین طور. این مقالات بازار خود را دارند ولی مقالات یا مجلات ما اگر توسط کارشناسان مورد ارزیابی قرار بگیرند که تا چه اندازه در قدرتمندی کشور نقش داشته در همه حوزه‌ها اقتصاد، صنعت، حسابداری، حقوق و روابط بین الملل می‌بینیم که کیفیت لازم را نداشته‌اند یا آنهایی که با کیفیت بوده‌اند. با مسائل کشور مرتبط نبوده یا اگر مقالات خوبی بوده از آنها استفاده نشده و این افراد دیگر آنجا مطلبی ندادند. 66

* کارشناس گروه همکاری‌های بین المللی پژوهش و فناوری، معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

که برای اولین بار در ایران توانستند دامنه edu را برای یک دانشگاه ثبت کنند آن زمان فقط چهار دانشگاه امریکا این پسوندد را داشتند. اگر الان هم شما دقت کنید دانشگاه‌هایی که در امور بین المللی موفق‌اند پیش از اینکه وزارت علوم یا معاونت پژوهشی در این زمینه اقدام کند آنها خود دست به کار شدند. چرا؟ به دلیل عملکرد مدیران شایسته در این دانشگاه‌ها است که این امر اتفاق افتاده است. باز هم تکرار می‌کنم پیش از اینکه دانشگاه این کار را انجام دهد دانشجویان آن دانشگاه در این زمینه اقدام کردند در نتیجه به واسطه این اقدام دانشجویان و به تبع آنها اساتید هم مجبور شدند خود را بین المللی کنند. من نمی‌پذیرم که همه دانشگاه‌های ایرانی در این زمینه فعال‌اند.

تعدادی از دانشگاه‌ها آن هم به دلایلی که عرض کردم. اگر بخواهیم جمله شما را نقد کنیم که برخی دانشگاه‌ها در ایران کار بین المللی شدن را آغاز کرده‌اند. به این پرسش من توجه کنید که کدامیک از دانشگاه‌ها دانشجویانی از کشورهای پیشرفته مثل آلمان یا امریکا دارند؟ یا افراد نخبه دنیا آنجا مشغول درس خواندن هستند یا کدامیک از دانشگاه‌های ایرانی اساتید برتر خارجی دارند که اینجا زندگی کنند و دانشجویان با آنها پروژه مشترک داشته باشند؟ بنابراین این روند به صورت سیستماتیک در کشور ایجاد نمی‌شود.

از نظر شما موانع تبادل علم و دانش و ارتباطات بین المللی بین دانشگاه‌ها یا اساتید و دانشجویان چه چیزهایی هستند؟

کردن بین آن دانشگاه و دانشگاه‌های موفق دیگر و امکان فرصت مطالعاتی برای اساتید دانشگاه و ارسال دانشجویان به دانشگاه‌های دیگر از طریق سفر علمی بود. برای مثال دانشجویان در جلسات محاکم حقوقی و کیفری، مثل دیوان دادگستری یا کیفری حضور پیدا می‌کردند که با برنامه‌ریزی و هزینه دانشگاه انجام می‌گرفت، البته دانشگاه منبع درآمد مستقل خود را داشت و از پس این هزینه‌ها بر می‌آمد. چون در آنجا دانشگاه‌ها خصوصی‌اند می‌توانند درآمد داشته باشند هم از طریق جذب دانشجویان و هم ارایه تولید علمی به بازار. همه اینها سبب می‌شود تا دانشگاه‌های کشورهای شمال به اندازه‌ای خوب عمل کنند و بین المللی باشند که دانشجو تمایلی به زود فارغ التحصیل شدن از دانشگاه را نداشته باشد.

گفت‌وگو با دکتر مهدی ذاکریان، عضو هیئت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علوم تحقیقات تهران و مدیر مسئول فصلنامه مطالعات بین المللی در خصوص تبادل علم و فناوری و موانع و مشکلات همکاری بین المللی دانشگاه‌ها

جایگاه یا نقش علم و فناوری در صحنه بین الملل چیست؟

جامعه بشری طی قرون متمادی بر حوزه‌های خاصی تأکید داشته است. برای نمونه در یک مقطعی دین موضوع اصلی جوامع بشری بوده در مقطعی صنعت، در مقطعی فکر، و در مقطعی اقتصاد. به باور من در قرن ۲۱ آنچه محور جامعه بشری و به تبع آن محور دولت‌ها و جامعه بین الملل قرار گرفته موضوع علم است. اینکه شما تا چه اندازه توانایی تولید دانش و ثبت اختراعات در جامعه بین المللی داشته باشید به موضوع اصلی قرن ۲۱ تبدیل شده است. به همین دلیل افراد بسیاری بر این باور هستند قرن ۲۱ عصر دانش است با این تفاوت که دانشی که در این قرن تولید می‌شود دانش مختص به جغرافیای خاص نیست. فرایند جهانی شدن فضایی را در جامعه بین الملل ایجاد کرده که همه ابناء بشر و همه دولت‌ها و در مجموع کل جامعه بین المللی از تولیدات علمی و فناوری‌های نوین بهره‌مند می‌شوند. این ویژگی خاص قرن ۲۱ است که همان دانش بدون مرز و معیار قرار گرفتن دانش در روابط میان ملت‌ها به عنوان یک اصل است. اگر از سطح نظام جهانی به سطح نظام منطقه‌ای بیاوریم می‌بینیم آن دسته از نظام‌های منطقه‌ای موفق‌اند که همین ممالک و معیار را پیش روی خود قرار داده‌اند. برای نمونه اتحادیه اروپا در همین زمینه گام برداشته و کمک می‌کند با برنامه‌های دانشگاهی مثل اراسموس عمق نفوذ خود، اتباع این سازمان را گسترش بخشد. تا از طریق آن جامعه دانشگاهی اتحادیه اروپا و شهروندانش بتوانند از همه دستاوردهای علمی یکدیگر بهره‌مند شوند یعنی کشورهای عضو همگی، مبادلات دانش و علم خود را داشته باشند. این موضوع در آسه آن هم مورد توجه قرار گرفته است. اگر در سطح ملی هم بررسی کنیم می‌بینیم کشورهای پیشرفته‌ای مثل استرالیا، ایالات متحده، ژاپن و سایر کشورها آنها هم در این حوزه فعالیت می‌کنند در نتیجه این موضوع، موضوع درجه یک در نظام بین الملل محسوب می‌شود.

از نظر شما راه کارهای ایجاد و گسترش همکاری بین دانشگاه‌ها چیست؟

مشخص ترین و فوری ترین راهکار برقراری تماس از سوی دانشگاه است، بدون تماس همکاری به وجود نمی‌آید. باور غلطی که وجود دارد این است که دانشگاه‌های کشورهای جنوب منتظر اقدامات حکومت‌هایشان هستند تا روابط آکادمیک میان دانشگاهی شکل پیدا کند یا اساتید و دانشجویان منتظرند که دولت رابطه‌ای میان دانشگاه خودشان با دانشگاه دیگر برقرار کنند. این نگاه، نگاهی کهنه و مرده است. در دنیا و در کشورهای پیشرفته به شمال، دانشجویان خودشان فعال‌اند و در تلاش‌اند. که با دانشگاه‌ها، اساتید و دانشجویان سایر دانشگاه‌ها در تعامل و تماس باشند، به عبارت دیگر دانشگاه‌های خوب دنیا شکارچی فکر، اندیشه و ایده‌های نو هستند و به دنبال این هستند که از توانایی اساتید، دانشجویان و دانش پژوهان سایر دانشگاه‌ها چه در سطح کشور خود، چه در سطح منطقه و چه در سطح جهانی استفاده کنند، اینگونه است که دانشگاه‌های کشورهای پیشرفته مثل امریکا موفق‌اند. اگر نگاهی به دانشگاه‌های آمریکایی بیندازیم می‌بینید اساتید آنها فقط آمریکایی نیستند، بهترین‌های دنیا رزومه خود را ارسال می‌کنند، دانشگاه بررسی می‌کند و از میان آنها بهترین‌ها را انتخاب می‌کند و از آنها استفاده می‌کند. بنابراین در پاسخ پرسش شما که راهکار تعامل بین دانشگاهی چیست؟ پاسخ این است که خود دانشگاه باید در این زمینه ابتکار به خرج دهد و فعال باشد. این ابتکار به چه صورت است؟ بدین شکل که دانشگاه‌ها یا دانشکده‌ها بخش معاونت بین الملل دارند. به عنوان مثال زمانی که من در دانشکده حقوق دانشگاه پنسیلوانیا بودم دانشکده ما معاون بین الملل داشت که خودش استاد همان دانشکده بود و کارش دعوت از اساتید خوب و برتر سایر دانشگاه‌های دنیا برای ارائه سخنرانی، برگزاری کلاس و ارائه دروس خاص در آن دانشکده به علاوه ارتباط برقرار

طبق فرمایش جناب عالی دانشگاه خود باید با دانشگاه‌های دیگر به طور مستقیم تعامل داشته باشد آیا این موضوع تداخلی با وظایف و مأموریت‌های وزارت علوم ایجاد نمی‌کند؟

دولت، وزارت علوم و سایر ارگان‌ها به گسترش این همکاری کمک می‌کنند. برای مثال ما یک برنامه شبیه سازی مجمع عمومی سازمان ملل در هلند داشتیم که من مشاور علمی آن برنامه بودم در جلسه افتتاحیه آن برنامه وزیر خارجه هلند سخنرانی کرد. دولت‌ها این را جزو وظایف خود می‌دانند که به چنین برنامه‌هایی کمک کنند. ولی اینکه دستور یا آیین‌نامه‌ای در این خصوص بدهند چنین چیزی نیست.

دانشگاه‌های بزرگ مثل دانشگاه صنعتی شریف یا تهران یا دانشگاه‌های بزرگ دیگر خودشان به صورت مستقل اقدام به همکاری می‌کنند

بله ولی این مسئله به صورت سیستماتیک انجام نمی‌شود برخی دانشگاه‌ها به صورت سلیقه‌ای در این زمینه کار می‌کنند که این امر به دلیل حضور اشخاص صالح در آن دانشگاه‌ها است. دانشگاه شریف به دلیل وجود دانشجویان خود، خود را در مسیر بین المللی شدن قرار داده یعنی پیش از اینکه دانشگاه بین المللی شود دانشجویان بین المللی شدند. زمانی که من در دانشگاه دلف هلند بودم دانشجویان شریف در مقاطع دکتری آنجا بودند و آنها که ضعیف‌تر بودند برای انجام پژوهش‌های فوق دکتری. این موضوع مربوط به دهه ۹۰ می‌باشد یعنی حدوداً ۲۵ سال پیش. همانطور که اشاره کردم حضور افراد صالح در دانشگاه‌ها موجب شده این اتفاق صورت گیرد. مثلاً رئیس دانشگاه شریف که شما به آن اشاره کردید در دوره ریاست جمهوری آقای خاتمی، شخصیت فرهیخته‌ای بودند

هیات تحریریه:

دکتر حسین محمدی دوستدار

دکتر برات قبادیان

دکتر محمد صادق خیاطیان

دکتر فتح الله مضطر زاده

دکتر محمد جواد دهقانی

دکتر فاطمه جان احمدی

کارکنان مرکز نشر دانشگاهی

ثریا طیبی

فرشته خلیل فرهنگ

لیلا فلاح نژاد

فاطمه السادات مرقاتی

احسان کمیزی

تورج صادقی اصل

علی رستمی

رحیم ستار زاده

علی رستمی

مختار عباسی

نوشین ایل بیگی

سعیده صفری

مریم السادات حسینی

زنده یاد دکتر صادق آیینه‌وند:

انسانی ایده‌ال و چهره ماندگار در عرصه علوم انسانی و دانش تاریخ

فاطمه جان احمدی

در شمار دانشمندان معاصر ایرانی که در حوزه علوم انسانی خوش درخشید و لقب ابوالمورخین و یا پدر علم تاریخ اسلام را بخود گرفت، نام زنده یاد دکتر صادق آیینه‌وند، همواره جاودان است. وی سالیان عمر خویش را در خدمت به توسعه علوم انسانی بکار گرفت و در هر دو عرصه تولید علم و بسط زیرساخت‌های توسعه علوم انسانی فعالانه به مجاهدت پرداخت. تبلور ترکیب نظام مدرسی مکتب‌خانه‌ای با نظام آموزش عالی دانشگاهی از او فریخته‌ای کم نظیر ساخت که تنها وجه امتیازش استادی دانشگاه و تسلطش به قرآن کریم، آشنایی عمیق با نهج‌البلاغه و معارف اسلامی بویژه تاریخ اسلام و سیره نبوی و علوی و یا تبحرش در ادب عربی و درک متون کهن ادب پارسی چون بوستان و گلستان و یا نصاب الصبیان نبود، بلکه مهارتش در مزج علم و عمل و تبدیل شدن به استادی اخلاقی با سیمایی متواضع، فروتن بدور از هرگونه تفاخر رفتاری بود.

وی در فروردین سال ۱۳۳۰ در روستایی از توابع شهرستان تویسرکان از خانواده‌ای کشاورز به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را در مکتب خانهای همان شهر سپری کرد، استاد در خاطراتش می‌نویسد: یادم می‌آید من از همان کودکی غیر از دروس ابتدایی، یک سلسله دروس مکتبی را هم در کنار گلستان و حافظ و رستم‌نامه، کلبه‌ودمنه می‌خواندم و از طریق ارتباطاتی که با افراد روزنامه‌خوان داشتم با جهان فرهنگ و چهره‌های معروف آن مثل، ملک‌الشعراء بهار چون بدیع‌الزمان فروزانفر، لطفعلی صورتگر، احمد بهمن‌یار و محمد معین آشنا شدم و بسیار علاقه داشتم که راه آن‌ها را دنبال کنم. در واقع من که از هشت‌سالگی شعر می‌خواندم و علاقه قلبی‌ام هم این بود که محقق و نویسنده شوم.

دکتر آیینه‌وند سیکل اول را در اسدآباد همدان گذراند و برای گرفتن سیکل دوم عازم شهر همدان شد. در سال ۴۸ به عضویت بزرگ‌ترین تشکل سیاسی مذهبی در غرب کشور با عنوان "کانون فعالیت‌های جوانان ولی‌عصر(عج) درآمد. هدف این کانون آگاه‌سازی و فعال کردن جوانان برای مبارزه با رژیم پهلوی بود. او در سال ۱۳۵۱ دیپلم خود را گرفت. علاقه وافر به زبان قرآن، معارف اسلامی و دغدغه‌های انقلابی و مذهبی موجب شد تا همان سال در آزمون کارشناسی شرکت کرده، در رشته ادبیات عربی دانشگاه تهران قبول شود. با ورود به دانشگاه، فعالیت‌های سیاسی و مذهبی وی در محیط مستعد دانشگاه تداوم یافت و شدت گرفت. حاصل تلاش‌های وی در دانشگاه تهران راه‌اندازی کتابخانه‌ای با نام "نون و القلم" بود. وی در خاطراتش می‌نویسد: "ما خود را موظف می‌دیدیم که در کنار کار علمی و درس خواندن یک لحظه از مبارزه سیاسی عقب ننشینیم و آن را در کنار درس پیش ببریم ما به هر شکلی که بود حکومت اسلامی می‌خواستیم هر چند دورنمای چندان از آن نداشتیم." آشنایی با افکار امام‌مینی(ره)، و مطالعه آراء دکتر شریعتی و آیت‌الله طالقانی به تقویت شاکله فکری وی انجامید. او در سال ۱۳۵۴ از مقطع کارشناسی فارغ‌التحصیل و بلافاصله در همان سال و در همان رشته ادبیات عرب در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل شد. در این دوره به اقتضای زمان فعالیت‌های سیاسی استاد شدت گرفت. پایان دوره ارشد ایشان هم‌زمان با انقلاب شکوهمند اسلامی بود. او مدتی در سازمان صداوسیما مشغول به کار ترجمه و امور مذهبی شد و پس از آن به عنوان رابزین فرهنگی از سوی سازمان ارتباطات به آن کشور سوریه اعزام شد. ورود ایشان به عرصه دیپلماسی، نخستین تجربه فعالیت علمی-اجرائی استاد بود. پذیرش ایشان به عنوان کاندیدای دوره دکتری در دانشگاه یوسف القدیس لبنان دفتری جدید در تکمیل آموزه‌های توأم زبان عربی و تاریخ عصر جاهلی و تاریخ اسلام به‌شمار می‌آید. حضور او در عرصه علم و دیپلماسی که با جوهره‌ای از فضایل اخلاقی همراه بود، موجب شد تا دکتر صادق آیینه‌وند عمده فحول اندیشمندان و دانشگاهیان سوری و لبنانی را جذب «مراوده فرهنگی و علمی»

شناخت نیازهای علمی جامعه افزود. علاوه بر این نیاز سنجی، واقف بودن به رموز و مشکلات حوزه دانشی علوم انسانی استاد را واداشت تا در عرصه تولید دانش در چرخه نشریات به عنوان مدیر مسئول و یا سردبیری نشریات معتبری چون مجله العلوم الإنسانیة (Humanities) به دو زبان عربی و انگلیسی، سر دبیری مجله آفاق الحضارة الإسلامية [به عربی] و مجله پژوهشنامه علوی، عضویت در هیئت تحریریه نشریاتی چون مجله مدرس، مجله مقالات و بررسی‌ها، مجله العلوم الإنسانیة و پژوهشنامه تاریخ اسلام، مطالعات تاریخ اسلام، تاریخ زن و هنر و تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی و دهها نشریه دیگر را بر عهده داشت.

تسلط به زبان عربی و فهم زبان قرآن کریم و نیز مهارت در ترجمه آثار محققان عرب و آشنایی با عصر جاهلی و غور در سیره نبوی و سیره علوی، شناخت ملل و نحل و یا وقوف به سیراندیشه‌های اسلامی و رجال شناسی، موجب شد حوزه تدریس و آموزش آکادمی وسیع شود. زمینه‌های تدریس استاد آیینه‌وند بویژه در دهه سوم آموزشی ایشان بدین شرح است: تاریخ جزیره العرب پیش از اسلام، سیره نبوی، سیره علوی، تاریخ صدر اسلام، امویان و عباسیان، ملل و نحل و تحولات سیاسی و اجتماعی جهان اسلام، تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی و سرانجام شناخت و نقد منابع تاریخ اسلام؛ گستره دانشی استاد در این مواد درسی نشان می‌دهد که استاد علاقه وافر به تدریس در درس‌های مهم تاریخ اسلام داشته‌اند.

این نهادسازی علمی تنها در دانشگاه و محیط آکادمیک خلاصه نبود زیرا ایشان بر سر این عقیده که پیوند حوزه و دانشگاه می‌تواند منشاء تحول باشد، حضور فعالی را در حوزه علمیه قم مدت قریب سی سال راهیابی دانش آکادمی تاریخ اسلام به حوزه‌های علمیه و راه‌اندازی و تأسیس گروه‌های تاریخ در مؤسسات مختلف علمیه قم نشان می‌دهد که زنده یاد آیینه‌وند در تحقق این هدف موفق بوده است.

افتخارات استاد آیینه‌وند

نیز کسب عناوین علمی چون استاد نمونه کشوری وزارت علوم ۷۳-۱۳۷۲ و فرهیخته استان همدان ۱۳۸۴ و چهره ماندگار سال ۱۳۸۵ و پیش کسوت علوم انسانی ایران جشنواره فارابی ۱۳۹۰ و استاد برجسته بنیاد ملی نخبگان کشور سال ۱۳۹۰ بسرعت در میان خانواده بزرگ تاریخ به لقب "پدر علم تاریخ اسلام" نائل آمد.

فرهنگ سازی و ترویج سجایای اخلاقی

استاد آیینه‌وند شخصیتی بی بدیل بود و آنچه موجب شده است تا وی از هم گناش متمایز شود سجایای اخلاقی اوست. چنانکه می‌توان بدرستی ادعا کرد همچون نامش صادق و با اخلاق و به مثابه آینه بی از اعتدال و انصاف بود. اصلی‌ترین شاخصه و امتیاز وی تدین، تواضع و فروتنی، سادگی و انضباط کاری، آرامش و منانیت، فطانت و تیز هوشی و توانایی در مزج علم و عمل بود. او در مکتب اهل بیت بدرستی دانسته بود که عمل برای انسان کلیداندیشه است و محک و معیار سنج علم، همان عمل است، چه علم حقیقی و راستین توأم با عمل است. او در همان عنفوان جوانی دریافته بود که کسب علم تنها مقصد نیست بلکه عصاره علم، عبادت خدا و عمل نافع به خلق است. بر اساس این فرموده رسول خدا(ص) که: «ان شَرَّ الناس عندالله یوم القیامه عالمٌ لا ینتفع بعلمه، یعنی به درستی بدترین مردم نزد خداوند در روز قیامت عالمی است که از علمش بهره نگرفته و نتیجه‌ای نداده باشد. او بسیار می‌خواند و کم می‌گفت و خوب و عمیق می‌نوشت و آرام و کم سخن بود. گام هایش شمرده و آرام بود. در پس چهره‌ای متین دریایی از علم نهفته بود. سوالات را به قدری پاسخ می‌داد تا سواالی دیگر بر نیانگیزد اما مخاطبش به وسعت مساله پی می‌برد. پرشتاب در خدمت به علم و بی قرار برای تطابق مبادی رفتاری نسل مطابق با عصر بود. او توفیق اصلی را "اتصال به ریشه منطبق با نیاز می‌دانست." و تطابق عصر و نسل، وی در نامه‌ای به دخترش می‌نویسد: من نه ملاح عصرهای گذشته و نسل‌های درون آنم و نه سرزنشگر بی جهت عصر حاضر و نسل آن، آنچه من به دنبال آنم وزن یابی معقول و بر اساس منطق نسل حاضر است، بی هیچ پیش‌داوری؛ آیینه‌وند در کمک به هم نوعان پیشرو بود. در شاگردپروری و حفظ کرامت انسانی کوشا بود به همین سبب برخی به او لقب "مرد لطف‌های بی دلیل" داده‌اند. از دیگر ویژگی‌های استاد تربیت دانشجویان مؤثر در حوزه علوم انسانی است. روش تدریس و ابداعات روشی استاد توأم با ملایمت و شیوایی، امانت‌داری در نقل‌های تاریخی بهره‌گیری از آیات قرآن و پیوندش به بسترهای تاریخی و تقسیم بندی تاریخ در عین ظرافت و بررسی تاریخ اسلام در عصر تنزیل و تأویل و کاربست اصطلاحات نو در تاریخ اسلام و عصر جاهلی از مختصات و ممتازات مرحوم آیینه‌وند است. یکی از مهمترین اختصاصات روشی و بینشی استاد توجه به زنان در عرصه اجتماع بود. وی اهتمام ویژه‌ای به تشویق بانوان به تحصیل و مشارکت اجتماعی داشتند. احترام به جایگاه زنان و اعتقاد به توانمندی‌های آنان هم در قلم و هم در سلوک ایشان منعکس و مندرج است. ۶۶

می‌شود. آخرین اثر استاد کتابی است فاخر با عنوان "دریچه حکمت و دیباچه معرفت، سیره و سخن پیامبر خدا(ص)" در قالب ۱۴۰۰ حدیث انسان ساز که توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به چاپ رسیده است.

نهادسازی علمی

حضور فعال زنده یاد دکتر صادق آیینه‌وند در عرصه‌های علمی-اجرائی ثمرات پر شماری را برای جامعه علمی به‌طور عام و دانش تاریخ به‌طور خاص به ارمغان داشت.

وی در سه حوزه به نهادسازی علمی مبادرت کرد.

● عرصه آکادمیک با توسعه رشته‌های علوم انسانی با حضور فعال در دفتر برنامه‌ریزی و گسترش علوم در وزارت خانه علوم تحقیقات فناوری

● عرصه نشریات علمی-پژوهشی با حضور در کمیسیون نشریات کشور

● عرصه اجرایی چون نهادهای زیرساختی همانند شورای تحول علوم انسانی به عنوان رئیس کارگروه تاریخ و عضو شورای عالی تحول علوم انسانی و ریاست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

حضور مؤثر در لایه‌های اجتماعی از کلاس درس گرفته تا مجامع علمی بین‌المللی و نیز مشارکت فعال در مراحل مختلف

انقلاب فرهنگی موجب شد تا استاد به مشکلات ساختاری نهادهای آموزشی و چرخه تولید علم در حوزه آکادمیک وقوف یابد و همین اطلاع سبب شد تا در دفتر برنامه‌ریزی وزارت علوم نخستین گام‌ها برای تخصصی شدن دانش تاریخ و نهادسازی علمی در دانشگاه‌ها را بردارد. راه‌اندازی رشته‌های متعدد در حوزه علوم انسانی، تاریخ و گرایش‌های آن بویژه تاریخ اسلام و تصویب بیش از ۴ رشته در مقطع کارشناسی (تاریخ محض- دبیری و تاریخ اسلام و ایرانشناسی) از ۳۰ رشته و گرایش تاریخ در مقطع ارشد نشان از درداشنایی و دغدغه‌ها و پرتکاپویی ایشان دارد. هم چنین فعالیت مؤثر در راه‌اندازی دهها انجمن علمی در حوزه علوم انسانی در قالب هیات مؤسس و عضویت در هیات مدیره انجمن هاب تخصصی چون انجمن ایرانی تاریخ اسلام و انجمن ایرانی تاریخ-انجمن ایرانی پژوهشگران زن تاریخ-انجمن ایرانی مطالعات زنان و انجمن ایرانی تحول علوم انسانی و انجمن علوم قرآنی در راستای همان نهادسازی بوده است.

نشر بیش از ۱۰۰ مقالات علمی و پژوهشی و تربیت بالغ بر ۱۸۰ دانشجوی تحصیلات تکمیلی که برای ارائه تولیدات علمی و یا ادامه تحصیل نیاز به نشر مقالات دارند هم بر

با ایران و استادان ایرانی کند. پس از اتمام دوره دکتری و بازگشت به ایران در دانشگاه الزهرا به کار تدریس تمام وقت مشغول شد. پس از گذشت یک سال از دانشگاه الزهراء(س) به دانشگاه تربیت مدرس انتقال یافت و به عنوان مدیر گروه تاریخ آن دانشگاه خدمات علمی-پژوهشی را پی گرفت. در همین زمان در وزارت خانه‌های علوم و فناوری و ارشاد اسلامی تصدی پست‌هایی را نیز بر عهده داشت.

زنده یاد دکتر آیینه‌وند، پست‌های متعددی را تجربه کرد. در زمره این مناصب اجرایی، ریاست دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس و ریاست بخش علوم اجتماعی دانشگاه تربیت مدرس و هم‌زمان مدیریت گروه تاریخ دانشگاه تربیت مدرس را عهده بود، عضویت در هیئت امنا پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، عضویت در هیئت امنا بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، عضویت در هیئت امنا دانشکده علوم حدیث شهری، عضویت در هیئت ممیزه دانشگاه تربیت مدرس، عضویت در هیئت ممیزه مرکزی علوم انسانی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، عضویت در هیئت ممیزه دانشگاه رازی کرمانشاه، ریاست گروه علوم اجتماعی شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، رئیس کمیته برنامه‌ریزی تاریخ و باستان شناسی شورای عالی برنامه‌ریزی- رئیس کمیته علوم اجتماعی شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و برنامه‌ریزی، رئیس کارگروه علوم اجتماعی کمیسیون نشریات وزارت علوم و رئیس کارگروه تاریخ شورای تحول علوم انسانی و عضو شورای عالی تحول علوم انسانی ستاد انقلاب فرهنگی و رئیس شورای گروه تاریخ باستان شناسی و هنر، نقد متون علوم انسانی در کارنامه فعالیت علمی-اجرائی دکتر آیینه‌وند ثبت است. آخرین پست اجرایی استاد آیینه‌وند چند ماه پس از آغاز کار دولت «حسن روحانی»، در ۱۶ دی ماه ۱۳۹۲، ریاست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی بود که طی حکمی از سوی وزیر علوم به این پست منصوب شد و در طی دوره مدیریت خود یکی از موفق‌ترین رؤسای پژوهشگاه به‌شمار آمد.

بی تردید استاد آیینه‌وند فریخته‌ای اهل قلم بود و به دلیل همین تکاپوی خستگی ناپذیر در کسب علم و نشر دانش چهره ماندگار تاریخ در سال ۱۳۸۵ شد وجود قریب ۱۵۰ اثر پژوهشی در قالب کتاب و مقاله حکایت از عمر مفید ایشان دارد. از این تعداد نزدیک به ۴۰ اثر کتاب در زمینه تاریخ اسلام، ادب عربی، تشیع

و اهل بیت عصمت و طهارت از او برجای مانده است. بهترین یادگار استاد کتاب "علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی" و هم چنین کارنامه پژوهشی با عنوان "سی سال با تاریخ" است که بازنشری از مقالات استاد در زمینه تاریخ و فلسفه تاریخ محسوب

موزه علوم و فناوری موزه برتر کشور شد

موزه علوم و فناوری در سال ۱۳۹۳ برای سومین سال موزه برتر کشور شد.

مراسم بزرگداشت روز جهانی موزه و تقدیر از موزه‌های برتر توسط شورای عالی موزه‌ها (ایکوم) بعدازظهر روز ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ با حضور علی مرادخانی (معاون هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی) سید محمد بهشتی (رئیس ایکوم)، محمد حسین طالبیان (معاون سازمان میراث فرهنگی کشور) احمد مسجد جامعی (عضو شورای اسلامی شهر تهران) استرکیش لاروش (مدیرکل دفتر یونسکو در ایران) دکتر فلاویا اشگل (معاون مدیرکل یونسکو در بخش علوم طبیعی) جمال کامیاب (مدیر عامل سازمان زیباسازی شهر تهران) دکتر میر سیداحمد محیط طباطبایی (قائم‌مقام ایکوم) و رؤسای موزه‌های مختلف کشور در موزه هنرهای معاصر برگزار شد. در این مراسم سید محمد بهشتی، علی مرادخانی، احمد مسجد جامعی، سید احمد محیط طباطبایی و فلاویا اشگل به سخنرانی پرداختند.

به گزارش روابط عمومی موزه علوم و فناوری، در مراسمی

افتتاحیه گالری انرژی نو

گالری‌های «انرژی نو» و «بازار جراحی» با حضور دکتر علی‌اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، دکتر محمد فرهادی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و جمعی از معاونین و مدیران این دو دستگاه، عصر روز چهارشنبه ۱۶ اردیبهشت‌ماه ۹۴ در محل موزه علوم و فناوری واقع در خیابان ۳۰ تیر افتتاح شد. در این مراسم دکتر صالحی و دکتر فرهادی به سخنرانی پرداختند.

دکتر وحید احمدی معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم گفت: دانشگاه‌ها باید به سمت انرژی‌های نو حرکت کنند و باید مراکز علمی و فناوری و موزه‌های علوم و فناوری را برای تحقق سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در حوزه علم و فناوری در کنار دانشگاه‌ها فعال تر کنیم.

دکتر فرهادی با تأکید بر ضرورت داشتن یک موزه علوم و فناوری گسترده و فعال اظهار داشت: موزه علوم و فناوری یکی

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم تحقیقات و فناوری
سردبیر: دکتر حسن خوش قلب
مدیر تحریریه: رضا فرج‌تبار
مدیر پشتیبانی: جاوید سلطانی
هماهنگی: بابک چوبداری، علیرضا صادق
دبیر صفحه فناوری: مهندس عباسعلی ارفع
دبیر صفحه پشتیبانی پژوهشی: مهندس زالی
دبیر صفحه شورای عالی: مسعود مقصودی
دبیر صفحه ایران‌داک: نورالله رزمی
دبیر صفحه موزه علم و فناوری: جعفری‌نژاد

پشتیبان IT: سید حسین هاشمی
دبیر صفحه بین‌الملل و دبیرخانه گاهنامه عقده: ثریا طیبی
دبیران صفحه امور پژوهشی: لیلا فلاح نژاد و فاطمه السادات مرقاتی
طراح گرافیک: علی‌اکبر محمدخانی

باتشکر از خانم دکتر بروجردی و همکاران اداره کل روابط عمومی
آدرس: میدان صنعت، بلوار خوردین، خیابان هرمان، خیابان پیروزان جنوبی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طبقه ۱۱، معاونت پژوهشی و فناوری
تلفن: ۸۲۲۳۳۵۰۰، فکس: ۸۸۵۷۵۶۷۷، سایت: www.msrt.ir
پست الکترونیک: Atf_mag@msrt.ir

موزه علم و فناوری

چالش‌های قرن ۲۱ بشر و نقش موزه‌های علوم و فناوری

سیف‌اله جلیلی، رئیس موزه علوم و فناوری در قرن ۲۱ بشر با چالش‌های زیادی روبه‌روست. برخی از این چالش‌ها مانند آلودگی‌های زیست‌محیطی و تغییرات اقلیمی ناشی از عملکرد انسان است.

گرچه پیشرفت‌های علمی باعث زندگی راحت‌تری برای بشر شده اما ساخته‌های دست او مشکلات زیادی از قبیل خشکسالی، خشک شدن دریاچه‌ها و تغییرات شدید آب و هوایی را نیز باعث گردیده است. کمبود آب و غذا چالش دیگری است که به نظر می‌رسد زندگی بشر را به شدت تحت تأثیر قرار داده و خواهد داد. جنگ و پیامدهای آن نه تنها مناطق جنگ‌زده که تمام فرایندهای جهانی را متاثر ساخته و مشکلات بسیاری ایجاد می‌کند.

نکته مهم دیگر این که در قرن ۲۱ پیشرفت‌های علمی بشری شتاب زیادی گرفته و فناوری‌های حاصل از علوم، روزانه در کمترین زمان وارد زندگی می‌شود و لازم است که زمینه‌های جذب این فناوری‌ها در جامعه فراهم شود.

رویکرد موزه علوم و فناوری جمهوری اسلامی ایران «تربیت انسان جستجوگر، متفکر، خلاق و عالم برای تغییر جهان و بهبود کیفیت زندگی بشر» تعیین شده است. برای رسیدن به چنین هدفی باید انسانی با کارایی بهتر تربیت شود و این انسان با شناخت خود و جهان اطرافش تربیت می‌شود. برای این منظور لازم است بنیادهای علمی افراد جامعه تقویت گردد، زیرا شناخت بهتر علوم و فناوری‌ها شخص را قادر خواهد ساخت که درک بهتری از زندگی داشته باشد و به توسعه جامعه بهتر کمک کند.

موزه‌های علوم و فناوری می‌توانند به بهترین شکل ممکن به توسعه جامعه و توانا ساختن افراد آن کمک کنند. از مهمترین ویژگی‌های این مراکز، تعاملی بودن آنهاست. در این مراکز شخص می‌تواند با اشیاء نمایش داده‌شده کار کند و از نزدیک با شیوه عملکرد آنها آشنا شود. در این مراکز چهار اصل وجود دارد: لمس نکردن ممنوع است، فکر نکردن ممنوع است، احساس نکردن ممنوع است، و رویاپردازی نکردن نیز ممنوع است.

موزه‌های علوم و فناوری نقشی کلیدی در درک عمومی و ارزیابی مثبت از علوم و پیشرفت‌های فناورانه حاصل از آن دارند. علاوه بر این، عامل افزایش درک افراد جامعه از توانایی علوم برای بهبود زندگی آنها و همچنین درگیر کردن آنها با فرهنگ جامعه پیش‌رونده است.

به‌طور خلاصه می‌توان گفت موزه‌های علوم و فناوری نقش بسیار مهمی در آماده‌سازی جامعه برای برخورد با چالش‌های جدید دارند و سرمایه‌گذاری در این مراکز نتایج بسیار مفیدی برای جامعه درگیر خواهد داشت.

در کشور پهناور ایران با جمعیت حدود ۸۰ میلیونی و با تمدنی کهن، به عنوان کشوری بسیار تأثیرگذار در منطقه و جهان لازم است که در زمینه راه‌اندازی و توسعه مراکز علم و موزه‌های علوم و فناوری سرمایه‌گذاری مناسبی انجام شود. ۶۶

کره سماوی

کره سماوی ابزاری برای نشان دادن موقعیت صورت‌های فلکی و ستارگان در آسمان است. این ابزار بر پایه این تصور به وجود آمد که زمین در مرکز کائنات قرار دارد و فلک بیرونی ستارگان، افلاک متحدالمرکز سیارات و ماه و خورشید به دور آن می‌گردد. در این

تصور، ناظر این ابزار از بیرون به فلک ثوابت و حرکت آن برگرد زمین می‌نگرد. این مدل وسیله‌ای بسیار مناسب برای بازنمایی کامل حرکت اجرام سماوی فراهم می‌آورد و گرچه بر پایه نظام نجومی کهن که مبتنی بر مرکزیت زمین بود بنا شده است، امروزه نیز با فرض تصویر ستارگان دور و نزدیک بر کره‌ای فرضی، آن گونه که در نجوم کروی از آن بحث می‌شود؛ می‌توان از آنها همچون ابزاری مفید برای آموزش استفاده کرد. ۶۶

که از برگزیدگان در حوزه‌های مختلف از موزه‌های برتر ایران تقدیر شد، ۲۳ داور براساس ۱۲ شاخصه از میان ۱۱۰ موزه شرکت‌کننده، موزه‌های برتر را در دو بخش دولتی در سه سطح (بزرگ، متوسط و کوچک) و خصوصی معرفی کردند. در این میان موزه علوم و فناوری، موسسه‌های پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در چهار شاخص

می‌کنم که چنین مجموعه‌ای را به وجود آورده‌اند. شایان ذکر است در اولین گام از ایجاد گالری «انرژی نو»، بخش انرژی هسته‌ای به عنوان مهمترین انرژی نو کنونی افتتاح شد. ۶۶

خلاق جستجوگر برای بهبود زندگی بشر از طریق ترویج علم در بین عموم مردم است.

خلاهای پژوهشی در نظام آموزشی

عمده خلاهای پژوهشی که ملموس به نظر می‌رسد به شرح ذیل است:

- نبود تعریف مشخص از Science و Knowledge، ابهام در تفاوت بین آنها و شناسایی نیازمندی جامعه علمی کشور؛
- نبود متدولوژی پژوهش و نظریه سازی در سیستم آموزش ابتدایی و عالی؛
- عدم توجه به تربیت انسان پژوهش‌گر در نظام آموزشی ابتدایی و متوسطه و واگذاری تربیت پژوهش‌گر به دوره تحصیلات تکمیلی؛
- نبود تعامل و گفت‌وگوی بین رشته‌ای به منظور انجام پژوهش‌های تیمی و بین رشته‌ای؛

نقش موزه علوم و فناوری پژوهش محور در رفع خلا موجود

- موزه علوم و فناوری با توجه به تعریف، اهداف، ماهیت آموزشی و پژوهشی، سازمانی بین وزارت و طیف وسیع مخاطبان، پتانسیل انجام امور ذیل را دارد:
- همکاری و بهره‌مندی از پتانسیل علمی دانشگاه‌های کشور با رویکرد حمایت از فعالیت‌های پژوهشی بنیادی و کاربردی؛
- بسترسازی برای انجام پروژه‌های پژوهشی بین رشته‌ای مرتبط با حوزه کار موزه‌ای و در مرزهای دانش؛
- آشنا نمودن دانش آموزان دوره متوسطه و ابتدایی با ذهن پژوهش‌گر شجاع و خلاق؛
- بهبود وضعیت زندگی آحاد مردم از طریق کارآفرینی و ثروت‌زایی؛
- برجسته نمودن وجود تعامل و گفت‌وگوی بین علوم؛ ۶۶

* مدیر طرح و برنامه موزه علوم و فناوری

جایگاه و نقش موزه در نظام آموزشی و پژوهشی «موزه علوم و فناوری پژوهش محور»

مهدی مولوی*

موزه در زمینه فعالیت بین رشته‌ای دارای ماهیت «علمی، آموزشی و پژوهشی» است حال آنکه ماهیت پارک‌های علم و فناوری «اقتصادی-صنعتی» بوده و متکی بر نوآوری در زمینه پژوهش و صنعتی سازی دستاوردهای پژوهشی است که قابل مقایسه با رسالت موزه علوم و فناوری نیست.

تعریف پژوهش در نظام آموزش عالی:

پژوهش به معنای عام، بررسی یا کاوشی سخت کوشانه و به معنای خاص، تحقیق و تجربه‌ای جامع با هدف کشف واقعیت‌های نو و تفسیر درست این واقعیت‌ها و نیز تجدید نظر در نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین پذیرفته شده در پرتو واقعیت‌های کشف شده و به کارگیری عملی نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین جدید است. در معنایی دیگر، پژوهش فرایند رسیدن به راه حل‌های قابل اطمینان از طریق گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده و نظام‌مند است. (سازمان اسناد و کتابخانه ملی)

از یک منظر پژوهش را می‌توان به دو مدل پژوهش‌های بنیادی و کاربردی تقسیم بندی نمود.

تعریف موزه علوم و فناوری پژوهش محور

موزه علوم و فناوری پژوهش محور، موزه‌ای است که با تعریف موزه علوم و فناوری تطابق داشته و با انجام پژوهش‌های بنیادی و کاربردی زمینه ایجاد سطح تفکری بالا، چند وجهی و بین رشته‌ای را فراهم می‌آورد و در معرفی تمدن، تولید تمدن و گفت‌وگوی بین تمدنی نقش مؤثری ایفاء خواهد نمود. اهتمام این موزه فراهم آوردن بستر لازم جهت تربیت انسان متفکر

تفاوت موزه با پارک‌های علم و فناوری